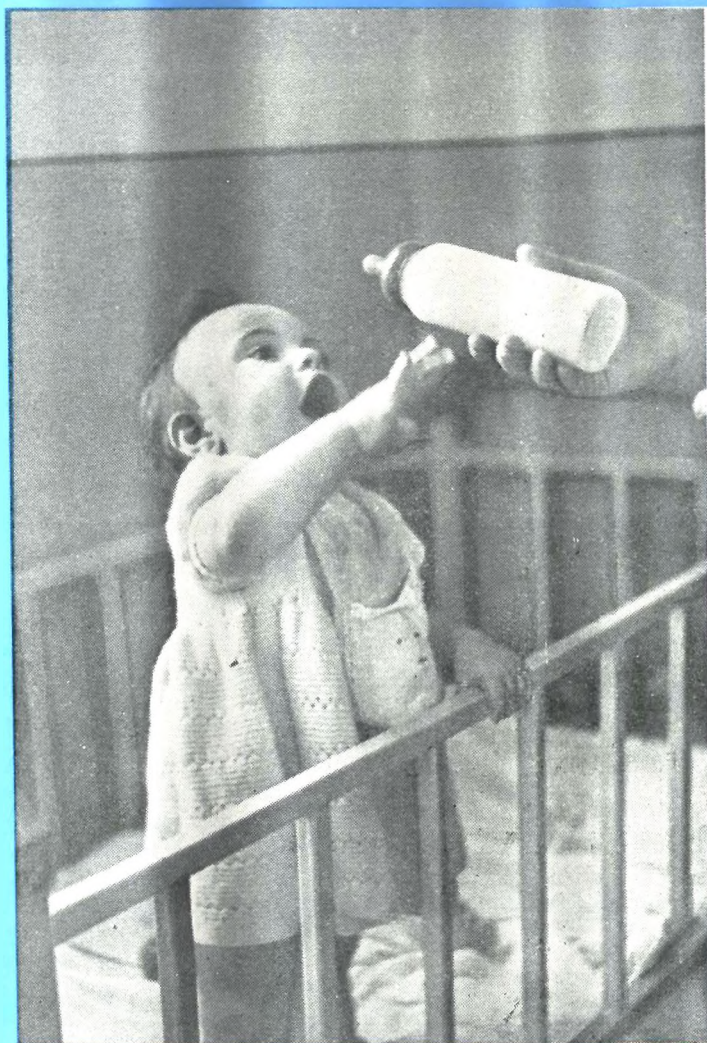

ΕΛΕΥΘΕΡ

ΔΙΜΗΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗ-
ΜΟΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟ-
ΔΙΚΟΝ, ΕΠΙΣΗΜΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΕΛ-
ΛΗΝΙΔΩΝ ΜΑΙΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ

21

ΕΚΔΟΣΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ, Λ. ΚΥΡΙΑΚΗΣ, Γ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΤΡΙΝΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ ΜΑΙΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ "ΑΣΥΛΟΝ ΑΝΙΑΤΩΝ,,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Χ. ΚΑΣΔΑΓΛΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ : ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ, ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΧ. 70, ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΔΡΧ. 40, ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΟΛ. 5. ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΔΡΧ. 12
ΕΤΟΣ Δ', ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 21 ΜΑΡΤΙΟΣ-ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1961

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γ. Η. ΠΑΓΚΑΛΟΥ, 'Η ιέρεια τῶν ὠδίνων	Σελ. 1
'Ἐκτρωσις ἢ ἐκβολή;	» 5
Π. Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ, Τὸ κλιμακτήριον [2].	» 6
'Ἡ δίκη διὰ τὰ σωθῆ τὸ νήπιον	» 10
ΙΩΑΝΝΟΥ Α. ΣΟΥΛΑΚΗ, 'Αναζήτησις ἀρχικῶν σημείων ἐκδηλώσεως τοξιναιμίας καὶ θεραπευτικῆ ἀντιμετώπισις αὐτῶν	» 11
Διεθνῆ Νέα	» 14
Π. ΑΜΠΛΙΑΝΙΤΗ, Ψυχικὴ καὶ σωματικὴ ὑγιεινὴ τοῦ παιδιοῦ	» 15
Δρ Κ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, 'Ἡ λύσις (διάστασις) τῆς ἡβικῆς συμφύσεως ἐ- πὶ τῆς γυναικὸς	» 16
ΟΛΓΑΣ-ΜΑΡΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΔΟΥ, 'Ἱστορικὰ περὶ διδύμων διὰ μέ- σου τῶν αἰῶνων	» 19
ΧΑΡΑΣ ΒΟΓΙΑΤΖΑΚΗ, 'Ὁ ἐκπαιδευτικὸς ρόλος τῆς Μαΐας ἐν σχέσει : α) μετὰ τὸ ἄτομον, β) μετὰ τὴν οἰκογένειαν	» 22
ΑΝΝΑΣ ΣΤΕΛΕΤΑΡΗ, 'Ἡ Ἑλληνίδα Μαῖα καὶ τὰ κοινωνικὰ προβλή- ματα [2]	» 25
ΜΑΡΙΑΣ Μ. ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗ, Florence Nightingale—'Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργον τῆς [8]	» 28
'Ἀπὸ τὸν Κόσμο μας	» 30
'Ἐρωτήσεις—'Απαντήσεις	» 33

ΜΟΝΑΔΙΚΟΝ! Ἀπολύτως σταθερὸν ὑδατικὸν διάλυμα τῶν 12 κυριωτέρων βιταμινῶν, λιποτροπικῶν συντελεστῶν καὶ ἐνδογενεοῦς παράγοντος.

NEO Manivita B12*

Διὰ τὴν σταθερότητα: Ἄρ. Διπλ. Εὐρεσιτεχνίας
 Η.Π.Α. 3823167, Ἑλλάδος 18663/1958

DROPS

Διὰ βρέφη
 καὶ παιδιά

Φιάλη 10 cc
 Χονδρ. 20.55
 Λιαν. 27.35

SYRUP

Διὰ παιδιά καὶ μεγάλους

Φιάλη 120 cc { Χονδρ. 22.70
 Λιαν. 30.20

* TRADE MARK

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ **ΑΦΟΙ ΚΟΛΟΚΥΘΑ Ο.Ε.** ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 52
 ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ: 524.610

Διά τὴν φυσιολογικὴν ἀνάπτυξιν
βρεφῶν καὶ παιδίων

VI-DAYLIN

Abbott

ΥΠΟ ΜΟΡΦΗΝ ΣΙΡΟΠΙΟΥ

*Ἐκαστὸν κοιλίριον γλυκοῦ (5 κ.ἐ.) περιέχει:

Vitamin A	3000 units (0.9 mg)
Vitamin D	800 units (20 mcg)
Thiamine Hydrochloride	1.5 mg
Riboflavin	1.2 mg
Ascorbic Acid	40 mg
Vitamin B ₁₂	3 mcg
Nicotinamide	10 mg
Pyridoxine Hydrochloride	0.5 mg

εὐγευστὸν
εὐληπτὸν
σταθερὸν

ὀσμὴ καὶ γεῦσις
εὐχάριστος

ΥΠΟ ΜΟΡΦΗΝ ΣΤΑΓΟΝΩΝ

24 σταγόνες (0,6 κ.ἐ.) περιέχουν :

Vitamin A	5000 units
Vitamin D	1000 units
Thiamine Hydrochloride	1.5 mg
Riboflavin	1.2 mg
Ascorbic Acid	50 mg
Nicotinamide	10 mg
Pyridoxine Hydrochloride	0.5 mg

ABBOTT LABORATORIES C.A.

PHARMACEUTICAL AND CHEMICAL PRODUCTS

39, ΕΑ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ — ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 35.741

ΕΛΕΥΘΕΡΟ

Η ΙΕΡΕΙΑ ΤΩΝ ΩΔΙΝΩΝ

Υπό

Γ. Η. ΠΑΓΚΑΛΟΥ

Ὁδίνειν τρομέω· χαλεπὸν βέλος *Εἰλειθυίας*.

ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ

Εἶχα πεῖ κάποτε πὼς τὸ μεγάλο προνόμιο μὰ καὶ ἡ μεγαλύτερη εὐθύνη τῆς γυναίκας εἶναι τὸ νὰ εἶναι ἡ φωλιά τῆς ζωῆς. Ἡ γνώμη αὐτὴ ἰσχύει γιὰ ὅλα τὰ θηλυκὰ τῆς δημιουργίας, μὰ ἰδιαίτερα γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος, ποὺ ἀνεβαίνουντας στὴ ζωολογικὴ κλίμακα ἐκέρδισε πολλὰ, μὰ ἔχασε περισσότερα.

Ὅσο κατεβαίνομε τὰ σκαλοπάτια τῆς ζωολογικῆς σκάλας, τόσο περισσότερο βλέπομε πὼς ἡ ἀναπαραγωγὴ γίνεται ἀπλούστερα. Γιὰ τὸ μικρόβιο εἶναι ἀρκετὸ πὼς τὸ κύτταρο θὰ χωρισθῆ σὲ δυὸ μέρη, κι ἔτσι τὸ κατώτατο αὐτὸ εἶδος ἐδημιούργησε σὲ λίγες ὥρες, συχνότατα καὶ σὲ λιγώτερο χρόνο, δυὸ παιδιὰ, καὶ μάλιστα... δίδυμα. Τὸ ψάρι, ἀρκεῖ ν' ἀφήσῃ τ' αὐγά του σ' ἓνα ἀπάνεμο ἤσυχο νερό. Τὸ πουλὶ θὰ τὰ φυλάξῃ καὶ θὰ τὰ ζεστάνῃ κάμποσες μέρες, μὰ ὅταν τὰ μικρὰ πουλάκια βγοῦν στὸν κόσμον δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ καμμιά βοήθεια, εἶναι κιόλας ἔτοιμα γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Πρέπει νὰ φτάσωμε στὰ «ἄπτερα δίποδα», ὅπως ὠνόμασε, περίπου κοροϊδευτικά, ὁ Πλάτων τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ νὰ δοῦμε πὼς αὐτὸ τὸ πιὸ συνταρακτικὸ γεγονός τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τόσο πολύπλοκο, ἔχει τόσους κινδύνους, ποὺ γιὰ νὰ τελειωθῇ ἱκανοποιητικὰ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ συμπαράσταση. Ἡ σεμνὴ ἰέρεια αὐτῆς τῆς συμπαράστασης, ποὺ ἡ βοήθειά της στὸ μυστήριο τῆς γέννας δὲν εἶναι μόνο μηχανικὴ μὰ καὶ ψυχικὴ, εἶναι ἡ Μαῖα.

Ἡ ἀχαλίνωτη φαντασία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἀφοῦ τὴν ἐθεοποίησε, θέλησε νὰ τὴν κάμῃ στὸ τέλος ἓνα λαμπερὸ ἀστέρι, ποὺ μεσουρανεῖ μὲ τις ἕξι ἀδελφές της τὰ μεσάνυχτα. Ἡ Μαῖα ἦτανε, λέει, ἡ πρώτη καὶ πιὸ ὁμορφὴ ἀπὸ τις ἑπτὰ κόρες τοῦ Ἄτλαντος, ποὺ λάμπει στὸν οὐρανὸ παρ' ὅλη τὴν καταδίωξη τοῦ γίγαντα Ὁρίωνα.

Αὐτὰ βέβαια δὲν τὰ πίστευαν κατὰ γράμμα οἱ φωτισμένοι μας πρόγονοι, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀλληγορίαν αὐτὴν ἔδειχναν τὴν σημασία ποὺ ἀπέδιδαν στίς στοργικὲς ἰέρειες ποὺ ἐβοηθοῦσαν νὰ τελειωθῇ τὸ πιὸ συνταρακτικὸ μυστήριο τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ὁ ἐρχομὸς ἐνὸς καινούργιου ἐπισκέπτη στὸν κόσμον αὐτὸν τῆς χαρᾶς μὰ καὶ τῆς θλίψης.

Δὲν εἶναι ἀνάχαρῃ νὰ γυρίσωμε πολὺ πρὸς τὰ πίσω γιὰ νὰ δοῦμε πὼς ὅταν ἡ γυναῖκα ἀποφάσιζε νὰ γίνῃ μητέρα, ἀντιμετώπιζε τὸ φάσμα τοῦ θανάτου, σὲ μιὰ ἀναλογία μεγαλύτερη ἀπὸ τις περισσότερες ἀρρώστιες. Ἀφήνω τις γυναῖκες τῶν πρωτόγονων λαῶν, τις γυναῖκες τοῦ φτωχόκοσμου, γιὰ νὰ φτάσω στὰ πλουσιόπιτα καὶ στὰ παλάτια, ὅπου ἀκριβοαναθρεμμένες κόρες καὶ πριγκιποπούλες ἀντιμετώπιζαν μὲ ἀγωνία καὶ τρόμο αὐτὴν τὴν πιὸ φυσιολογικὴν ὑπόθεση τῆς ζωῆς. Ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας εἶναι γεμάτη ἀπὸ περιπτώσεις γυναικῶν, ποὺ δίνοντας τὴ ζωὴ ἔχαναν τὴ δική τους. Σὲ πόσες οικογένειες ἓνα χρόνον μετὰ τὸ πανηγύρι τοῦ γάμου δὲν ἀκολουθοῦσε ἡ κηδεῖα τῆς πολυαγάπητης νέας γυναίκας. Στὰ φτωχόπιτα καὶ στὰ χωριά

ἡ ἔγκυος γυναῖκα ὑπέμενε καρτερικά καὶ μαρτυρικά τὴ μοῖρα τῆς καὶ ἐτοιμάζοντας τὰ μωρουδιακά τοῦ παιδιοῦ ἐλογάριαζε, — θὰ μ'ἀρέσει ἄραγε νὰ τοῦ τὰ φορέσει ἡ ἕδρα; Ἀκόμη χειρότερη ἦταν ἡ κατάσταση γιὰ τὶς παράνομες μητέρες, ποὺ ἂν δὲν κατάφεραν μὲ τὰ πιὸ ἀθλια κι ἐπικίνδυνα μέσα νὰ διώξουν πρόωρα τὸν καρπὸ μιᾶς ἀποτυχημένης ἀγάπης, ἔπρεπε νὰ καταφύγουν σὲ κακὸφημες κλινικές, ὅπου ἐπαιρναν συνέντευξη μὲ τὸ θάνατο.

Ἡ ἱστορία τοῦ Semelweiss, τοῦ πρωτομάρτυρα τοῦ σκοταδισμοῦ ποὺ ἐβασίλευε πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ μὸλις χρόνια, μᾶς δείχνει τὴν κόλαση τῆς φτωχογυναίκας ποὺ εἶχε ἀμαρτήσῃ δῆθεν, ἐπειδὴ θεληματικά ἢ ἀθέλητα ἔγινε τὸ ὄργανο τῆς δημιουργίας.

Στὴν δραματικὴ ὥρα τοῦ τοκετοῦ ἀμαθες γριές, μόνον μὲ τὴν πικρὴ πείρα γιὰ τὴν εἶδαν καὶ ἀκουσαν πολλά, ἐπαράστεκαν φοβισμένοι μάρτυρες γιὰ νὰ βοηθήσουν, εἴτε μηχανικά εἴτε μὲ ἡλίθια μέσα, πολλές φορές ἐπιζήμια, τὴν βασανιζομένη μέλλουσα μητέρα, ποὺ συχνὰ ὠρkiζότανε μέσα στοὺς πονους τῆς, πὼς θὰ εἶναι ἡ τελευταία φορὰ αὐτὴ ποὺ θὰ δεχθῆ νὰ γίνῃ τὸ ὄργανο τῆς φύσεως γιὰ τὴν διαίωνιση τοῦ ἀνθρώπου.

Πολλὲς χωριάτισσες ἐγεννοῦσαν, ὅπως διόλου ἀβοήθητες, ἔξω στὰ χωράφια, ἀπαράλλακτα σὰν ὁποιοδήποτε ἄλλο θηλαστικό. Ἄς δοῦμε πὼς περιγράφει ἕνα τέτοιο τοκετὸ κάποιος ἐκλεκτὸς λογοτέχνης μας: 1

Ἡ Ἀρετὴ, χήρα τώρα, πῆρε τὰ ζωντανά τῆς καὶ τᾶβγαλε στὴ βοσκὴ. Τὸ κορμὶ τῆς ξεμούδιαζε νᾶνεβαίνει τὴν πλαγιά, ἔλιωνε ἢ πίκρα τῆς. Καβάλησε τὴν κορφοῦλα, καταράκωλε τὴν πίσω μεριά. Τῆς φάνηκε πὼς ἡ πλάση τὴν καλωσόριζε, καὶ πὼς γύρευε νὰ τήνε γκαρδιώσει στὴ μεγάλη ὥρα ποὺ τῆς ἐτοίμασε τὸ σπλάγχο τῆς. Ὁμως... ἔσφηνκὰ ἀκούγονται ζουζούνια ποὺ βουβουνίζουν. «Γιὰτὶ κοκκίνισε ὁ οὐρανός; Γιὰτὶ, Βαγγελίστρα μου, στριφογυρίζει ὁ κόσμος;»

Ζάλη γλυκεῖα πῆρε μεμιᾶς τὴ γυναῖκα

1. Παντελὴ Πρεβελάκη, Ὁ Κρητικὸς-Τὸ δέντρο.

καὶ τὴν ἔριξε χάμω στὸ χορτάρι. Ἐκλείσει τὰ μάτια τῆς, θέλει νὰ κοιμηθεῖ, μὰ κάτι ψιλόπονα δὲν τὴν ἀφήνουν! Σούρθηκε στὸν ἴσκιο τοῦ πουργαριοῦ, παρακαλέστηκε τὸν Ἄη Λευτέρη νὰ τὴ συντρέξει. Οἱ σφάχτες τὴ ζώσανε στὴ μέση καὶ στὴν κοιλιά, ὁ ἰδρώτας τὴν πάχνιζε. Πῆρε νὰ βογγάει σιγανὰ γιὰ νάλαφρώσει. Ἡ ὥρα περνοῦσε, οἱ πόνοι γινόνταν πιὸ πνκνοί. Στὸ κεφάλι τῆς βούιζε τὸ αἷμα. Τέλος, τόνωσε τὸ παιδί ποὺ φαλάγγανε, σιγάνεψε τὰ βογγητά τῆς, πῆρε βαθιὰν ἀνάσα. Καὶ μὲ τὸ ἀχ! τὸ λευτέρωσε. Τὸ ἀπαλόκοπε μοναχὴ τῆς μὲ τὴν πέτρα, τὸ ξέπλωνε στὸ ρυακάκι, καὶ τὸ σήκωσε μὲς στὰ πράσινα φύλλα νὰ τὸ πάει στὸ Μεροβίγλι.

Ἐκεῖ, ἔβρασε νερὸ μὲ τὰ μυρτόφυλλα, τῶλονσε καὶ τὸ τύλιξε στὸ ποικάμισο τοῦ πεθαμένου πατέρα του. Ὑστερα ζύγωσε στὴν πόρτα, χάραξε στὸ ἀνώφλι μὲ μαυρομάνικο μαχαίρι τὸ σταυρὸ, κι εἶπε δυνατὰ γιὰ νὰ ξορκίσει τοὺς δῆαιοδῶδες: «**ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΝΙΚΑ!**»

* * *

Ἴδου τώρα ἕνας ἄλλος τοκετὸς σὲ χωριάτικο γαλλικὸ σπίτι, ὅπως τὸν περιγράφει ὁ ἀξιώτερος ρεαλιστῆς λογογράφος, ὁ Αἰμ. Ζολᾶ, καὶ ὅπως τὸν εἶχα διαβάσει στὰ πρῶτα χρόνια τῆς φοιτητικῆς μου ζωῆς:

Ἡ γυναῖκα τοῦ χωριάτη γεννᾶ ταυτόχρονα μὲ τὴ γελάδα. Ὅλοι παραστέκουν στὸ στάβλο τὸ ἀγαπημένο τους ζῶο, ἀκόμη καὶ ἡ ἐτοιμόγεννη γυναῖκα. Τὸ μωσχάρι ἐρχεται μὲ τὰ πόδια καὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ βγῆ, μολονότι τὸ τραβοῦν ὅλοι μαζί. Στὸ τέλος ἀναγκάζονται νὰ φωνάζουν τὸν κτηνίατρο.

Ὡστόσο ἡ ἐτοιμόγεννη γυναῖκα αἰσθάνεται πὼς θὰ λιποθυμήσῃ κι ἀκουμπᾶ κάπου.

Μετὰ ἕνα τέταρτο ἀρχίζουν καὶ σ' αὐτὴν πόνοι, τακτικοὶ καὶ βαθιοί. Ὅμως δὲν θέθει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ στάβλο καὶ ν' ἀφήσῃ τὴν ἀγαπημένη γελάδα ἀβοήθητη. Τί κακοτυχία νὰ γεννοῦν αὐτὰ τὰ δύο θηλυκὰ τὴν ἴδιαν ὥρα!

Ὁ κτηνίατρος ἦρθε καὶ ἀρχίζει τὴν προσπάθεια νὰ λευτερώσῃ τὸ ζῶο. Μὰ ἡ γυ-

ναίκα τώρα ὑποφέρει τόσο, κι ἡ ξεδοντιάρα γιὰ πὸν εἶχε βοηθήσει ὅλες τὶς γειτόνισσες σὲ τέτοια περίσταση, προτείνει νὰ φωνάξουν καὶ γιὰ τὴν γυναίκα ἕναν γιατρό.

Ἐχωριάτης μένει βουβός. Πῶς; καὶ τούτη θέλει γιατρό γιὰ νὰ γεννήσῃ; Ἐ, μὰ δὲν θὰ πλερώνουμε δὰ γιὰ ὅλες.

Ἡ γυναίκα, πὸν μέσα στὴν ἀγωνία της παρακολουθεῖ τὴν κουβέρτα, φωνάζει:

«Ὅχι, ὄχι, θὰ τὰ καταφέρω μόνη μου. Δὲν ἔχομε χρήματα νὰ τὰ πετάμε ἀπ' τὸ παράθυρο.»

Τὴ σηκώνουν ἀπ' τὶς μασχάλες καὶ τὴν πᾶνε στὸ σπῆτι, ὅπου ἡ αὐτοχειροτόνητη μαμὴ ἔχει ἐτοιμάσει τὸ κρεβάτι τῆς γέννας. Ἴδου τὸ κρεβάτι:

Κάμποσα ξερὰ χόρτα κατὰ γῆς καὶ μιὰ παλιοκουβέρτα ἀπὸ πάνω καὶ τρεῖς καρέκλες ἀναποδογυρισμένες. Στὴν μιὰ ἀκουμπᾶ τὸν κορμὸ τῆς ἡ γυναίκα καὶ στὶς δύο πλαϊνὲς θὰ βάλουν ἀνοιχτὰ τὰ πόδια της. Δὲν ἐφρόντισαν καν νὰ τὴν γδύσουν. Ἀνασηκώνουν τὴ φούστα πρὸς τὸ πρόσωπο καὶ τραβοῦν τὶς κάλτσες κάτω ἀπὸ τὰ γόνατα. Ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ἄσπρα καὶ παχιὰ μεριά της, χάσκει μιὰ τεράστια πληγὴ πὸν ἀρχίζει νὰ στρογγυλεῖ. Καθὼς εἶναι προσηλωμένη ἡ γυναίκα στὶς τρεῖς καρέκλες, κάτι σὰν κυματισμοὶ ἀναταράζουν τὸ κορμὶ της.

Ὅμως θέλει ν' ἀνασηκωθῆ, νὰ πάει στὸ στάβλο, γιὰ τὴ σκέψη της δὲν εἶναι στὴ δική της τὴν κατάσταση παρὰ στὴν ἀγαπημένη της γελάδα. Ἐν τῷ μεταξύ, τὸ σακούλι μὲ τὰ ὑγρὰ σπάζει καὶ βρέχει τὴν κουβέρτα. Οἱ τελευταῖες προσπάθειες ἐξωθήσεως ἀρχίζουν. Ἡ γυμνὴ κοιλία φουσκώνει τόσο πὸν νομίζεις πὼς θὰ σπᾶσῃ, ἐνῶ τὰ πόδια ἀνοιγοκλείνουν σὰν τοῦ βατράχου ὅταν κολυμπᾶ.

Ἐνα κύμα διατρέχει ὅλο τὸ κορμὶ γιὰ νὰ καταλήξῃ στὸ βάθος τῶν μεριῶν, ὅπου τὸ ἀνοιγμα τῶν σαρκῶν συνεχίζεται.

Ἡ μικρὴ ἀδελφὴ τῆς λεχῶνας, πὸν ἔρχεται ἀπὸ τὸ στάβλο νὰ παρασταθῆ, μένει ἐμβρόντητη μπροστὰ στὸ παραμορφωμένο κορμὶ. Δὲν μπορούσε νὰ φανταστῆ τέτοιο πράγμα, αὐτὴ τὴν πελώρια τρύπα, σὰν ξεπατωμένου βασιλιῶ, αὐτὸ τὸ χάσμα πὸν τὸ περιβάλλον οἱ τρίχες σὰν κισσός.

Ἐστερα μιὰ μικρὴ σφαῖρα πὸν προβάλλει, τὸ κεφάλι τοῦ παιδιοῦ, πὸν πότε κάνει νὰ βγῆ καὶ πάλι τραβιέται μέσα. Αὐτὸ τὸ κρυφτούλι τὴν κάνει νὰ γελᾶσῃ, καὶ γιὰ νὰ τ' ἀποφύγῃ κάνει πὼς βήχει. Δὲν θάθελε νὰ τῆς ποῦν πὼς εἶναι ἀκαρδη.

Ἡ γοιὰ μαμὴ εἶναι γονατισμένη ἀνάμεσα στὰ πόδια τῆς λεχῶνας, ἐτοιμὴ νὰ πιᾶσῃ τὸ παιδί, πὸν δὲν λείει νὰ βγῆ.

Ἡ ἀδελφὴ βρίσκεται σὲ ἀμηχανία, δὲν θέλει νὰ βλέπῃ αὐτὸ τὸ θέμα, καὶ πηγαίνει νὰ πιᾶσῃ τὸ χέρι τῆς λεχῶνας. «Φτωχὴ μου ἀδελφούλα, ὑποφέρεις;»

Ὅσο τόσο φωνὲς ἔρχονται ἀπὸ τὸ στάβλο.

Ἡ γελάδα ἐλευτερώθηκε. Ὁ κτηνίατρος παρουσιάζεται ἐρχοντας στὴν ποδιά του ἕνα ζωντανὸ μοσχάρι. Ἡ χαρὰ εἶναι γενικὴ, ἐν' ἀκράτητο γέλιο πιάνει τὴν λεχῶνα. «Ἀχ, καὶ πόσο πονῶ! Μὴ μὲ κάνετε νὰ γελῶ!»

Ἡ μεγάλη τρύπα τοῦ κορμοῦ της στρογγυλεῖ καὶ μὲ μιὰ τελευταία ἐξώθησι ξεπετιέται τὸ παιδί βρεγμένο, μὲ τὰ μέλη του ὠχρά. Ἡ κοιλία ἀδειασε διὰ μιᾶς.

Ἐστερα τὸ μικρὸ ἐμμοῦρισε, ἐνῶ ἡ μητέρα γελᾶ ἀκόμη πιὸ δυνατὰ. «Εἶναι κορίτσι» λείει ἡ μαμὴ.

«Ὅχι, δὲν τὸ θέλω, ἀπαντᾶ ἡ λεχῶνα, ἐγὼ θέλω ἀγόρι.»

«Νὰ τὸ ξαναβάλω λοιπὸν μέσα, κοπέλα μου;»

Ἐγδυσαν τώρα τὴ γυναίκα καὶ τὴν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι. Σὲ δέκα λεπτά, ἀν τὸ παιδί δὲν ἐκλαοῦριζε, κανεὶς δὲ θὰ καταλάβαινε πὼς ἔγινε τοκετὸς σ' αὐτὸ τὸ σπῆτι.

Ἐτσι λοιπὸν περιγράφει μιὰ χωριάτικη γέννα ὁ Ζολᾶ, κι ἐμεῖς παρατηροῦμε πὼς ἡ γυναίκα ἐγέννησε φορώντας τὰ ρούχα τῆς δουλειᾶς καὶ πὼς μόνο μετὰ τὴν ἐσυγύρισαν καὶ τὴν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι της. Αὐτὰ γινόντουσαν πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια σὲ μιὰ χώρα πὸν εἶχε χιλίων ἐτῶν πολιτισμὸ, μεγάλους ποιητὲς, μεγάλους φιλοσόφους καὶ... μεγάλους γιατροὺς.

* *

Ἐς δοῦμε τώρα πὼς πρωτοεῖδε τοκετὸ ἕνας τελειόφοιτος τῆς Ἰατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν στὰ 1912.

Σύμφωνα με τούς κανονισμούς, γιὰ νὰ πάρη ὑπογραφή ἀσκήσιως στὸ Μαιευτήριον, ἔπρεπε νὰ παρακολουθήσῃ τρεῖς τοκετούς. Ἔτσι, μιὰ ζεστὴ νύχτα τοῦ Ἰουνίου, βγαίνοντας ἀπὸ τὸ θέατρο τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας, σκέφτεται πὼς αὐτὲς τὶς μεταμεσονύχτιες ὥρες θάχῃ τὴν εὐκαιρία νὰ παρασταθῇ στὸν πρῶτον τοκετό, καὶ τραβᾷ πρὸς τὸ φωτισμένο σπίτι τοῦ ἴδιου δρόμου ὅπου στεγάζεται τὸ Μαιευτήριον. Λογαριάζει πὼς μόνον ἔτσι θὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειάν του με ἡσυχία, θὰ ἐλέγξῃ τὶς θεωρητικὰς του γνώσεις ἀποκτημένες ἀπὸ τὸ βιβλίον καὶ τὶς ἐπιδείξεις στὸ γυνεῖκλον.

Μὲ μεγάλη συστολή, παρουσιάζεται στὸν ἐφημερεύοντα, πού καπνίζει νυσταγμένον στὸ γραφεῖον, καὶ τοῦ λέει τὸ σκοπὸ τῆς μεταμεσονύχτιας ἐπισκέψεως.

— Ἄς πάῃ στὴν Κρητικιά, λέει, πού εἶναι καὶ πρωτοτόκος.

Τοῦ δίνουν μιὰ μπλούζα καὶ τὸν ὀδηγοῦν στὸ θάλαμον. Ἀπάνω στὸ κρεβάτι βογγᾷ μιὰ μεγαλοκοπέλα, ὑπηρέτρια, ὡς τοῦ εἶπαν, πού ἀποκτᾷ «ἐκ κλειψιγαμίας».

Τὰ ἄφθονα μαῦρα μαλλιά της ἀναριγμένα τῆς σκεπάζουν τούς γυμνοὺς ὤμους της καὶ μαῦροι κύκλοι περιβάλλον τὰ μεγάλα της μοσχάρια μάτια.

Τὸ βλέμμα πού ρίχνει στὸ νεόφερτον γιὰτρό, πού θὰ παραστῇ ἀδιάκριτα στὴν ντροπή της καὶ στὴν ἀγωνία της, δὲν εἶναι καθόλου φιλικόν. Βοήθεια δὲν περιμένει ἀπὸ τὸν ἀνήξερον αὐτὸ νέον.

Ἡ μαῖα τοῦ θαλάμου μπαινοβγαίνει, τὴν κοιτάζει με στοργή, τῆς σκουπίζει τὶς χοντρές στάλας ἰδρώτος πού τρέχουν πρὸς τὰ μάγουλά της, ὅπου ἀνακατεύονται με τὰ δάκρυα, καὶ σκύβοντας κάτι τῆς ψιθυρίζει. Τῆς δίνει κουράγιο ἄραγε ἢ τῆς δικαιολογεῖ τὴν παρουσία τοῦ νέου γιαιτροῦ, πού καταλαβαίνει ὅτι τῆς εἶναι ἀντιπαθητικός; Ὅλοι οἱ ἄρρωστοι, ἰδιαιτέρως οἱ λεχώνες, βλέπουν με δυσπιστία τὸν φοιτητὴ πού μαθαίνει, πού δὲν εἶναι ἀκόμη σὲ θέση νὰ βοηθήσῃ καὶ ἴσως κάμει καὶ κακό.

Ὁ νεαρὸς ἀσκληπιάδης βρίσκειται σὲ ἀμηχανία, καὶ γιὰ νὰ κάμῃ κάτι πλησιάζει καὶ τῆς ἐξετάζει τὸ σφυγμό, μᾶλλον γιὰ νὰ τῆς πιάσῃ τὸ χέρι καὶ νὰ βρῇ πρόφασιν νὰ

σκύψῃ νὰ τῆς πῆ: «Κουράγιο, πατριώτισσα, ὅλα θὰ πᾶν καλά». Αὐτὸ τὸ «πατριώτισσα» ἤθελε νὰ τῆς πῆ, καὶ δὲν εἶχε καὶ ἄδικο. Αὐτὸ ἐσημαίνει πὼς τὴν θεωροῦσε δικό του ἄνθρωπον, πὼς τὴν συμπονᾷ, πὼς τὴν καταλαβαίνει.

Τὸ βλέμμα της τότε γαληνεύει, τὸν κοιτάζει πιά με ἐμπιστοσύνη. «Δὲν τῷθελα, δὲν τῷθελα, γιαιτρέ μου.»

Ἡ προσφώνησις «γιαιτρέ μου» ἔχει περὶ τοῦ ἴδιου ἀποτελέσματος γιὰ τὸν τελειόφοιτον τῆς Ἰατρικῆς με τὸ «πατριώτισσα» τῆς λεχώνας.

Ὡστε τὸν λογαριάζει γιαιτρό. Σωτήρα της ἴσως; Γιαιτρὸν τὸν ἔχουν προσφωνήσει πολλὰς φορὰς ὡς τώρα, μὰ ποτὲ σὲ τέτοιαν ἐπίσημη στιγμή. Ἀρχίζει νὰ νοιώθῃ αἰσθημα ὑπερηφάνειας μαζί καὶ εὐθύνῃς. Ἀναθυμᾶται τὰ ὅσα ἐδιάρβασε, καὶ ἰδιαιτέρως τὰ ὅσα ἄκουσε στὸ φροντιστήριον.

Ἡ ἀδελφὴ πού μπαινοβγαίνει τὸν κοιτάζει με περιέργεια. «Πὼς τὰ πᾶμε;» τοῦ λέει. «Ἄν με χρειασθῆτε, κτυπήστε τὸ κουδούνι.»

Ὅταν τὴ χαραυγὴ ὁ τελειόφοιτος πηγαίνει στὸ δωμάτιόν του, ἔχει πάρει ὀριστικὰ τὴν ἀπόφασιν πὼς δὲν θὰ γίνῃ μαιευτῆρ.

Θὰ πέρασαν πᾶν ἀπὸ τριανταπέντε χρόνια γιὰ νὰ βρεθῇ ὁ τελειόφοιτος τοῦ 1912 σὲ ἀνάλογον, ἀλλὰ πολὺ διαφοροτικὸν περιβάλλον. Ἡ προφητικὴ παρατήρησις τοῦ Semelweiss ἔχει ἀποδειχθῆ, καὶ τὸ δίδαγμα του με τὴν προσθήκην τῶσων νέων γνώσεων ἔχει μεταβάλλει τὸν τοκετὸ σὲ ἀκίνδυνον λειτουργίαν. Ξέρουν πλεῖστα τοὺς λόγους τῶν θανάτων, καὶ εἶναι σὲ θέση νὰ τοὺς ἀποτρέψουν. Μιὰ ὀλόκληρη σειρὰ ἐργατῶν τῆς ἐπιστήμης ἔχει προσφέρει τὴν συμβολὴν της, καὶ ὁ παλιὸς τελειόφοιτος εἶναι σὲ θέση νὰ συστήσῃ πὼς κοντὰ στὰ τόσα μέτρα ἀσηψίας καὶ ἀντισηψίας θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ τὸ συμπέρασμα τῆς ἐργασίας ἑνὸς ζευγαριοῦ Ἀμερικανῶν μικροβιολόγων, τῶν Colebrook. Ἡ ἀδελφὴ μαῖα θὰ φορῇ τὴ μάσκα τοῦ χειρουργείου, καὶ ὅταν θὰ βοηθῇ τὴν λεχών καὶ σὲ κάθε ἄλλῃ περίπτωσιν πού θὰ πρέπει νὰ βοηθήσῃ τὴν ἐτοιμόγεννη ἢ τὴν λεχών.

Δὲν ὑπάρχει πιά ὁ «ἀπαισίας μνήμης»

ἐπιλόχειος πυρετός, δὲν μᾶς τρομάζουν οἱ ἀκατάσχετες αἰμορραγίες, δὲν φοβούμαστε τὶς θρομβώσεις, καὶ σ' ὄλο τ' ὄλοϋστερνο μποροῦμε νὰ ὑπολογίζωμε καὶ σὲ ἀνώδυνο καὶ σύντομο τοκετό.

Ἡ σημερινὴ «ἰέρεια τῶν ὠδίνων» δὲν εἶναι ἡ ξεδοντιασμένη γριά, ποὺ πολλὰ ἔμαθε γιατί πολλὰ ἔπαθε, δὲν πιστεύει στὰ ξόρκια καὶ στὴ βασκανία, δὲν ἐπιτρέπει στὴν μητέρα νὰ κανονίζη τὴ ζωὴ καὶ τὸν θάνατο. Ἄλλὰ οὔτε εἶναι ἡ ἡμιμαθὴς («ἐπιστήμων μαῖα» τῆς ἐμπειρικῆς ἐποχῆς, ποὺ ὑπῆρχε πρὸ πενήντα μόλις χρόνων.

Ἡ λευκὴ περιστερά ποὺ περπατᾷ ἀνάλαφρα καὶ πλησιάζει τὸ κάθε κρεβάτι μὲ τὸ μειδιάμα στὰ χεῖλη γιὰ νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν ἐμπιστοσύνη στὴ σύγχρονη ἐπιστήμη, τῆς ὁποίας εἶναι συνειδητὴ ἐργάτισσα, ἔχει περάσει ἀπὸ Σχολή, ὅπου ἀπέκτησε μιὰν κατάρτιση, ποὺ δὲν τὴν εἶχαν οὔτε γιατροὶ ἄλλων χρόνων.

Ἐξω ἀπὸ τὸ Νοσοκομεῖο, εἴτε σὲ δημόσια ὑπηρεσία εἴτε στὸ ἐπάγγελμα, εἶναι ὁ φύλακας ἄγγελος τῆς οἰκογενείας καὶ ὁ πρῶτος προστάτης τῆς Ὑγείας. Ἐκεῖνη εἶναι ποὺ θὰ συστήσῃ στὴ μέλλουσα μητέρα νὰ κάμῃ προκαταβολικῶς ἐξετάσεις τοῦ αἵματος γιὰ ν' ἀνακαλυφθῇ κάποια κρυφὴ ἀρρώστια ἢ γιὰ νὰ βρεθῇ ἡ ἀσυμβασία τοῦ αἵματος. Ἐκεῖνη θὰ δώσῃ τὶς πρῶτες συμβουλές γιὰ τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ἀση-

ψία, γιὰ τὴν περιποίηση τοῦ παιδιοῦ, γιὰ τὸ ὅποιο οἱ φροντίδες πρέπει ν' ἀρχίζουσι πρὶν ἀκόμη γεννηθῇ.

Σ' αὐτὴν θὰ πῆ τὰ ἀνομολόγητα μυστικὰ τῆς ἡ γυναίκα, ποὺ ντρέπεται νὰ τὰ πῆ στὸν γιαιτρό, αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ παρηγορήτρα στὴ μητέρα ποὺ ἔχασε πρόωρα τὸ παιδί, πρὶν ἢ ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετό.

Πολὺ σημαντικώτερος εἶναι ὁ ρόλος τῆς σύγχρονης μαίας, ὅταν ἀσκῇ τὸ λειτουργημά τῆς στὰ χωριά. Ἐκεῖ θὰ πρέπει νὰ κάμῃ τὴν διαπαιδαγώγησι τῆς γυναίκας ἀπὸ τοὺς πρῶτους κιόλας μῆνες τῆς ἐγκυμοσύνης, θὰ πρέπει νὰ προβλέψῃ τ' ἀπαραίτητα μέσα γιὰ τὴν ὥρα τοῦ τοκετοῦ, νὰ δώσῃ τὶς ἀπαραίτητες ὁδηγίες γιὰ τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ἀσηψία, νὰ ἐξαλείψῃ τὶς προλήψεις καὶ ν' ἀποτρέψῃ τὸ βάρβαρο ξυράφισμα καὶ ἀλάτισμα (!) τοῦ παιδιοῦ.

Ἀκόμη περισσότερο, μιὰ ποὺ συχνὰ ἡ μαῖα εἶναι ὁ μόνος ἢ τοῦλάχιστον ὁ πιὸ κοντινὸς ὑγιεινολογικὸς σύμβουλος τῆς οἰκογενείας, θὰ προσέξῃ καὶ θὰ διαπιστώσῃ τὶς ἐλλείψεις τοῦ σπιτιοῦ, θὰ ὑποδείξῃ τί πρέπει νὰ γίνῃ, κι ἔτσι, κοντὰ στὴν ἱκανοποίηση ὅτι ἦταν ὁ παραστάτης στὸ πιὸ χαρμόσυνο γεγονός μιᾶς οἰκογενείας, δηλ. στὴ γέννησι, θᾶξῃ τὴν μεγίστην ἱκανοποίηση τοῦ ἀνθρώπου, δηλ. τὴν ἱκανοποίηση πὼς ἔκαμε τὸ καθήκον τῆς.

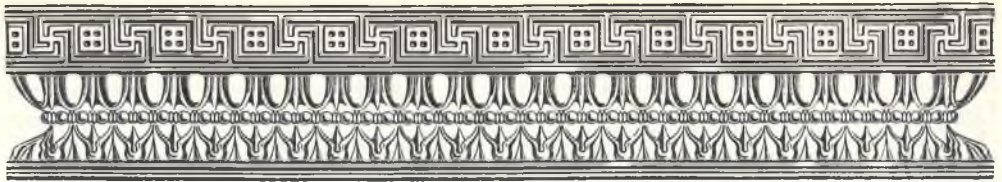
Τιμὴ καὶ ἀγάπη στὴν ἰέρεια τῶν ὠδίνων.

ΕΚΤΡΩΣΙΣ ἢ ΕΚΒΟΛΗ;

Μερικοὶ ἐξ ἡμῶν χρησιμοποιοῦμεν τὴν λέξιν *ἐκτροσις* πρὸς δήλωσιν τῆς μέχρι τοῦ 5ου μηνὸς αὐτομάτου διακοπῆς τῆς κησσεως καί, ἐνδεχομένως, ἀποπτώσεως τοῦ ἐμβρύου ἐκ τοῦ γεννητικοῦ συστήματος τῆς γυναίκας, ἐνῶ ἄλλοι χρησιμοποιοῦν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τὴν λέξιν *ἐκβολή*. Καί, φυσικὰ, ὡς Ἕλληνες, χωριζόμεθα ἀγεφυρώτως οἱ μὲν ἀπὸ τοὺς δέ. Ἐν τούτοις, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ χρησιμοποιοῦμεν, χωρὶς νὰ σφάλωμεν, καὶ τοὺς δύο ὄρους, στηριζόμενοι εἰς τοὺς ἀρχαίους διδασκάλους. Οὕτως, ὁ Ἱπποκράτης, ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Σωρανὸς χρησιμοποιοῦν τὴν λέξιν *ἐκτροσις* μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς πρόωρου ἀποβολῆς τοῦ ἐμβρύου ἐκ τῆς μήτρας, αὐτομάτου ἢ τεχνη-

τῆς (εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν ἀντὶ τῆς λέξεως *ἀμβλωσις*). Ὁ Ἱπποκράτης, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Διοσκουρίδης καὶ ὁ Πτολεμαῖος (εἰς τὴν «Τετραβιβλόν» του) χρησιμοποιοῦν ταυτοσημῶς καὶ τὴν λέξιν *ἐκτροσις*. Ἐξ ἄλλου, ὁ Ἱπποκράτης, εἰς τὰ «Γυναικεῖα», ἀναφέρει «ποτὸν *ἐκβολῆς*, ὃ τὸ παιδίον ἐκβάλλει πελιδνόν» (I, 78). Ὁ αὐτός, αὐτόθι, ἀποκαλεῖ *ἐκβόλιον*, ὃ τὸ παιδίον ἐκβάλλει». Ὁ Ἀριστοτέλης, εἰς τὰς «Ζῴων Ἱστορίας», γράφει: *ἐκβόλιμόν* ἐστὶ καὶ οὐ θέλει ζῆν» (575a, 28). Ὁ Πλούταρχος, τέλος, ἀναφέρει ὅτι ὑπάρχουν γυναῖκες *ἐκβολίους* χρώμεναι καὶ φθορίους («Ἡθικά», 134F).

Π. Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

ΤΟ ΚΛΙΜΑΚΤΗΡΙΟΝ*

Ὑπό

Π. Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Ἐκτάκτου Καθηγητοῦ

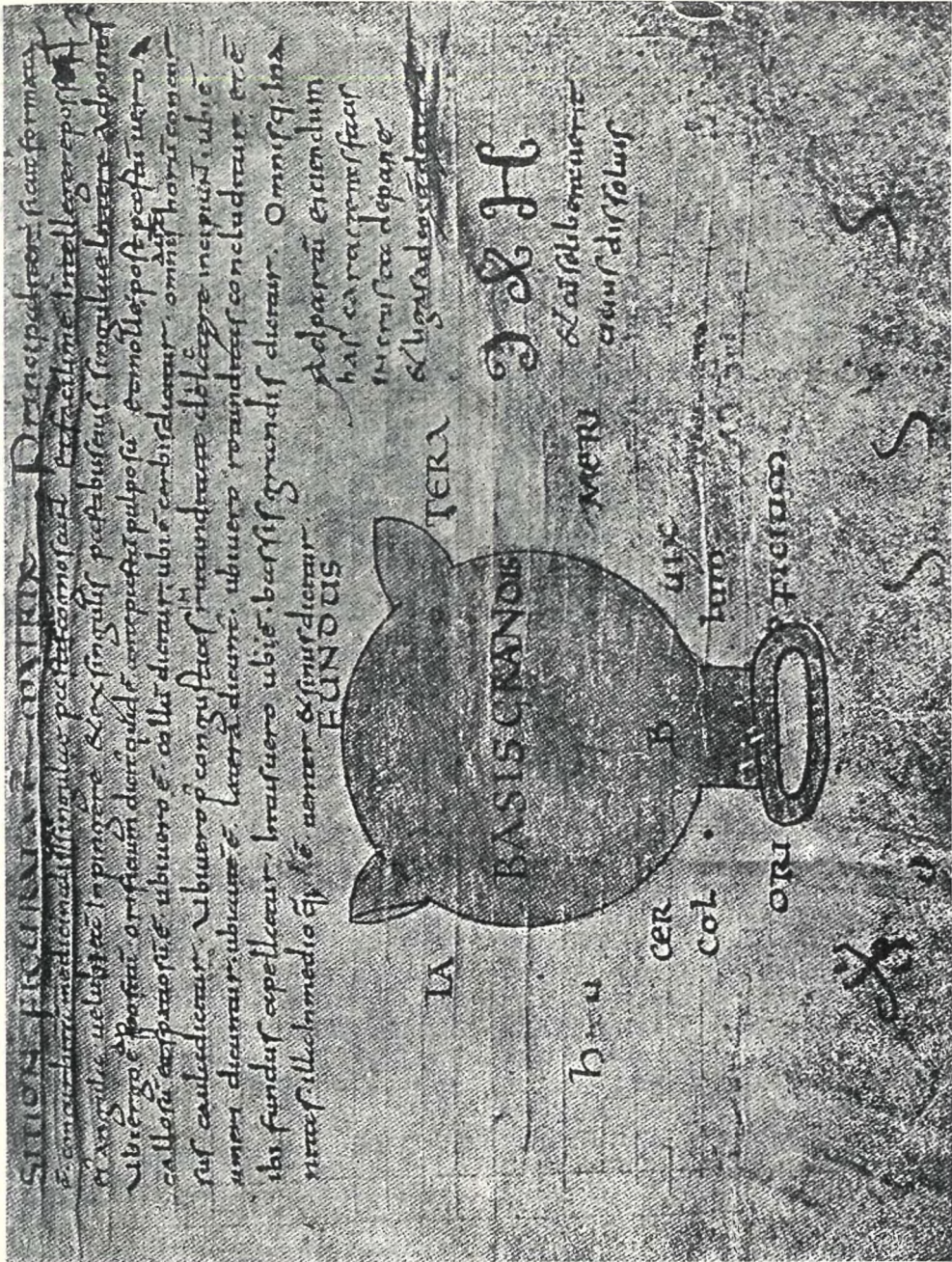
Διευθυντοῦ Β' Μαιευτικῆς Κλινικῆς
Μαιευτηρίου «Μαρία Ἡλιάδη»

Τὰ τυπικά συμπτώματα τοῦ κλιμακτηρίου, ὅπως εἶναι αἱ ἀγγειοκινητικαὶ ἐξάψεις, συμβαίνουν αὐτομάτως, δύνανται ὁμως νὰ προκληθοῦν μετὰ συγκινήσεις καὶ συχνάκις ἀκολουθοῦνται ὑπὸ φρικίων καὶ ἀφθόνου ἐφιδρώσεως. Ἄλλα συμπτώματα εἶναι παραισθητικοὶ ἢ νευριτικοὶ πόνοι κατὰ τὰ ἄκρα, συχνότεροι κατὰ τὴν νύκτα, ἀϋπνία καὶ ἐνίοτε διάφοροι νευρικοὶ καὶ ψυχολογικοὶ διαταραχαὶ (συγκινησιακὴ ἀστάθεια καὶ εὐερεθιστότης, τάσις πρὸς κλάμματα, ἀνησυχία, ἀγχος), αἵτινες πολλάκις λαμβάνουν ψυχωτικὸν χαρακτήρα ἢ ἐξελίσσονται πρὸς γνησίαν κατάθλιψιν καὶ μελαγχολίαν μὲ τάσεις αὐτοκτονίας. Τὰ συμπτώματα ταῦτα πρέπει νὰ διακριθοῦν ἀπὸ τὰ καθαρῶς ψυχολογικὰ ἐνοχλήματα, τὰ ὅποια εἶναι δυνατόν νὰ παρατηρηθοῦν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς ζωῆς ὡς ἐξάρσεις προηγουμένων ὑπαρχουσῶν ψυχονευρωτικῶν τάσεων. Συχνάκις σχετίζονται πρὸς ἀγχώδη κατάστασιν προκύπτουσαν ἐκ τοῦ φόβου τοῦ γήρατος, τῆς καταπτώσεως καὶ τοῦ πλησιάζοντος θανάτου, ἀποτελοῦν δὲ ψυχολογικὴν ἀντίδρασιν πολλῶν γυναικῶν πρὸς τὸ γεγονὸς τῆς ἐμμηνωπαύσεως. Ἐνίοτε εἶναι ἀδύνατον νὰ διαχωρίσωμεν τὰς δύο καταστάσεις βάσει μόνον κλινικῶν δεδομένων, θὰ χρειασθῆ δὲ λεπτομερῆς ἐξέτασις καὶ διευκρίνισις ὁλοκλήρου τῆς ψυχολογικῆς ἰδιοσυστάσις τῆς πασχούσης διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς

σαφῆ συμπεράσματα. Τὸ κατὰ πόσον τὰ διάφορα κλινικὰ συμπτώματα, ἅτινα δυνατόν ν' ἀναπτυχθῶσιν, εἶναι αἱ ἄμεσοι συνέπειαι τῶν συναφῶν μεταβολῶν τῆς ἀδενικῆς λειτουργίας, δὲν εἶναι ἀπολύτως βέβαιοι, δικαιολογεῖται δὲ ὠρισμένη ἐπιφύλαξις κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἐφηρημάτων. Κόπωσις, ἔλλειψις ἐνεργητικότητος, κατάπτωσις, μείωσις τῆς μνήμης καὶ τῆς δυνάμεως πρὸς πνευματικὴν συγκέντρωσιν, εἶναι συχνάκις συναντώμενα συμπτώματα, ἐνῶ ἐξ ἄλλου δύνανται νὰ παρατηρηθοῦν ναυτία, δυσκοιλιότης, ἐπιγαστρικὴ δυσφορία, τυμπανισμὸς καὶ ἔμετοι. Συχνουρία, ἔπειξις πρὸς οὖρησιν καὶ ἀκράτεια δὲν εἶναι ἀσυνήθεις. Ὀλιγώτερον συχνὰ κλιμακτηρικὰ συμπτώματα, ἀπαιτοῦνται ἐπίσης πλήρη κλινικὴν διερεύνησιν, εἶναι ἱλιγγοί, κεφαλαλγίαι, καρδιαγγειακὰ συμπτώματα ψευδοστηθαγχοῦ τύπου, τρόμοι, παλμοί. Βραδύτερον, ὑπόστροφου ἀλλοιώσεις τῶν ἔσω καὶ ἔξω γεννητικῶν ὀργάνων δύνανται νὰ ὀδηγήσουν εἰς τοπικὰ συμπτώματα, οἷα: κνησμός, κραύρωσις τοῦ αἰδοίου, αἰδοιοκολπίτις, πρόπτωσις τῆς μήτρας καὶ κυστιορθοκῆλη. Ἀτροφία τῶν μαστῶν παρατηρεῖται ἐνίοτε, ὡς ἐπίσης καὶ χρονία μαστοπάθεια. Γαλακτόρροια παρετηρήθη διαρκούσης τῆς ὑπεροιστρινικῆς καὶ ὑπεργοναδοτροπικῆς φάσεως, ἐνῶ ἡ γεννητικὴ ὁρμὴ δυνατόν νὰ εἶναι ἠϋξημένη κατὰ τὴν πρώτην τῶν δύο φάσεων.

Σπίλοι, θηλώματα, κνίδωσις, ἀκμή, ἀνώμαλος ὑπέρχρωσις καὶ οἰδήματα ἀληθῆ

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλος.

Τὸ παλαιότερον γνωστὸν σχεδιάσμα τῆς μήτρας.
 Ἐκ χειρογράφου τοῦ Θ' αἰῶνος, περιλαμβάνοντος γυναικολογικὴν ἐργασίαν τοῦ Σωρανοῦ,
 τοῦ διασημοτέρου μαιευτῆρος τῆς αρχαιότητος (Β' μ.Χ. αἰ.).

ἢ ἀγγειοευρωτικά, ὀστεοαρθρίτιδες, ἰδία τοῦ ὤμου καὶ τῶν κάτω ἄκρων, καὶ ρευματοειδῆς ἀρθρίτις, ὑπάρχει τάσις νὰ παρατηροῦνται κατὰ τὴν ἐμμηνόπαυσιν, ἢ δὲ ἐμφάνισις τῶν ἐπηρεάζεται ἀπὸ ὁρμονικῶς παράγοντας.

Εἰς τινὰς γυναῖκας τῆς κλιμακτηρικῆς ἡλικίας ὁ πρόσθιος λοβὸς τῆς ὑποφύσεως ἐκκρίνει ὑπερβολικὰς ποσότητας ὄχι μόνον γοναδοτρόπου Α, ἀλλ' ἐπίσης καὶ ἄλλων ὁρμονῶν. Πρέπει νὰ σκεφθῶμεν ὅτι ὅταν ἡ οἰστρογονικὴ τροχοπέδη ἀρθῆ, ἀπελευθεροῦται ἡ δρᾶσις τῆς προσθίας ὑποφύσεως. Κατ' ἀκολουθίαν, κατὰ τὸ κλιμακτήριον δυνατὸν νὰ παρατηρηθοῦν σημεῖα ἠδξημένης ἐκκρίσεως θυρεοτρόπου, φλοιοεπινεφριδιοτρόπου καὶ σωματοτρόπου ὁρμόνης. Αἱ διαταραχαὶ τοῦ μεταβολισμοῦ τῶν ὕδατανθράκων καὶ τῶν λιπῶν, αἵτινες παρατηροῦνται συχνὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, δυνατὸν ἐπίσης νὰ σχετίζωνται πρὸς ὑποφυσικὰς ἢ ὑποφυσεο-υποθαλαμικὰς δράσεις. Κλινικῶς δυνατὸν νὰ συναντήσωμεν ἐν ἡ περισσότερα τῶν ἀκολουθῶν σημείων:

α) Σημεῖα ὑπερθυρεοειδισμοῦ, συνήθως τοῦ ἐλαφροῦ τύπου, δυνατὸν νὰ προκαλοῦνται ὑπὸ ἠδξημένης δράσεως ἐνὸς προϋπάρχοντος ἀδενώματος ἢ νὰ ἐμφανισθοῦν ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς πρωτοπαθοῦς θυρεοτοξικώσεως. Μερικὰ τῶν προμνημονευθέντων συμπτωμάτων δυνατὸν νὰ ὀφείλονται εἰς ὑπερλειουργίαν τοῦ θυρεοειδοῦς (τρόμος χειρῶν, παλμοί), παροδικὴ δὲ διόγκσις τοῦ θυρεοειδοῦς ὡς καὶ παροδικὴ αὔξησις τοῦ ἰωδίου τοῦ αἵματος συμβαίνει εἰς πολλὰς κλιμακτηρικὰς γυναῖκας. Ἐνίοτε δυνατὸν νὰ ἀναπτυχθοῦν αἱ τυπικαὶ ἐκδηλώσεις τῆς ἐξωφθάλμου βρογχοκῆλης. Ἡ ἀντίληψις ὅτι ὁ κλιμακτηρικὸς ὑπερθυρεοειδισμὸς ὀφείλεται εἰς ὑπερερεθισμὸν τοῦ θυρεοειδοῦς εἶναι ὑποθετικὴ. Εἰς τὰς συνήθεις περιπτώσεις θυρεοτοξικώσεως ἐλλείπουν συνήθως σημεῖα πρωτοπαθοῦς ὑπερθυρεοτροπισμοῦ, ἀλλ' ἢ ἐμφάνισις τῶν συμπτωμάτων ὑπερθυρεοειδισμοῦ κατὰ τὴν κλιμακτηρικὴν ἐποχὴν ἀφίνουσι νὰ ὑποθέσωμεν πρωταρχικὴν ἐπίδρασιν τῆς ὑ-

ποφύσεως, ἀνεκοινώθη δὲ καὶ ἠδξημένη ἀπέκκρισις διὰ τῶν οὖρων θυρεοτρόπου ὁρμόνης.

β) Παρόμοιαι σκέψεις ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ μυξοιδήματος διαρκούντος τοῦ κλιμακτηρίου ἢ μετ' αὐτό. Ἡ κατάσταση αὕτη φαίνεται ὅτι ὀφείλεται εἰς ἐξ ἐξαντλήσεως ἀτροφίαν τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδένους, εἶναι δὲ παραδεκτὸν ὅτι προϋπάρχουσα ὑπερβολικὴ θυρεοτροπικὴ διέγερσις δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἔκπτωσιν τῆς λειτουργίας τοῦ θυρεοειδοῦς. Διηνεκῆς ὑποφυσικὸς ἐρεθισμὸς ἐνὸς ἐξαντληθέντος θυρεοειδοῦς δύναται νὰ προκαλέσῃ διόγκωσιν τοῦ ἀδένους, τοιοῦτοτρόπως δὲ νὰ αἰτιολογῇ τὸν σχηματισμὸν ἢ τὴν διόγκωσιν μιᾶς κήλης τοῦ ἀδένους, ὡς ἡ παρατηρουμένη ἐπὶ κλιμακτηρικῶν γυναικῶν.

γ) Σημεῖα ὑπερτριχώσεως καὶ ἀνδροειδισμοῦ εἶναι συχνὰ καὶ πιθανῶς προκαλοῦνται ἐξ αὔξεσεως τῆς λειτουργίας τοῦ φλοιοῦ τῶν ἐπινεφριδίων λόγω ὑπερεκκρίσεως ὑποφυσικῆς φλοιοτρόπου ὁρμόνης. Μετ' ὀφθηκεκτομίαν τὰ ἐπινεφρίδια διογκοῦνται, ἢ παρ' αὐτῶν ἐκκρίσις ἀνδρογόνων αὐξάνεται, ὡς καὶ ἡ ἀπέκκρισις τῶν τελευταίων διὰ τῶν οὖρων. Ὁ Hamblen κ.ἄ. παρατήρησαν αὔξησιν τῆς ἀπεκκρίσεως τῶν 17-κετοστεροειδῶν μετ' εὐνοχισμὸν καὶ κατὰ τὸ κλιμακτήριον. Κλινικῶς, εἰς τὰς ἐμμηνόπαυσικὰς γυναῖκας δυνατὸν νὰ παρατηρηθῇ ὑπερτριχώσις τοῦ ἄνω χείλους, τοῦ πώγωνος καὶ τῶν παρειῶν, διαφόρων ἄλλων περιοχῶν τοῦ σώματος, τοῦ ἐφηβαίου κατ' ἀνδρικὸν τύπον, ἐπίσης δὲ νὰ διαπιστωθῇ καὶ βαθύτης τῆς φωνῆς. Οὐχὶ σπανίως δυνατὸν νὰ παρατηρηθῶσι κατὰ τὸ κλιμακτήριον περισσότερον ἀνδρικὴ διανοητικὴ ἰδιοσυστασία καὶ ἠδξημένη πρωτοβουλία.

δ) Ἡ ἐμφάνισις ὑπερτάσεως, ἀρχικῶς διαλείποντος, ἀκολουθῶς ὅμως μονίμου χαρακτῆρος, δὲν εἶναι ἀσυνήθης καὶ πιθανῶς σχετίζεται πρὸς ἐνδοκρινικὰς διαταραχάς. Ὁ συνδυασμὸς τῆς πρὸς ἀνδροειδισμὸν ὑποβάλλει τὴν ἰδέαν φλοιοεπινεφριδικῶν ἐπιδράσεων, ἀλλ' ἢ αἰτιολο-

για γενικῶς τῆς ὑπερτάσεως ἐλάχιστα ἔχει διευκρινισθῆ γενικῶς, ὥστε νὰ ἐπιτρέπη κάτι περισσότερο τῶν θεωρητικῶν ἀπόψεων.

ε) Ἐλαφραὶ καὶ παροδικαὶ ἀκρομεγαλικά μεταβολαὶ δυνατόν νὰ συμβοῦν, εἶναι ὁμως γνωστὴ καὶ μόνιμος ἀκρομεγαλία κατὰ τὸ κλιμακτήριον.

ς) Περίπου 25% τῶν κλιμακτικῶν γυναικῶν καθίστανται παχύσαρκοι, τῆς κατανομῆς τοῦ λίπους ἐπηρεαζούσης κυρίως τὸν κορμόν, τὸ πρόσωπον καὶ τὸν λαιμόν. Τὸ λίπος εἶναι συχνὰ λοβιοειδές καὶ ὑπάρχει τάσις σχηματισμοῦ λιπωμάτων.

ζ) Εἰς τινὰς περιπτώσεις παρατηρεῖται ἀπίστανσις, ἐνῶ εἰς μικρὸν ἀριθμὸν πασχουσῶν δυνατόν νὰ παρατηρηθῆ σακχαρώδης διαβήτης ἢ μειωμένη ἀπλῶς ἀνοχὴ πρὸς τοὺς ὑδατάνθρακας, χωρὶς πραγματικὰς διαβητικὰς ἐκδηλώσεις. Ἐπειδὴ δὲ αἱ οἰστρογόνοι δύνανται νὰ ἐπηρεάσουν εὐμενῶς τὸν κλιμακτικὸν αὐτὸν διαβήτην, προέκυψε τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ αἰτία του δυνατόν νὰ εὐρίσκεται εἰς τὴν ἠϋξήμενην δρᾶσιν τῆς ὑποφυσικῆς διαβητογόνου ὁρμόνης, παρὰ εἰς πρωτοπαθῆ ἔκπτωσιν τῆς λειτουργίας τῶν πραγματικῶν νησιδίων τοῦ Langerhans.

Μεταβολαὶ τοῦ κολπικοῦ ἐπιθηλίου

Ὁ περιορισμὸς τῆς ἐκκρίσεως οἰστρογόνου κατὰ τὸ κλιμακτήριον τῆς γυναικὸς συνοδεύεται ὑπὸ ἀπουσίας κερατινοποιημένων ἐπιθηλιακῶν κυττάρων εἰς τὸ κολπικὸν ἐπίχρισμα καὶ τῆς ἐμφανίσεως ὠοειδῶν κυττάρων τῆς βασικῆς στιβάδος τοῦ κόλπου καὶ τοιούτων μέσου τύπου. Εἰς τὸ ἐπίχρισμα διαπιστοῦνται ὡσαύτως πολλὰ λευκά καὶ ἐρυθρά αίμοσφαίρια. Παρόμοιαι ἀτροφικαὶ κυτταρολογικαὶ μεταβολαὶ διαπιστοῦνται εἰς τὸ ἐπιθήλιον τῆς στοματικῆς κοιλότητος καὶ τῶν οὐροποιητικῶν ὀργάνων.

*Συμπτώματα ἐκ τῶν μαστῶν
κατὰ τὸ κλιμακτήριον*

Πολλαὶ κλιμακτικαὶ γυναῖκες παραπονοῦνται δι' εὐαισθησίαν τῶν μαστῶν

κατὰ ἢ μετὰ τὴν ἐμμηνόπαυσιν. Ἡ ψηλάφηση τῶν μαστῶν ἀποκαλύπτει συχνὰ διάκριτα ὄγκια, ὀφειλόμενα κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς κυστικὸν σχηματισμόν. Δὲν ἀποκλείεται ἐν τούτοις ἀνάπτυξις κακοήθους νεοπλασίας, δι' ὃ καὶ ἐπὶ πάσης ὑπόπτου περιπτώσεως ἐπιβάλλεται ἡ ταχεῖα βιοψία.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Ἡ οἰστρογόνος ὁρμὴν ἔχει ἰδιαιτέραν ἔνδειξιν πρὸς θεραπείαν τῶν κλιμακτικῶν διαταραχῶν. Δύναται νὰ χορηγηθῆ εἴτε ἀπὸ τοῦ στόματος εἴτε διὰ τῆς ἐνδομυϊκῆς ὁδοῦ. Ἀπὸ τοῦ στόματος ἔχει τὸ μειονέκτημα νὰ προκαλῆ ναυτίαν εἰς ὀρισμένες πασχούσας. Ἀπὸ τῆς ἐνδομυϊκῆς ὁδοῦ ἀπορροφᾶται, ἀλλὰ καὶ ἀποβάλλεται ταχέως. Αἱ δόσεις ἀπὸ τοῦ στόματος δὲν πρέπει νὰ εἶναι μεγάλαι (1-3-5 χλστγρ. ἡμερησίως), ἀλλὰ νὰ παρέχωνται ἐπ' ἀρκετόν, π.χ. τρεῖς ἐβδομάδας τὸν μῆνα.

Τὰ οἰστρογόνα γενικῶς ἔχουν ὡς παρενέργειας εἴτε τὴν ἐμφάνισιν μητρορραγιῶν, αἰτινες ἀνησυχοῦν καὶ ἰατροὺς καὶ πασχούσας, εἴτε τὴν διόγκωσιν καὶ εὐαισθησίαν τῶν μαστῶν. Ἐνίοτε, ἢ χρῆσις ἀνδρογόνων εἶναι δυνατόν νὰ προκαλέσῃ ἐμφάνισιν ἀνδροειδικῶν χαρακτήρων, ὅπως εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τριχῶν κατὰ τὸ πρόσωπον ἢ τὸ ἄνω χεῖλος, ἐμφάνισις ἀκμῆς ἢ ἔρπητος. Εἰς τινὰς περιπτώσεις, μῆνας τινὰς μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς παρενέργειας ταύτης, ἐπαναποκαθίσταται ἡ φυσιολογικότης τοῦ δέρματος τοῦ προσώπου. Εἰς τινὰς περιπτώσεις κλιμακτικῶν διαταραχῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων κυριαρχεῖ ἡ ὑπέρτασις, αἱ πάσχουσαι ἀντιδροῦν δυσμενῶς εἰς τὴν λήψιν οἰστρογόνων. Εἰς αὐτὰς τὰς περιπτώσεις ὁ συνδυασμὸς ἀνδρογόνων μετὰ βιταμίνης Β1 δίδει ἱκανοποιητικώτερα ἀποτελέσματα (25 χλγρ. ἀνδρογόνων ἡμερησίως ἐπὶ 10 ἡμερον). Ὁ συνδυασμὸς οἰστρογόνων μετ' ἀνδρογόνων εἶναι δυνατόν νὰ προλάβῃ ἢ ἐξουδετερώσῃ τὰς ἐν λόγω παρενέργειας.

Συμπτωματικῶς δυνάμεθα νὰ χορηγήσωμεν ἐπίσης ἐπὶ κλιμακτικῶν διαταραχῶν τροποποιητικὰ τοῦ αὐτονόμου νευρικοῦ συστήματος, ὅπως εἶναι π.χ. τὸ Bel-

lergal, ἡ ἡρεμηστικά (ἀταραξικά), ὅπως τὸ Equanil, τὸ Iremofar, τὸ Atarax. Τὰ μὴ ὑδραργυρικά διουρητικά. (Esidrex, Rontyl, Diamox) ἔχουν ἐνδείξιν ἐπὶ οἰδημάτων ἢ αἰσθημάτων γενικῆς τάσεως.

Ἡ ψυχοθεραπεία ἐνίοτε θὰ γίνῃ ἀναγκαία κατὰ τὸ κλιμακτήριο, μάλιστα ὅταν ὑπάρχουν ἔκδηλοι ψυχικαὶ ἔκτροπαί, ὅ-

πως π.χ. μελαγχολία, κατάπτωσις, ἡ τοῦναντίον ὑπερδιέργεσις καὶ διήσεξουαλική.

Αἱ βιταμίναι E καὶ A ἀφελοῦν εἰς τινὰς περιπτώσεις κλιμακτηρικῶν διαταραχῶν, μολονότι ἡ κατακρησις τῆς βιταμίνης E περιορίζει σημαντικῶς, πολλακίς δὲ μέχρι τελείας ἐξαφανίσεως, τὴν γενετήσιον ὁρμὴν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ!

Ἡ ΔΙΚΗ ΔΙΑ ΝΑ ΣΩΘῆ ΤΟ ΝΗΠΙΟΝ

Ἡ Ζωὴ ἐνὸς βρέφους, τὸ ὅποιον ἐγεννήθη πάσχον ἐκ κυανώσεως, ἐσώθη ὡς ἐκ θαύματος, ἀφοῦ οἱ ἱατροὶ ὑπεχρεώθησαν νὰ ἀποδυθοῦν καὶ εἰς δικαστικὸν ἀγῶνα ἀκόμη ἐναντίον τῶν γονέων του, οἱ ὅποιοι διὰ θρησκευτικούς λόγους ἐπέμεναν νὰ ἐγκαταλειφθῆ τοῦτο εἰς τὴν τύχην του.

Τὸ ἐπεισόδιον συνέβη εἰς τὸ μαιευτήριον τῆς ἀγγλικῆς πανεπιστημιούπολεως τοῦ Καϊμπριτζ.

Τὸ βρέφος—ἡλικίας μόλις μιᾶς ἡμέρας—δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σωθῆ παρά μόνον διὰ τῆς ολοκληρωτικῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ αἵματός του. Ἄλλ' οἱ γονεῖς ἀντέδρων μετὰ πείσματος, λέγοντες ὅτι ἡ αἵρεσις τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν, δὲν ἐπιτρέπει παρομοίαις ἐπεμβάσεως ἐν τῷ μεταξύ δὲ παρήρχοντο τὰ πολυτίμημα λεπτά...

* * *

Ἐν τῇ ἀπογνώσει των, οἱ ἱατροὶ ἐστράφησαν τότε πρὸς τὸν νόμον.

Εἰς μίαν μικρὰν αἰθουσαν τοῦ μαιευτηρίου συνεκροτήθη προχειρῶς δικαστήριον ἀνηλίκων. Ἡ Δις Φλώρενς Βαλεντίν, ὑπάλληλος τῆς ὑπηρεσίας προστασίας ἀνηλίκων τῆς περιφέρειᾶς τοῦ Καϊμπριτζ, ἐζήτησε τὴν ἀνάθεσιν εἰς αὐτὴν τῆς ἐπιμελείας τοῦ βρέφους, μετὰ τὸ δικαιολογητικόν, ὅτι τοῦτο ἐξετίθετο ἀδικαιολογητῶς εἰς κίνδυνον. Οἱ ἱατροὶ Δις Μπάμμου καὶ κ. Πρόσσερ ἐξέθεσαν εἰς τὸ δικαστήριον τὰς συνεπείας τῆς παραλείψεως ἱατρικῆς ἐπεμβάσεως. Τὸ βρέφος, καὶ ἐὰν δὲν ἀπέθνησκε, θὰ παρέμενε πνευματικῶς καθυστερημένον εἰς ὅλην τὴν ζωὴν του. Ὁ πατὴρ του, ἕνας τριακονταετῆς γεωργός, ἐπέμενε:

—Ἡ σύζυγός μου καὶ ἐγὼ εἴμεθα πιστοὶ δοῦλοι τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ ἀποφάσεις μας λαμβάνονται ἐν ὀνόματι Του. Ἐὰν δι' ἐνεργείας τινὸς παρατείνω-

μεν τὴν ζωὴν τοῦ τέκνου μας, τοῦτο θὰ χάσῃ τὴν αἰωνίαν ζωὴν.

Τέλος οὗτος, ἀφοῦ ἀνέφερε πλῆθος ρητῶν τῆς Βίβλου, ἐκάλεσε πρὸς ὑπεράσπισίν του τὸν ἱερέα τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά, ὁ ὁποῖος ὅμως ἐνέκρινεν «εἰς τὴν εἰδικὴν ταύτην περίπτωσιν» τὴν ἱατρικὴν ἐπέμβασιν.

Ἡ λαῖδη Ρότσιλδ, ἡ δικαστὴν τοῦ δικαστηρίου τῶν ἀνηλίκων, ἡ ὁποία εἶχε μετακληθῆ ἐπιγόντως, ἠρώτησε τὸν πατέρα, ἐὰν θὰ ἐδέχετο τὸ τέκνον του εἰς τὴν οἰκίαν του μετὰ τὴν ἐπέμβασιν.

—Μάλιστα, ἀπήντησεν οὗτος. Ἄγαπῶ τὸ τέκνον μου...

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, ἡ λαῖδη Ρότσιλδ ἐξέδωκεν ἀπόφασιν, διὰ τῆς ὁποίας παρέδιδε τὸ βρέφος εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι παρέσχον πάραυτα τὴν ἀδειαν διὰ τὴν μετὰγγισιν. Εἰς τὸν πατέρα, ἐξ ἄλλου, ἐδηλώθη ὅτι δικαιούται ὅπως ἐφεισβάλλῃ τὴν ἀπόφασιν.

Ἀμέσως ἐν συνεχείᾳ οἱ ἱατροὶ ἐσπευσαν εἰς τὸ χειρουργεῖον, ὅπου τὸ πᾶν ἦτο ἔτοιμον διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ αἵματος τοῦ βρέφους.

* * *

Τώρα πλέον τὸ βρέφος εὐρίσκειται εἰς ἱκανοποιητικὴν κατάστασιν, ἀφοῦ ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον μιᾶς πρωτοφανοῦς διὰ τὴν ἀγγλικὴν νομολογίαν δίκης.

Ἀλλὰ, ταυτοχρόνως, τὸ μαιευτήριον τοῦ Καϊμπριτζ ἀπέφυγε τὴν κοινὴν κατακραυγὴν, ἡ ὁποία ἐξέσπασε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὅταν εἰς ἄλλα νοσηλευτικὰ ἰδρύματα ἀπέθανον δύο βρέφη, διότι οἱ γονεῖς των, Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά καὶ αὐτοὶ, ἐπέτυσαν ὅπως μεταίωσεν τὴν ἀπαιτουμένην μετὰγγισιν αἵματος.

ΑΝΑΖΗΤΗΣΙΣ ΑΡΧΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΣ ΤΟΞΙΝΑΙΜΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΣ ΑΥΤΩΝ

Υπό

ΙΩΑΝΝΟΥ Α. ΣΟΥΛΑΚΗ

Επιμελητού Β' Κλινικῆς Μαιευτηρίου
«Μαρίκα Ἡλιάδη»

Εἰς τὴν σύγχρονον μαιευτικὴν ἢ προσοχὴ τοῦ ἱατροῦ, κατὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς ἐγκύου, ἔχει στραφῆ, μεταξύ τῶν ἄλλων, καὶ εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῶν ἀρχικῶν σημείων ἐκδηλώσεως τῆς τοξιναιμίας, διότι ἀπὸ τὴν ἔγκαιρον διάγνωσιν τῆς παθολογικῆς ταύτης ἐκτροπῆς τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τὴν κατάλληλον θεραπείαν ἐξαρτᾶται ἡ περαιτέρω πορεία τῆς.

Ἐφ' ὅσον μέχρι σήμερον δὲν γνωρίζομεν τὸ ἀκριβὲς αἷτιον τῆς τοξιναιμίας, εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰπώμεν ὅτι δυνάμεθα πάντοτε νὰ προλάβωμεν τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἢ καὶ νὰ ἐφαρμόσωμεν ἐπαρκῆ θεραπευτικὴν ἀγωγὴν πρὸς πλήρη ἐξουδετέρωσιν τῆς. Εἶναι ὅμως βέβαιον ὅτι ἡ πορεία τῆς τοξιναιμίας εἶναι διαφορετικὴ ὅταν γίνῃ ἔγκαιρος διάγνωσις καὶ κατάλληλος θεραπεία.

Ἀπλῆν ἐπιβεβαίωσιν τῶν ὡς ἄνω ἀποτελεῖ τὸ ἱστορικὸν ἐγκύου εἰσελθούσης λόγῳ προεκλαμψίας εἰς τὴν Β' Κλινικὴν τοῦ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδη» καὶ ἦτις, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νοσηλείας τῆς, παρὰ τὴν γενομένην θεραπείαν, παρουσίασε προοδευτικὴν ἐξέλιξιν τῆς τοξιναιμίας τῆς, ὥστε νὰ εὑρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ προκαλέσωμεν τὸν τοκετὸν (8ος μῆν) πρὸς ἀποτροπὴν ἐκδηλώσεως ἐκλαμψίας.

Πρόκειται περὶ τῆς ἀσθενοῦς Α.Ζ., ἀρ. ἱστορ. 6402/1960, ἡλικίας 27 ἐτῶν, πρωτοτόκου, μὲ Τ.Ε.Ρ. 10/2/60 καὶ Π.Η.Τ.

20/11/60, ἣτις εἰσηλθεν εἰς τὴν Β' Κλινικὴν τὴν 6/10/60 (ἐγκυμοσύνη 7½ περίπου μηνῶν).

Πορεία ἐγκυμοσύνης. Αἰμορραγία μικρῆς ποσότητος κατὰ τὸν 2ον καὶ 3ον μῆνα. Κατὰ τὸν 4ον μῆνα τῆς ἐγκυμοσύνης παρουσίασεν ἔντονον ἀναιμίαν, δι' ἣν καὶ ἐγένοντο, ἐκτὸς τῆς ἄλλης αἰμοποιητικῆς ἀγωγῆς, μεταγγίσεις αἵματος εἰς τὴν ἡμετέραν Κλινικὴν. Ἀπὸ 20ῆμερον αὕτη, ἐκτὸς τῆς ἤδη ὑπαρχούσης ἀναιμίας, παρουσίασεν οἰδήματα, ἀπότομον αὔξησιν τοῦ βάρους τῆς, αὔξησιν τῆς Α. Π. 15/10 καὶ λευκωματουρίαν (λεύκωμα μετρητὸν εἰς οὔρα ληφθέντα διὰ καθετηριασμοῦ). Ἄμα τῇ ἐκδηλώσει τῶν ὡς ἄνω τοξιναιμικῶν φαινομένων ἐγένετο ἡ κατάλληλος φαρμακευτικὴ καὶ διαιτητικὴ ἀγωγή, πλὴν ὅμως δὲν ἐπῆλθε βελτίωσις, δι' ὃ καὶ τὴν 6/10/60 εἰσηλθεν εἰς τὴν ἡμετέραν Κλινικὴν πρὸς νοσηλείαν.

Παροῦσα κατάστασις. Γενικὴ κατάσταση καλὴ, θερμοκρασία καὶ σφύξεις κατὰ φύσιν, βλεννογόνοι ἀναιμικοί, οἰδήματα κατὰ τὸ πρόσωπον, τὰς χεῖρας καὶ κυρίως κατὰ τὰ κάτω ἄκρα. Α.Π. 15/10, κύησις 8ου μηνός, κάθετον σχῆμα, παλμοὶ θετικοί, βάρος 69.400 kg.

Ἐργαστηριακαὶ ἐξετάσεις. Αἵματος: οὔρια 0,32°/∞, σάκχαρον 0,82°/∞, ἐρυθρὰ 2.850.000, αἰμοσφαιρίνη 7,9 γρ., αἱματοκρίτης 25, λευκὰ 5.400. Οὔρων (διὰ καθετηριασμοῦ): Λ. 0,20°/∞, κύλινδροι ὄχι.

Πορεία. Τίθεται ὑπὸ ἄναλον δίαιταν (ἀμυλώδη, φρούτα, χόρτα, κομπόστες) καὶ φαρμακευτικῶς χορηγοῦνται Esidrex 1X2, Serpasil 0,10X2, καταπραῦντικά, ἡπατικά ἐκχυλίσματα παρεντερικῶς καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος, καθὼς πολυβιταμινοῦχον σκεῦασμα καὶ ἀσβέστιον.

9-10/10/60. Παρατηρεῖται μικρὰ ἐλάττωσις τοῦ βάρους τῆς ἀρρώστου 69.200 kg. καὶ πτώσις τῆς Α.Π. $\frac{13-14}{7}$. Γενικὴ οὖρων: Λ.=0,05°/∞, κύλινδροι ὄχι. Αἱματολογικὴ εἰκὼν ἡ αὐτῆ.

11-16/10/60. Ἡ Α.Π. ἀνέρχεται ἐκ νέου καὶ σταθεροποιεῖται εἰς τὰ 15 μὲ μικρὰν διακύμανσιν εἰς τὰ 16,5/10 τὴν 13/10/60. Σταθερὰ εἶναι ἐπίσης ἡ αὐξησις τοῦ λευκώματος τῶν οὖρων, ἦτοι 12/10/60 Λ.=2,0 γρ. °/∞, κύλινδροι ὄχι. 14/10/60 Λ.=2,10°/∞, κύλινδροι ὄχι. 16/10/60 Λ.=1,45°/∞, κύλινδροι ὄχι. Αἱματολογικὴ εἰκὼν περίπου ἡ αὐτῆ, ἦτοι: ἐρυθρὰ 2.750.000, αἰμοσφαιρίνη 7,9 γρ., αἱματοκρίτης 24, οὐρία 0,32°/∞.

Ἐπὶ τὴν ὡς ἄνω προϊούσαν ἐξέλιξιν τῆς τοξιναιμίας ἀποφασίζεται ἡ δοκιμασία προκλήσεως τοκετοῦ πρὸς ἀποφυγὴν ἐκδηλώσεως ἐκλαμψίας. Οὕτω τὴν 12ην ὥραν τῆς 17/10/60 ἡ ἐπίτοκος μεταφέρεται εἰς τὴν αἰθουσαν τοκετῶν.

Πορεία τοκετοῦ. 17/10/60, ὥρα 12η, κάθετος κεφαλικὴ προβολή, παλμοὶ θετικοί, ὠδίνες μηδέν, διαστολὴ τράχηλος. Ἐφαρμόζεται ὠδινοποιητικὸς ὄρρος (6°/∞ orasthin). 13.30 διαστολὴ ἀρχομένη, ὥρα 18 τελεία, 18.20 φυσιολογικῶς τοκετός, θῆλυ, βάρος 1.700 γραμμαρίων, 18.30 ὑστεροτοκία αὐτόματος.

Πορεία λοχείας. Ὁμαλή, ἀπύρετος. Παρατηρεῖται, προοδευτικὴ πτώσις τῆς Α.Π., ἦτοι τὴν 20/10/60 εἶναι 12/8, ἐπίσης ἐξαιφάνισις τῶν οἰδημάτων καὶ ἐλάττωσις τοῦ λευκώματος τῶν οὖρων (18/10/60 Λ.=0,10°/∞, 20/10/60 Λ.=0,5°/∞). Τὴν 6ην ἡμέραν (23/10/60) ἐξῆλθεν ἔχουσα καλῶς. Τὸ βρέφος παρέμεινεν εἰς τὸ τμήμα προῶρων μέχρι τῆς 14/12/60, ὅτε καὶ παρελήφθη ὑπὸ τῆς μητρὸς του εἰς ἀρίστην γενι-

κὴν κατάστασιν καὶ βάρος 2.640 γραμμαρίων.

Ἡ ὡς ἄνω περίπτωσις εἶναι χαρακτηριστικὴ ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τὴν προϊούσαν ἐξέλιξιν τῆς τοξιναιμίας, παρὰ τὴν γενομένην θεραπευτικὴν ἀγωγὴν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν εἶχεν ἡ ἔγκαιρος προσέλευσις τῆς ἐγκύου εἰς τὸν ἰατρὸν, ἡ ἐν συνεχείᾳ εἰσαγωγή τῆς εἰς τὸ Νοσοκομεῖον καὶ τέλος ὁ προκλητὸς τοκετὸς ὁ ὁποῖος τῆς ἐγένετο πρὸς ἀποτροπὴν ἐκδηλώσεως ἐκλαμψίας. Εἶναι ἐπομένως εὐκόλον νὰ σκεφθῆ τις εἰς ποῖαν βαρεῖαν κατάστασιν τοξιναιμίας θὰ διεκομίζετο εἰς τὸ Νοσοκομεῖον ἡ ἔγκυος ἂν δὲν ἐτίθετο ἐγκαίρως ἡ ὀρθὴ διάγνωσις καὶ δὲν ἐγένετο ἡ κατάλληλος θεραπευτικὴ ἀντιμετώπισις ταύτης.

Ὁ ἰατρὸς γνωρίζει ποῖα εἶναι τὰ σημεῖα ἐκδηλώσεως τῆς τοξιναιμίας καὶ ἀναζητεῖ ταῦτα κατὰ τὴν ἐκάστοτε ἐξέτασιν τῆς ἐγκύου. Εἶναι ὁμως ἀπαραίτητον νὰ γίνεται καὶ ἐνημέρωσις τῆς ἐγκύου τόσον ἐπὶ τῶν φυσιολογικῶν φαινομένων τῆς ἐγκυμοσύνης ὅσον καὶ ἐπὶ ὠρισμένων παθολογικῶν σημείων, ἡ ἐμφάνισις τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ καὶ τὴν ἀρχικὴν ἐκδήλωσιν τῆς τοξιναιμίας. Ἀναγκαῖα, φυσικά, προϋπόθεσις ὅλων αὐτῶν εἶναι ἡ ἔγκαιρος προσέλευσις τῆς ἐγκύου πρὸς παρακολούθησιν καὶ δὴ ἀπὸ τοὺς πρώτους μῆνας, ὡς καὶ ἡ προσφυγὴ ταύτης εἰς τὸν ἰατρὸν εὐθὺς ὡς διαπιστώσῃ παρεκτροπὴν τινὰ τῆς πορείας τῆς ἐγκυμοσύνης τῆς.

Ἡ προσοχὴ μας στρέφεται ἐπὶ τῶν ἐξῆς σημείων διὰ τὴν ἀνίχνευσιν σημείων ἐκδηλώσεως τοξιναιμίας.

1. *Παρακολούθησις τοῦ βάρους τῆς ἐγκύου* πρέπει νὰ γίνεται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ τακτικῶς καθ' ἑβδομάδα. Ἡ ὑπέρμετρος ἢ ἀπότομος αὐξησις τοῦ βάρους ἀποτελεῖ σημεῖον ἀνησυχίας καὶ ὀφείλεται εἴτε εἰς τὸ πολὺ φαγητὸ εἴτε εἰς παρακράτησιν ὕδατος (οἰδημα). Κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην τὸ βάρος τὸ ὁποῖον ἀναμένεται νὰ κερδίσῃ μία ἔγκυος συνήθους σωματικῆς διαπλάσεως εἶναι περίπου 9-14,5 kg, ἦτοι κατὰ μέσον ὄρον 11,3 kg. (1-1,5 kg. περίπου κατὰ μῆνα). Ἐκ τοῦ βάρους τού-

του μόνον τὸ 1/3 περίπου ἀποκτᾶται κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς ἐγκυμοσύνης, ἐνῶ κατὰ τὸ δευτερον ἡμισυ ἡ αὔξησις τοῦ βάρους εἶναι μεγαλυτέρα. Ἐνα μέρος τοῦ βάρους τούτου (1,8 kg.) ὀφείλεται εἰς κατακράτησιν ὕδατος ὑπὸ τῶν ἰσθῶν (ἐξωκυτταρικὸν ὕγρον) καὶ εἶναι σύνηθες φαινόμενον κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην. Εἶναι δὲ δυνατόν νὰ φθάσῃ τοῦτο τὰ 4-4,5 kg. δὶχως νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸν ὡς οἰδήμα (τὸ ὅποιον νὰ ἐγκαταλείπῃ ἐντύπωμα κατὰ τὴν πίεσιν). Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὅποιον πρέπει νὰ ζυγίζεται τακτικὰ ἡ ἔγκυος, διότι τὸ μὴ ἀντιληπτὸν τοῦτο οἰδήμα εἶναι ἐνα ἀπὸ τ' ἀρχικὰ σημεῖα ἐκδηλώσεως τῆς προεκλαμψίας. Ἄν δηλ. εἰς διάστημα 4 ἑβδομάδων τὸ βάρος αὔξηθῇ ὑπὲρ τὰ 2,7 kg., τότε δέον νὰ γίνῃ ἔρευνα διὰ τὴν πιθανότητα ἐνάρξεως προεκλαμψίας.

Διὰ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸν ποῖαν σημασίαν ἔχει ἡ ὑπὲρ τὸ δέον αὔξησις τοῦ βάρους κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην, ὑπενθυμίζομεν ὅτι ἀπὸ στατιστικῶν πινάκων προκύπτει τὸ ἑξῆς: Τὸ ποσοστὸν τῆς τοξιναιμίας ἦτο ηὔξημένον εἰς ἐπιτόκους αἰτινες εἶχον κερδίσει σημαντικῶς μεγαλύτερον βάρος τοῦ κανονικοῦ. Ἐπίσης ἡ παχυσαρκία ἔχει σημασίαν διὰ τὴν ἔγκυον, διότι προδιαθέτει περισσότερον εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς τοξιναιμίας, καὶ διὰ τοῦτο συνιστῶμεν εἰς τοιαῦτα ἄτομα τὴν κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὸ ἐλάχιστον αὔξησιν τοῦ βάρους τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐγκυμοσύνης.

2. Ἐμφάνισις οἰδήματος εἶναι σημεῖον ἐκδηλουμένης τοξιναιμίας, ἐκτός ἀν' ὑπάρχουν ἄλλα αἰτία τὰ ὅποια νὰ δικαιολογῶν τοῦτο. Ὡς εἶναι γνωστόν, τὸ οἰδήμα τῆς ἐγκυμοσύνης διακρίνεται: α) εἰς φυσιολογικὸν καὶ β) εἰς παθολογικόν.

Α) Φυσιολογικὸν οἰδήμα παρατηρεῖται εἰς τὰ 75% τῶν ἐγκύων κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους μῆνας τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ ἐμφανίζεται ὡς ἐλαφρὸν οἰδήμα κατὰ τὰ σφυρά, τὸ ὅποιον εξαφανίζεται κατὰ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ σπανίως ὑπάρχει κατὰ τὰς πρωινὰς ὥρας. Δὲν συνδεύεται ὑπὸ αὔξησεως τῆς Α.Π.

Β) Παθολογικὸν οἰδήμα: τοῦτο δυνατόν νὰ ὀφείλεται:

α) *Εἰς προεκλαμψίαν*. Προηγείται ἡ ὑπέρμετρος ἢ ἀπότομος αὔξησις τοῦ βάρους καὶ συνοδεύεται ὑπὸ αὔξησεως τῆς Α.Π.

β) *Εἰς χρονίαν νεφρίτιδα* (ὀφείλεται εἰς κατακράτησιν NaCl, ὑπάρχουν τὰ στοιχεῖα τῆς νεφρίτιδος).

γ) *Εἰς καρδιακὴν ἀνεπάρκειαν* (καρδιακὰ εὐρήματα).

δ) *Εἰς ἀναιμίαν* (ἐργαστηριακὴ διαπίστωσις).

δ) *Εἰς κίρσους τῶν κάτω ἄκρων*.

Δι' ὅλους τοὺς ὡς ἄνω λόγους ἡ παρουσία τοῦ οἰδήματος δέον νὰ ἐξετάζεται μετὰ προσοχῆς.

3. Ἡ παρακολούθησις τῆς ἀρτηριακῆς πιέσεως (Α.Π.) ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ εἶναι ἀπὸ τὰ πλέον γνωστὰ σημεῖα διαγνώσεως τῆς προεκλαμψίας. Αὔξησις ὑπὲρ τὰ 13/8 ἢ κατ' ἄλλους 14/9 πρέπει νὰ θεωρῆται ἀνώμαλος. Δεδομένου δὲ ὅτι ἡ αὔξησις αὐτῆ τῆς Α.Π. δὲν εἶναι ἀπότομος, ἀλλὰ προοδευτικὴ, διὰ τοῦτο καὶ ἡ κατὰ ἕνα ἔστω βαθμὸν αὔξησις τῆς ὑπὲρ τὸ σύνηθες διὰ τὴν ἔγκυον, δέον νὰ μᾶς καταστήσῃ προσεκτικῶς διὰ τὴν τυχὸν ἐναρξιν ἐκδηλώσεως τοξιναιμίας.

4. Ἡ παρουσία λευκάματος εἰς τὰ οὖρα (ἐπιβεβαιωθεῖσα καὶ εἰς οὖρα ληφθέντα διὰ καθητηριασμοῦ) εἶναι ἀπὸ τ' ἀργότερον ἐμφανιζόμενα σημεῖα τῆς τοξιναιμίας, δηλ. θὰ ἔχῃ συνήθως προηγηθῇ ἡ αὔξησις τοῦ βάρους, τὰ οἰδήματα καὶ ἡ αὔξησις τῆς Α.Π.

Θεραπευτικῶς θὰ δοθῶσιν αἱ κάτωθι ὁδηγίαι:

1. Ἡ ὑπέρμετρος αὔξησις τοῦ βάρους θ' ἀντιμετωπισθῇ διὰ διαίτης. α) *Εἰς τὰς Ἀγγλοσαξωνικὰς χώρας* χορηγοῦνται εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς διαίται ὑψηλῆς περιεκτικότητος εἰς πρωτεΐνας, ἦτοι τοὐλάχιστον 90-100 γρ. λευκάματος, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 60% δέον εἶναι ὑψηλῆς βιολογικῆς ἀξίας. Δηλ. ἡ ποσότης τοῦ λευκάματος πρέπει νὰ εἶναι ἀρκετὴ ὥστε νὰ καλύπτῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν

τάς εἰς λεύκωμα βασικὰς ἀνάγκας τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἐγκύου, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ παρέχη εἰς τὸ ἔμβρυον τὸ λεύκωμα τὸ ὁποῖον χρειάζεται. Π.χ. ποσότης 750 γραμμ. γάλακτος παρέχει 30 γραμμ. λευκώματος ὑψηλῆς βιολογικῆς ἀξίας καὶ χορηγεῖται εἰς προεκλαμπτικὰς ἀρρώστους ὡς πηγὴ λευκώματος. Τὸ λεύκωμα χορηγεῖται καὶ ἐπὶ λευκωματουρίας, διότι ὁ ὀργανισμὸς ἔχει ἀνάγκην ἀντικαταστάσεως τοῦ λευκώματος τὸ ὁποῖον χάνει, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουν στοιχεῖα νεφρίτιδος (κύλινδροι). Ἐπίσης γίνεται ἐλάττωσις τῶν τροφῶν τῶν πλουσίων εἰς λίπη καὶ ὑδατάνθρακας, ὡς καὶ περιορισμὸς τοῦ ἁλατος. Θὰ χορηγήσωμεν φρούτα καὶ χόρτα πρὸς παροχὴν τῶν ἀπαραιτῶν βιταμινῶν καὶ μετάλλων. Ἐπὶ πλέον θὰ χορηγηθῆ πολυβιταμινοῦχον σκεύασμα καὶ ἀσβέστιον. β) Ἡμεῖς δὲν χορηγοῦμεν λεύκωμα εἰς περιπτώσεις λευκωματουρίας (νέφρωσις), καὶ τοῦτο γίνεται εἴτε ἀπὸ προκατάληψιν εἴτε ἀπὸ ἔλλειψιν ἐπαρκῶς πείρας ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων ἀτι-

να θὰ ἔχη ἢ χορήγησις λευκώματος εἰς περιπτώσεις ἀπλῆς λευκωματουρίας. (Ἱστορικὸν παρουσιαζομένης περιπτώσεως.)

2. Διὰ τὸ οἶδημα θὰ συστήσωμεν τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἁλατος, διαίταν, διουρητικὰ καὶ τὴν ἀνάπαυσιν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας.

3. Διὰ τὴν αὔξησιν τῆς Α. Π. θὰ ἐνεργήσωμεν ὡς ἐπὶ οἰδημάτων μετὰ τὴν ἐπὶ πλέον χορήγησιν ὑποτασικῶν (παραγῶγων τῆς Rauwolfia) καὶ καταπραῦντικῶν.

4. Ἐπὶ λευκωματουρίας θὰ δώσωμεν μεγαλύτεραν προσοχὴν τόσον ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαίταν καὶ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἁλατος ὅσον καὶ τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν χορήγησιν καταπραῦντικῶν καὶ ἐν ἀνάγκῃ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ Μαιευτήριον.

Γενικῶς, ἅμα τῇ ἐμφανίσει σημεῖων προεκλαμψίας, ἢ παρακολούθησις τῆς ἐγκύου θὰ εἶναι στενωτέρα καὶ θὰ συσταθῆσιν ἐπιπλέον ἐπιπλέον μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ὁπότε ἐπιπλοτροπῆς δέον νὰ γίνῃ ἢ εἰσαγωγή εἰς τὸ Μαιευτήριον.

ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ

Πρὸς ταχυτάτην ἀνακάλυψιν φαρμάκων καταπολεμούντων ἰοὺς καὶ καρκίνον;

Τρεῖς ἐπιστήμονες τοῦ Πανεπιστημίου Τέξας, συνεργαζόμενοι μετ' Ἰάπωνά λατρον, ἐξεύρον μέθοδον ἧτις θὰ ἠδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ταχυτάτην ἀνακάλυψιν φαρμάκων καταπολεμούντων ἰοὺς καὶ καρκινικοὺς ὄγκους, ὡς καὶ εἰς πειραματισμὸν μετὰ τοιαῦτα παρασκευάσματα. Ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μεταξὺ τῶν, οἱ ἀνωτέρω ἐπιστήμονες ἐπέτυχον—διὰ πρώτην φοράν εἰς τὰ ἐργαστηριακὰ χρονικά—νὰ «παρακολούθησουν» τὴν ὑπὸ χημικῆς ἐνώσεως καταστροφὴν τοῦ διεσπασμένου εἰς ἀνθρώπινον κύτταρον.

Ἡ μέθοδος αὕτη συνεπάγεται τὴν ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἐξέτασιν καλλιεργείων ἰστῶν ἀτόμων προσβεβλημένων ὑπὸ ἰῶν. Ἡ τοιαύτη ἐξέτασις γίνεται ὑπὸ τὸ φῶς ὑπεριώδων ἀκτίνων πρὸ τῆς δι' ἀντιβιοτικῶν καὶ ἄλλων φαρμάκων θεραπείας, ὡς καὶ μετ' αὐτὴν. Οἱ ἐν προκειμένῳ ἐρευνηταὶ γνωρίζουν ὅτι ὁ ἐκαστοτε ἰὸς καταπολεμᾶται ἀπὸ τὸ σχετικὸν φάρμακον εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἢ «καλλιέργεια» ἐμφανίσῃ ἐρυθρὸν φθορισμὸν ὑπὸ τὸ ὑπεριώδες φῶς· ἐπίσης, ὅτι ἡ δοκιμαζομένη

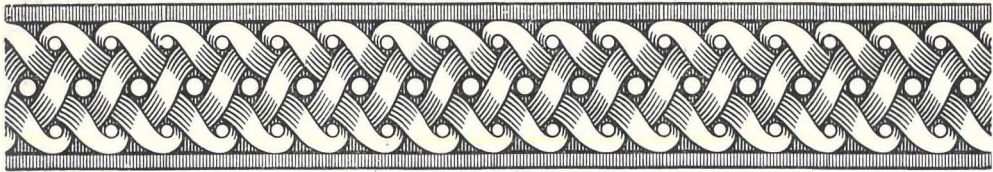
χημικὴ ἔνωσις ἀποβαίνει ἄνευ ἀξίας ἐὰν ἢ «καλλιέργεια» παρουσιάσῃ λάμπριν πρασίνην.

Ἐξησφαλίσθη καλύτερα μέθοδος προκλήσεως γενετικῶν ἀλλοιώσεων εἰς τὰ φυτὰ

Ἐρευνηταὶ τοῦ Πολιτειακοῦ Πανεπιστημίου Οὐάσιγκτων ἐξεύρον λαμπρὰν μέθοδον ἐπιτεύξεως γενετικῶν ἀλλοιώσεων εἰς τὰ φυτὰ δι' ἐγχύσεως εἰς τὸν φυτικὸν ὀργανισμὸν χημικῆς ἐνώσεως διεθυλοθεικοῦ οὐξέος. Οὕτω ἐξασφαλίζονται βελτιωμένα καὶ καθ' ὄλοκληρίαν νέα γεωργικὰ προϊόντα πρὸς βρώσιν.

Ἡ νέα αὕτη, ἀπλῆ καὶ μὴ δαπανηρὰ, χημικὴ μέθοδος πιστεύεται ὅτι θὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς νέα κατευθυντήριος γραμμὴ διὰ τοὺς ἐρευνητάς τοῦ κλάδου τῆς γενετικῆς τῶν φυτῶν. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἢ ἐν προκειμένῳ προσοχὴ τῶν ἐπιστημόνων συνεκεντρώθη ἰδίως εἰς τὴν δημιουργίαν μεταλλαγῶν διὰ τῆς ἀκτινοβολίας.

Διὰ τῆς τελευταίας ὅμως μεθόδου δὲν ἐξησφαλίσθησαν αἱ μεγάλοι βαθμοὶ μεταλλαγῆς, αἵτινες προοιωνίζονται μετὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς νέας μεθόδου.

Η ΣΕΛΙΔΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

ΨΥΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΑΝΙΑ

Παιδιά που ποτέ δεν έμαθαν να άπασχολούνται σε κάτι, παραπονούνται διαρκώς ότι υποφέρουν από ανία: «Μαμά, τί να κάνω λοιπόν;» Είναι μια έρώτησι που τόσο συχνά ακούμε στο σπίτι. Η ανία του παιδιού μπορεί να έχη διάφορες αιτίες. Πιθανόν λ.χ. να πρόκειται για παιδιά που δεν έχουν αρκετά εγκάρδιες σχέσεις με τους γονείς των, και, με τον τρόπον αυτόν, προσπαθούν να αναγκάσουν τη μητέρα τους να προσέξη και να άσχοληθῆ περισσότερο μαζί τους. Στην περίπτωση αυτή, ἡ παρουσία και τὸ ενδιαφέρον τῆς μητέρας για τὸ παιδί τους άρκοῦν για νά εξαφανίσουν τὴν ανία. Ὅταν ὅμως πρόκειται για ἕνα παραχαϊδεμένο παιδί που ακόμα δεν έμαθε να άσχολῆται μόνο του σὲ μιὰ εργασία και που ἔως τώρα του τὰ έφερναν ὅλα ἔτοιμα, τότε ἡ μητέρα του ἢ ὁ πατέρας του πρέπει νά διαπαιδαγωγήσουν κατάλληλα τὸ παιδί τους για

να άποκτήσῃ σιγά-σιγά μεγαλύτερη ανεξαρτησία. Δέν ὠφελεῖ σὲ τίποτα ἡ ἀδιαφορία μας σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ πιὸ προσεκτικὴ ἔρευνα καθίσταται ἀπόλυτα ἀναγκαία ἐκεῖ ὅπου ἡ ανία τοῦ παιδιοῦ γίνεται μόνιμο φαινόμενο που ὀδηγεῖ σὲ διαρκῆ ἀδράνεια, ὅπου πρέπει νά φροντίσωμε νά ἀλλάξωμε τὸ περιβάλλον τοῦ παιδιοῦ. Και στὸ περιβάλλον αὐτὸ ἀνήκει τόσο τὸ σχολεῖο, ὅσο και ὁ δάσκαλος. Τὸ ξηρὸ και τὸ μηχανικὸ μάθημα εἶναι ἀνιαρὸ για τὸ παιδί. Αὐτὸ τὸ βλέπομε στὰ καλῶς ἀναπτυσσόμενα παιδιά, τὰ ὁποῖα, σὲ τέτοιες περιπτώσεις, κάτω ἀπὸ τὸ θρανίο και πίσω ἀπὸ τοὺς ἄλλους συμμαθητάς των, προσπαθοῦν νά άσχοληθοῦν με κάτι ἄλλο που ενδιαφέρει περισσότερο ἀπὸ τὸ ἀνιαρὸ μάθημα. Δυστυχῶς, τὰ παιδιά αὐτὰ θεωροῦνται ἀπὸ τοὺς δασκάλους των ὡς ἀνάγωγα και τιμωροῦνται ἀδίκως.

ΑΝΟΗΣΙΕΣ

Ἡ ἐκδήλωσις αὐτὴ ἀνήκει σὲ μιὰ ὠριμένη ἡλικία, μεταξύ 11-13 χρόνων, και ἀποτελεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀγαπημένα παιγνίδια τῶν παιδιῶν. Αἰσθάνονται ὅτι εἶναι τόσο χορτασμένα ἀπὸ γνώσεις και καλὲς συμβουλές, ὥστε νά τοὺς εἶναι ἀπαράιτητῃ κάποια «ξεκούρασι». Στὶς ἀνοησίες τους, που ἐκδηλώνονται με λόγια και με πράξεις, τὰ παιδιά αὐτὰ ἀναπτύσσουν συνήθως ὅλο τὸ χιοῦμορ και τὴν ἔξυπνάδα που θαυμάζουν στοὺς μεγάλους και αἰσθάνονται ὅτι δέν εἶναι ἱκανὰ νά τοὺς φθάσουν κατ' ἄλλον τρόπον παρὰ με τὸ νά

τοὺς μιμοῦνται. Τὸ παιδί δέν τὸ παρακάνει, ὅταν ἐμεῖς οἱ μεγάλοι δέν τὸ μαλώνωμε γι' αὐτὰ που κάνει και λέει, και ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ γελοῦμε για τίς ἔξυπνάδες του αὐτές, δείχνοντάς του ἔτσι ὅτι ἀληθινὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι χαριτωμένα και δέν στεροῦνται πνεύματος. Ὅταν ὅμως βλέπωμε ὅτι οἱ ἀνοησίες του συνεχίζονται και διακοῦν πάρα πολὺ, τότε κατευνάζομε τὸ παιδί δείχνοντας ἀδιαφορία για ὅ,τι κάνει. Αὐτὲς οἱ ἐκδηλώσεις, που εἶναι συνυφασμένες με τὴν ἡλικία τοῦ παιδιοῦ, δέν πρέπει νά γίνονται ἀφορμὴ ἐκνευριστικῶν σκηνῶν εἰς τὸ σπίτι.

(Ἀπὸ τὸ Λεξικὸν Ἀγωγῆς τοῦ Παιδιοῦ, τοῦ κ. Π. Ἀμπλιανίτη)

Η ΛΥΣΙΣ (ΔΙΑΣΤΑΣΙΣ) ΤΗΣ ΗΒΙΚΗΣ ΣΥΜΦΥΣΕΩΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Υπό

Δρ Κ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ
Χειρουργού - Ὀρθοπεδικού

Ἡ λύσις (διάστασις) τῆς ἡβικῆς συμφύσεως (Η.Σ.) ἀποτελεῖ πάθησιν οὐχὶ σπανίως ἀπαντωμένην εἰς τὰς Μαιευτικὰς Κλινικὰς.

Ἐνίοτε εἶναι ἀρκετὰ θορυβώδης ὡς πρὸς τὴν ἐμφάνισιν ἢ τὴν ἐξέλιξιν. Ἡ ἀκριβὴς γνῶσις αὐτῆς κρίνεται ἀπαραίτητος δι' ὅλους τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὴν ἐγκυμονοῦσαν καὶ τίκτουςαν γυναῖκα, Ἰατροὺς καὶ Μαίας.

Κατωτέρω προσπαθοῦμεν νὰ περιγράψωμεν τὴν πλήρη εἰκόνα τῆς παθήσεως αὐτῆς, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς ἀνατομικῆς μελέτης.

Ἀνατομικὴ

Ἡ πύελος ἐν τῷ συνόλῳ τῆς παριστᾶ ἓνα δακτύλιον, ὅστις σχηματίζεται ἀφ' ἑνὸς ἀπὸ τὰ μεταξὺ των συνηνωμένα λαγόνια, ἡβικὰ καὶ ἰσχιακὰ ὀστᾶ, ἀφ' ἑτέρου ἀπὸ τὸ ἱερὸν τοιοῦτον.

Τὸ σύνολον τῶν ὀστῶν αὐτῶν, ἀνώνυμα καὶ ἱερὸν, συνεννοῦνται μεταξὺ των διὰ διαρθρώσεων καὶ συνδέσμων. Οὕτω, ὀπισθεν ἔχομεν τὴν ἀριστερὰν καὶ δεξιὰν ἱερολαγονίον διαρθρώσιν καὶ τὴν ἀριστερὰν καὶ δεξιὰν ἰσchioῖερὰν συνδέσμων, ἔμπροσθεν δὲ τὴν ἡβικὴν σύμφυσιν.

Ἐκάστης ἱερολαγονίου διαρθρώσεως ὁ ἀρθρικὸς θύλακος ἐνισχύεται ἐκ τῶν πρόσω (ἔσω) ὑπὸ τοῦ προσθίου ἱερολαγονίου συνδέσμου καὶ ἐκ τῶν ὀπίσω (ἔξω) ὑπὸ τοῦ ὀπισθίου ἱερολαγονίου, τοῦ μεσοστέου καὶ τοῦ ὀσφυολαγονίου συνδέσμου.

Ἡ ἰσchioῖερά συνδέσμων συνδέει τὸ ἰσχιακὸν τμήμα τοῦ ἀνωνώμου ὀστού μὲ τὸ ἱερὸν διὰ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάσσονος ἰσchioῖεροῦ συνδέσμου.

Ἡ ἡβικὴ σύμφυσις ἀποτελεῖ συγγόνδρων ἀνευ ἀρθρικοῦ θυλάκου. Τὰ δύο ἡβικὰ πέρατα συνάπτονται μεταξὺ των διὰ ἰνοχονδρίνου δίσκου, εἰς τὸ κέντρον τοῦ ὁποίου ὑφίσταται μικρὰ κοιλότης περιέχουσα ὀρῶδες ὑγρὸν. Ἡ συγγόνδρω-

σις αὕτη ἐνισχύεται ἀνωθεν ὑπὸ τοῦ ἄνω συνδέσμου τῆς ἡβης, κάτωθεν δὲ ὑπὸ τοῦ ἰσχυροτάτου συνδέσμου τοῦ κάτω ἢ καμαρατοῦ συνδέσμου τῆς ἡβης.

Εἰς τὰς περιγραφείσας ἱερολαγονίους διαρθρώσεις καὶ τὴν ἡβικὴν σύμφυσιν οὐδεμίαν πρακτικῶς τελεῖται κίνησις. Οἱ περιγραφέντες σύνδεσμοι, ἰσχυρότατοι ὄντες, ἐμποδίζουν πᾶσαν μετακίνησιν τῶν ἀποτελούντων τὴν πύελον ὀστῶν. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ὅμως τῆς κυοφορίας οἱ σύνδεσμοι αὐτοὶ ὑφίστανται χάλασιν, ἐπιτρεπομένης οὕτω ποῖα τινος κινητικότητος τῶν ὀστῶν τῆς πύελου.

Αἰτιολογία-Παθογένεια

Ἡ λύσις τῆς Η.Σ. προκαλεῖται αὐτομάτως κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς ἐγκυμοσύνης ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ταύτης, ἢ δύναται νὰ προκληθῆ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐξωθήσεως.

Δυνατὸν ἢ κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας ἀρξαμένη χάλασις τῆς Η.Σ. νὰ ἐξελεχθῆ εἰς πλήρη διάστασιν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τοκετοῦ ἢ τῆς ἐμβρυουλκίας. Ἡ ἀρχὴ τῆς δέον νὰ ἀναζητηθῆ εἰς τὴν εἰδικὴν κατάστασιν τῶν διαρθρώσεων καὶ συνδέσμων τῆς πύελου, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς χαλαροῦνται καὶ οὕτω χάνουν εἰς στερεότητα ὅ,τι ἐκέρδισαν εἰς εὐκινήσιαν. Οἱ Delore καὶ Roulet, κατόπιν πειραματισμοῦ, εὔρον ὅτι ἐπὶ Η.Σ. μὴ ἐγκύου γυναικὸς ἀπαιτεῖται πίεσις 200 χιλιογράμμων, ἵνα προκληθῆ ρῆξις αὐτῆς, ἐνῶ ἐπὶ ἐγκύου, 150 χιλιογράμματα εἶναι ἱκανὰ νὰ προκαλέσουν τὴν ρῆξιν.

Οἱ ἀριθμοὶ ὅμως αὐτοὶ δὲν δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ἀπόλυτοι. Εἰδικοί ἄλλοι λόγοι συμβάλλουν εἰς τὴν πρόκλησιν τῆς λύσεως. Οὕτω, ἡ λύσις τῆς Η.Σ. εἶναι συχνοτέρα εἰς τὰς πολυτόκους, εἰς τὰς διδύμους κυήσεις, ἐπὶ μεγαλοσώμων ἐμβρύων ἢ ἐπὶ ὑδραμνίου, ὡς ἐπίσης εἰς

τὰς πρωτοτόκους λίαν νεαρᾶς ἡλικίας ἢ προκεχωρημένης τοιαύτης.

Παθολογικὴ ἀνατομία

Ἡ διάστασις τῆς Η.Σ. δυνατόν νὰ εἶναι μικρά, μὴ διαπιστωμένη κλινικῶς ἢ ἀκτινολογικῶς, ὀφείλεται δὲ εἰς ρῆξιν ἑνὸς συνδέσμου, τοῦ ἄνω συνδέσμου τῆς ἡβης, ἢ εἰς μερικὴν ρῆξιν περισσοτέρων συνδέσμων. (Μερικὴ λύσις ἢ χάλασις τῆς Η.Σ.)

Ἐπὶ πλήρους ρήξεως ὄλων τῶν συνδέσμων, τοῦ ἄνω καὶ τοῦ καμαρωτοῦ συνδέσμου τῆς ἡβης, ἡ διάστασις εἶναι μεγαλύτερα, ὁρατὴ ἀκτινολογικῶς, οὐχὶ ὁμως καὶ κλινικῶς.

Εἰς τὰς προαναφερθείσας περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπῆλθε μερικὴ ἢ ὀλικὴ ρῆξις τῶν συνδέσμων τῆς Η.Σ., ὁ ἰνοχόνδρινος δίσκος αὐτῆς παραμένει ἀνέπαφος. Εἰς τινὰς ὅμως περιπτώσεις καὶ αὐτοῦ ἐπέρχεται ρῆξις ἢ εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ, ὅπου ὑφίσταται μικρὰ κοιλότης, ἢ κατὰ τὴν ὀστικὴν πρόσφυσιν αὐτοῦ.

Εἰς τὰς τελευταίας αὐτὰς περιπτώσεις ἡ διάστασις εἶναι σημαντικὴ, κλινικῶς ψηλαφητὴ καὶ μὲ συμπτωματολογίαν ἔντονον.

Αἱ δύο ἱερολαγόνιοι διαρθρώσεις μετὰ τῆς Η.Σ. ἀποτελοῦν ἀρθρωτὸν ἀλλὰ ἀκίνητον σύστημα. Ἡ διάστασις ἐπομένως τῆς Η.Σ. προϋποθέτει τάσιν τῶν προσθίων ἱερολαγονίων συνδέσμων. Ἡ τάσις αὕτη δυνατόν ἐπὶ μεγάλης διαστάσεως τῆς Η.Σ. νὰ φθάσῃ μέχρι μερικῆς ἢ ὀλικῆς ρήξεως ἑνὸς ἢ σπανιώτερον ἀμφοτέρων τῶν συνδέσμων.

Κλινικὴ εἰκὼν

Τὰ κύρια συμπτώματα εἶναι τὸ ἄλγος καὶ ἡ δυσχέρεια βαδίσεως. Ταῦτα ἐμφανίζονται κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς ἐγκυμοσύνης, χωρὶς νὰ ἀποκλείεται ἡ ἐνωρίτερον ἔναρξις αὐτῶν.

Ἐπὶ τῶν περιπτώσεων αὐτῶν τὰ συμπτώματα εἶναι ἥπια, βραδέως ὅμως καὶ σταθερῶς ἐπιτείνονται μέχρι τοῦ τοκετοῦ. Ἡ κατὰ τὸν τοκετὸν ἀρξαμένη διάστασις συνοδεύεται ὑπὸ ἐντόνων συμπτωμάτων,

τὸ κυριώτερον τῶν ὁποίων εἶναι τὸ ἄλγος. Τὸ πρῶτον σύμπτωμα αὐτῆς συχνὰ τὸ ἀντιλαμβάνεται ὁ Μαιευτὴρ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐξωθήσεως ἢ κατὰ τὴν ἐμβρυοσυκίαν, ὅτε γίνεται ἀντιληπτὸς ξηρὸς κρότος ἐκ τῆς ρήξεως τῶν συνδέσμων τῆς Η.Σ. καὶ ἀπότομος ἀπελευθέρωσις τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐμβρύου. Τὸ ἄλγος ἐντοπίζεται εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Η.Σ. καὶ ἐπεκτείνεται κατὰ μῆκος τῆς ἔσω ἐπιφανείας τῶν μηρῶν. Εἰς ἐκάστην προσπάθειαν τῆς λεχωίδος νὰ ἐγειρῇ ἢ νὰ μετακινήσῃ τὰ ἄκρα της, αἰσθάνεται ἔντονον ἄλγος. Ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς διαστάσεως τὰ σκέλη λαμβάνουν θέσιν στροφῆς πρὸς τὰ ἔξω, λόγῳ τῆς ἐκ τῆς διαστάσεως ἀλλαγῆς κατευθύνσεως τῶν κοτυλῶν. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἐπίσης ἡ ἐπίτασις τοῦ ἄλγους κατὰ τὴν ἀλλαγὴν θέσεως ἐκ τῆς καθεστηκυίας εἰς τὴν ὀρθίαν, ὡς ἐπίσης κατὰ τὴν βάδισιν ἢ τὴν ἀνοδὸν κλίμακος, ἐπιτεινομένου καθ' ἐκάστην αἰώρησιν τῶν σκελῶν πρὸς ἀλλαγὴν βήματος. Διὰ τῆς ψηλαφήσεως, εἴτε ἐκ τῶν ἔξω εἴτε ἀπὸ τοῦ κόλπου, ἀνευρίσκεται ἐπώδυνον σημεῖον ἐπὶ τῆς Η.Σ. Δυνατόν νὰ συνυπάρχῃ ἄλγος εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἱερολαγονίου τῆς μιᾶς ἢ ἀμφοτέρων ἐπὶ μεγάλης διαστάσεως τῆς Η.Σ. καὶ δι' οὗς λόγους ἀνεφέραμεν.

Κατὰ τὴν ἀμφίχειρον πίεσιν ἐπὶ τῶν προσθίων λαγονίων ἀκανθῶν, τῆς γυναικός, εὐρισκομένης εἰς ὑπίαν κατάκλισιν, προκαλεῖται ἄλγος εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Η.Σ. λόγῳ τάσεως πρὸς διάνοξιν αὐτῆς. Ἡ δυσχέρεια βαδίσεως εἶναι ἐκ τῶν πρώτων συμπτωμάτων, συνοδεύεται δὲ ἀπὸ αἰσθημα κοπώσεως, δύναται δὲ νὰ φθάσῃ μέχρι πλήρους ἀδυναμίας μετακινήσεως, ὡς ἐπὶ τῆς μετὰ τοκετὸν διαστάσεως καὶ λόγῳ τοῦ ἐντόνου ἄλγους, προξενουμένου καθ' ἐκάστην προσπάθειαν κινήσεως.

Ἡ διάστασις τῆς Η.Σ. ἐπιφέρει αὐξήσιν τῆς κινητικότητος αὐτῆς, ἥτις ὅμως δὲν εἶναι ἀντιληπτὴ διὰ τῆς συνήθους κλινικῆς ἐξετάσεως. Ἐπὶ ἀμφιβολίας, διαπιστοῦμεν αὐτὴν ψηλαφῶντες τὴν Η.Σ. ἐπὶ ὀρθίας ἀσθενοῦς ἐκτελοῦσης κινήσεις βαδίσεως. Σαφέστερον ἀντιλαμβανόμεθα

τὴν κινητικότητα, ἂν διὰ τοῦ δείκτου, εἰσερχομένου διὰ τοῦ κόλπου, περιβάλλωμεν τὴν Η.Σ. Ἀντιλαμβανόμεθα τὴν πρὸς τὰ ἄνω ἐναλλάξ κινήσιν τῶν ἡβοῖσχιακῶν κλάδων καθ' ἐκάστην κινήσιν τοῦ συστοίχου σκέλους.

Τὴν κινητικότητα τῶν ἱερολαγονίων διαρθρώσεων δὲν δυνάμεθα κλινικῶς τοῦλάχιστον νὰ ἀντιληφθῶμεν. Διὰ τῆς ἀκτινογραφίας ἐπιβεβαιοῦται ἡ διάστασις τῆς Η.Σ. ὡς καὶ ὁ βαθμὸς αὐτῆς. Αὕτη δέον νὰ λαμβάνεται δι' ἀκτῖνος ἐπικεντρουμένης ἐπὶ τῆς Η.Σ. καὶ οὐχὶ ἐπὶ κοινῆς ἀκτινογραφίας λεκάνης.

Πρόγνωσις

Γενικῶς καὶ κλινικῶς ἡ πρόγνωσις εἶναι καλή, παρ' ὅλον ὅτι δὲν ἐπιτυγχάνεται πάντοτε ἡ σύγκλεισις τῆς Η.Σ. Ὁ χρόνος τῆς τελικῆς ἀποκαταστάσεως ἐξαρτᾶται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἤρξατο ἡ λύσις καὶ ἐκ τῆς ὀρθότητος τῆς θεραπευτικῆς ἀγωγῆς. Ἐάν τὰ συμπύματα ἤρξαντο πρὸ τοῦ τοκετοῦ, ταῦτα βαίνουν ἀξανόμενα μέχρι τοῦ πέρατος αὐτοῦ καὶ ἐξακολουθοῦν ἐπὶ ἄρκετὸν ἀκολούθως. Ἀντιθέτως, καλυτέραν πρόγνωσιν ἐμφανίζουν αἱ μικροῦ βαθμοῦ διαστάσεις. Ἡ προϋπαρξίς διαστάσεως τῆς Η.Σ. δὲν ἀποτελεῖ ἀντένδειξιν διὰ νέαν κύησιν. Ὁ σχηματιζόμενος πόρος εἶναι ἰσχυρὸς καὶ ἐπομένως ἀσφαλῆς διὰ νέαν κύησιν.

Θεραπευτικὴ ἀγωγή

Διακρίνομεν τὴν πρὸ καὶ μετὰ τὸν τοκετὸν τοιαύτην.

Πρὸ τοῦ τοκετοῦ συνιστᾶται ἡ ἀποφυγὴ ὀρθοστασίας, παρατεταμένης βαδίσσεως καὶ ἐγέρσεως βαρῶν. Ἡ χρῆσις ἐλαφρᾶς εἰδικῆς ζώνης καὶ εἰδικῆς γυμναστικῆς εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὸ πλεῖστον τῶν περιπτώσεων. Τῶν δύο τελευταίων μέσων ἡ ἐφαρμογὴ δέον νὰ γίνεται κατόπιν συμφώνου γνώμης τοῦ θεράποντος Μαιευτῆρος.

Μετὰ τὸν τοκετόν. Ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετόν ἐφαρμόζομεν περιδέσιν τῆς λεκάνης. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἀντι

τοῦ κοινοῦ λευκοπλάστ ἢ τενσοπλάστ, τὰ ὁποῖα ἐρεθίζουν τὸ δέρμα καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἡ συγκράτησις τῆς λεκάνης εἶναι ἀμφίβολος, προτιμῶμεν τὴν ἀπλῆν ζώνην κοιλίας. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν χρησιμοποιοῦμεν καινουργὴ ζώνην, τὴν ὁποῖαν ἐφαρμόζομεν ἀπὸ τῶν λαγονίων ἀκρολοφιῶν μέχρις ἄνωθεν τῶν τροχαντήρων. Τοὺς ἱμάντας αὐτῆς δένομεν ἰσχυρῶς καὶ ἀσφαλιζομεν διὰ καρφίδων ἀσφαλείας.

Ἡ περιδέσις αὕτη εἶναι πλέον ἰσχυρὰ οἰασθήποτε ἄλλης καὶ ἐπιτρέπει τὴν περιποίησιν τῆς γυναικὸς ὡς καὶ τὸν ἔλεγχον τοῦ δέρματος.

Συνιστῶμεν ἐπίσης τὴν κατάκλισιν τῆς ἀσθενοῦς. Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ δέον νὰ τονίσωμεν ὅτι ἡ θέσις τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ λάβῃ ἡ ἀσθενὴς δὲν εἶναι ἡ ὑπτία, ἀλλὰ ἡ πλαγία δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ ἐναλλάξ.

Εἰς τὴν ὑπτίαν θέσιν, ἡ Η.Σ. τείνει νὰ διανοιγῇ ὑπὸ τοῦ βάρους τῶν ἐνδοκοιλιακῶν σπλάχνων καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς λεκάνης, στηριζομένης ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ὄστοῦ, ὅπερ δρᾷ ὡς ὑπομόχλιον. Ἀντιθέτως, κατὰ τὴν πλαγίαν κατάκλισιν τὸ βᾶρος τῆς λεκάνης τείνει νὰ συγκλείσῃ τὴν Η.Σ. Ἐπὶ πλέον ἡ πλαγία κατάκλισις παρέχει ἄνεσιν εἰς τὴν ἀσθενῆ, λόγῳ δυνατότητος ἀλλαγῆς θέσεως ἀπὸ δεξιᾶς εἰς ἀριστερὰν καὶ λόγῳ εὐκολωτέρας ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς κινήσεως τῶν ποδῶν. Κατὰ τὸ ἀρ-
χικὸν αὐτὸ στάδιον, ἡ χρῆσις ἀναλγητικῶν εἶναι ἀπαραίτητος, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ τέλεισις μικρῶν συστηματικῶν ἀσκήσεων τῶν κάτω ἄκρων.

Μετὰ τὴν ἀράροdon τῶν ὀξέων φαινομένων, συνιστῶμεν εἰδικὴν ὀρθοπεδικὴν ζώνην συγκρατήσεως τῆς λεκάνης, καὶ μετὰ ἀράροdon 2-3 ἑβδομάδων ἐπιτρέπομεν τὴν ἔγερσιν.

Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν, ἡ ἀσθενὴς ὑποβάλλεται εἰς γυμναστικὴν, μετὰ τὴν ἀράροdon δὲ τῶν ὀξέων φαινομένων, ἀρχεται ἡ κυρίως θεραπεία, διὰ τῆς συστηματικῆς θεραπευτικῆς γυμναστικῆς.

Διὰ τῆς γυμναστικῆς θὰ ἰσχυροποιηθῶν οἱ μῦς τῆς κοιλίας-λεκάνης-ράχεως καὶ κάτω ἄκρων, καὶ δι' αὐτῶν πλέον θὰ διασφαλισθῇ ἡ συγκράτησις τῆς λεκάνης.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙ ΔΙΔΥΜΩΝ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Υπό

ΟΛΓΑΣ-ΜΑΡΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΔΟΥ

Παιδιάτρου

Βρεφολογικοῦ Τμήματος Μαιευτηρίου «'Αλεξάνδρα»

Στὴν ἀδυναμία του ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ἀνεξερεύνητο μυστήριον τῆς ζωῆς, ἔδινε στὰ λιγώτερο ἐπαναλαμβανόμενα φυσικὰ φαινόμενα ὑπερβολικὲς ἀγαθοποιῆς ἢ κακοποιῆς, μὰ πάντα μαγικὰς ιδιότητες. Κι ἄλλη φορὰ μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ μιλήσουμε γιὰ τὴν σημασία πού ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχη καὶ στίς μέρες μας ἀκόμα, στίς καθυστερημένες βέβαια φυλὰς τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀσίας, τῆς Πολυνησίας καὶ ἀλλοῦ, ἡ γέννηση διδύμων παιδιῶν. Φυσικὰ γιὰ μᾶς τοὺς ἄλλους, τοὺς λεγομένους «πολιτισμένους», ἡ γέννηση διδύμων ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχη μεγάλο ἴσως ἐνδιαφέρον, ὅμως ἄλλου εἴδους, δηλ. καθαρῶς ἐπιστημονικόν. Ἀλλὰ ἐδῶ δὲν πρόκειται γι' αὐτό. Πρόκειται νὰ παρακολουθήσουμε σήμερα, ταξιδεύοντας, τίς δοξασίαις ὠρισμένων φυλῶν γιὰ τίς ἀγαθοποιῆς ιδιότητες τῶν διδύμων.

Θὰ μπορούσαμε νὰ ὑπενθυμίσουμε ὅτι ἡ γέννηση τῶν διδύμων ἐθεωρεῖτο πάντα ἀπὸ τοὺς πρωτόγονους καλοὺς σάν ἐνα θαῦμα πού ἀνέτρεπε τὴν καθιερωμένη φυσιολογικὴ τάξιν τῆς ζωῆς. Καὶ γενικὰ θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε πὺς ἂν εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ περισσότερα χέρια καὶ εἶχαν καὶ τὰ μέσα τῆς διατροφῆς, ἡ ἐμφάνιση τῶν διδύμων χαιρετίζονταν σὰν εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Στὴν ἀντίθετη περίπτωσι, σὰν κατάρρα. Τί τραβοῦσαν στὴν δευτέρην περίπτωσι ἡ δυστυχισμένη ἢ μητέρα καὶ τὰ κακόμοιρα τὰ διδύμα εἶναι δύσκολο νὰ τὸ περιγράψουμε. Ἐλάχιστα, ὅμως πολὺ χαρακτηριστικὰ εἶχαμε ἀναφέρει σὲ προηγούμενον τεύχος (ἀριθ. 8, σελ. 21). Ὑπενθυμίζουμε μόνο ὅτι σὲ

πολλὰς νοτιοαμερικανικὰς φυλὰς, τὰ σκότωναν χωρὶς ἐξαιρέση καὶ τὴν μητέρα τους τὴν διώχνανε, τῆς χτίζανε ξεχωριστὴ καλύβα νὰ μένη μοναχῆ, γιὰ τὴν θεωρούσανε μιὰρῆ. Τὴν παλιά τῆς τὴν καλύβα τὴν καίγανε μὲ ὅ,τι βρισκόταν μέσα.

Μὰ τὰ διδύμα σὲ πολλὰς ἄλλας φυλὰς θεωροῦνταν σὰ σύμβολα εὐφορίας, πλοῦτου καὶ γονιμότητος. Ἀναφέρονται τόσα παραδείγματα στίς μυθολογίαις ὄλων τῶν λαῶν πού εἶναι δύσκολο νὰ μνημονεύσουμε ἔστω καὶ τὰ πῶς χαρακτηριστικὰ. Στὴν Ἑλληνικὴ, λόγου χάριν, μυθολογία, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, τ' ἀδέρφια τῆς ὠραίας Ἑλένης, γνωστοὶ σὰ Διόσκοροι, ἀνταμείβουν καὶ ἐθερογετοῦν ὅσους τοὺς φιλοξένησαν. Ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκην πληροφοροῦμεθα ἀκόμη, ὅτι οἱ «δυὸ ἄγγελοι» πού φιλοξενήθηκαν ἀπὸ τὸ Λῶτ στὰ Σόδομα, τὴν παραμονὴ τῆς καταστροφῆς τους ἀπὸ τὸ Θεό, σῶζον ἀπὸ τὴν καταστροφὴν ὄχι μόνο τὸν Λῶτ ἀλλὰ καὶ ὅλην του τὴν οἰογένεια. Καὶ μιὰ ἄλλη ὁμορφὴ παράδοσι, πού οἱ ρίζες τῆς βρίσκονται στὰ νησιά τῆς Χαβάης, ἀναφέρει ὅτι, στὴ διάρκεια ἐνὸς φοβεροῦ λιμοῦ, ἓνας φτωχὸς ψαράς ἐκτίσει μιὰ μικρὴ καλύβα στὴ μνήμη τῶν διδύμων θεοτήτων Kane καὶ Kaneloa, υἱῶν τοῦ Θεοῦ τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ τοὺς προσέφερε τίς καθιερωμένες θυσίαις. Μιὰ μέρα, ἐκεῖ πού προσευχόταν, τὸν πλησίασαν δυὸ νεαροὶ καὶ κάθησαν στὴν καλύβα νὰ ξεκουραστοῦν. Ὁ ψαράς, καθὼς τοὺς νόμισε γιὰ κορασιμένους ταξιδιώτας, τοὺς ἔδωσε ἀπὸ τὸ φτωχικὸ φαί του νὰ φᾶνε. Οἱ ξένοι κοιμήθηκαν ἐκεῖ. Τὴν ἄλλην μέρα φεύγοντας τοῦ φα-

νέρωσαν ποιοὶ εἶναι καὶ τοῦ ἀνήγγειλαν ὅτι οἱ προσευχές του εἰσακούσθησαν. Ἔτσι ἡ ἐποχὴ τοῦ λιμοῦ πέρασε καὶ ἀκολούθησε μιὰ μακροχρόνια περίοδος ἀφθονίας. Σήμερα στὴ θέση τῆς φτωχῆς καλύβας βρίσκεται ἕνας μεγάλος πέτρινος ναός, ἀφιερωμένος στοὺς ἴδιους αὐτοὺς πανάρχαιους θεούς.

Ὅμως αὐτὲς τὶς δοξασίες μὲ μικρὲς παραλλαγές θὰ τὶς συναντήσουμε σήμερα σὲ ὅλους τοὺς καθυστερημένους λαοὺς τοῦ πλανήτη μας. Ἔτσι, ἐπιχειρώντας ἕνα σύντομο καὶ βιαστικό, ὅμως ἐλπίζουμε ἐνδιαφέρον καὶ γοητευτικό ταξεῖδι, ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς καθυστερημένους λαοὺς τοῦ πλανήτη μας, πού κατοικοῦν ἀκόμα σχεδὸν σὲ ὅλα τὰ σημεῖα, θὰ γνωρίσουμε πολλὰ χαρακτηριστικὰ περιστατικά, πού φωτίζουν ἀπὸ πολλὰς πλευρὰς τὸ πρόβλημα πού μᾶς ἀπασχολεῖ.

Οἱ ψαράδες τῆς Βρετανικῆς Κολομβίας πιστεύουν πὼς οἱ διδύμοι μποροῦν νὰ προσελκύσουν τὸ σολωμό κι ἄλλα ψάρια. Τοὺς ὀνομάζουν μάλιστα μ' ἕνα ὄνομα πού σημαίνει «δωρητὲς ἀφθονίας».

Οἱ Ἰνδοὶ τοῦ Vancouver τοὺς θεωροῦν πατέρες τοῦ σολωμοῦ. Τὰ τραγούδια τους προσελκύουν τὸ ψάρι καὶ ἡ γέννηση διδύμων σημαίνει μιὰ πλούσια χρονιά γιὰ τοὺς ψαράδες.

Οἱ Kwakiult τῆς Βρετανικῆς Κολομβίας πιστεύουν ὅτι οἱ διδύμοι εἶναι μεταμορφωμένοι σολωμοί, γι' αὐτὸ δὲν πλησιάζουν ποτὲ τὸ νερό, ἀπὸ φόβο νὰ μὴ ξαναγίνουν ψάρια, ἀλλὰ ἔχουν τὴ δύναμη ἀπὸ μακριὰ νὰ προσελκύουν τοὺς σολωμούς. Γι' αὐτὸ οἱ διδύμοι ἀδελφές εἶναι περιζήτητες νύφες γιὰ τοὺς ἴδιους τοὺς ἀρχηγούς καὶ τὰ παιδιὰ τους.

Οἱ πληθυσμοὶ τῆς μεσημβρινῆς Ροδεσίας, πού τρέφουν περιστέρια, ὅταν κτίζουν νέο περιστερεῶνα, ἀναζητοῦν τὴ μητέρα πού γέννησε διδύμα γιὰ νὰ βάλῃ τὸ θεμέλιο λίθο. Ἔτσι πιστεύουν ὅτι θὰ πολλαπλασιάζονται περισσότερο τὰ περιστέρια.

Νοτιώτερα, οἱ Ζουλοὶ πιστεύουν πὼς τὸ κοπάδι πού φυλάει ἕνας διδύμος δὲ θὰ γεννάη παρὰ διδύμα. Μὰ καὶ ὁ Ἀπόλλων ὅταν φύλαγε τὶς ἀγελάδες τοῦ Ἀδμήτου, καθὼς

καὶ ὁ Ἰακῶβ τὰ πρόβατα τοῦ Λάβαν, διδυμοὶ καὶ οἱ δύο, ὅπως εἶναι γνωστό, ἐβλεπαν νὰ γεννοῦν, τόσο τὰ πρόβατα τοῦ Λάβαν ὅσο καὶ οἱ ἀγελάδες τοῦ Ἀδμήτου, ὅλο διδύμα.

Σχεδὸν σὲ ὅλες τὶς γεωργικὲς κοινωνίες ἡ γονιμότητα τῆς γυναίκας ἐθεωρεῖτο καλὸς οἰωνός καὶ ἡ γέννηση διδύμων γινότανε δεκτὴ μὲ μεγάλη χαρὰ. Στὶς πιὸ πολλές χῶρες τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, τὴ σπορὰ τὴν κάνουν διδύμοι ἢ ἡ μητέρα τους. Στὴν Uganda, τοὺς σπόρους τοὺς ἔφερναν πρῶτα σ' ἐπαφὴ μὲ τὴ μητέρα πού γέννησε διδύμα, γιὰτὶ αὐτὴ ἢ ἐπαφὴ εἶχε τὴ δύναμη νὰ γονιμοποιῇ τὸ ἔδαφος καὶ νὰ προκαλῆ ἀφθονία. Σ' ἀντάλλαγμα δέχονταν πλούσια δῶρα.

Στὴν Ἀνατολικὴ Ἀφρική, στοὺς Banyamwezi, ὁ βασιλιάς στέφεται μὲ τὴν ἴδια ἱεροτελεστία πού ἀκολουθεῖται καὶ γιὰ τοὺς διδύμους. Τὸ βασιλικὸ ταμποῦρλο χρησιμοποιοεῖται γιὰ τοὺς χοροὺς πού γίνονται γιὰ τὴ γέννησή τους καὶ μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία ὁ βασιλιάς καὶ ἡ βασίλισσα τοὺς παραχωρεῖ ὅλα τὰ βασιλικά στολίδια καὶ σύμβολα.

Ὁ εὐεργετικὸς χαρακτηρισμὸς τῶν διδύμων ὑπάρχει καὶ στοὺς Azvins. Θεωροῦνται σὰν θεοὶ τῆς εὐφορίας καὶ χορηγοὶ τοῦ μελιῦ. Τὸ ἄρμα τους φέρει ἀσκό γεμάτο μὲ μέλι καὶ τὸ μαστίγιό τους στόζει μέλι, σύμβολο καὶ ἐγγύηση τῆς γονιμότητος.

Οἱ δικοὶ μας Διόσκοροι τῆς Σπάρτης, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, εἶναι ἐξαιρετοὶ χορευτὲς. Καὶ οἱ φιγοῦρες τους παίζουν σημαντικώτατο ρόλο στὴ γαμήλια τελετὴ.

Στὶς Ἰνδίες οἱ Azvins, στὴν Ἑλλάδα οἱ Διόσκοροι, στὴ Ρώμη οἱ διδύμοι Mutunus καὶ Tutunus παίρνουν μέρος στὴ γαμήλια τελετὴ γιὰτὶ δίνουν νιάτα, πλοῦτο, εὐημερία καί, πάνω ἀπ' ὅλα, πολλὰ παιδιὰ. Ἀργότερα οἱ διδύμοι διάδοχοί τους Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς δίνουν ἐρωτικὸ σφρίγος στοὺς ἄνδρες καὶ γονιμότητα στὶς γυναῖκες.

Ὁ ἐξαιρετικὸς αὐτὸς χαρακτήρας τῶν διδύμων τοὺς κάνει νὰ πιστεύουν ὅτι ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν δὲν εἶναι ἀποκλειστικὸς πατέρας τους, ἀλλὰ βοήθησε καὶ κάποιοι ἄλλοι, θεὸς ἢ πνεῦμα, κι ἔτσι ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς διδύμους ἀκολουθεῖ τὴ μοίρα τοῦ θνη-

τοῦ πατέρα καὶ ὁ ἄλλος τοῦ ἀθανάτου. Αὐτὸς ὁ ὑποτιθέμενος ὑπερφυσικὸς πατέρας ταυτίζεται πολλὰς φορές μὲ τὸ Θεὸ τοῦ Οὐρανοῦ, ὁ ὁποῖος ρίχνει τὶς βροχὰς καὶ γονιμοποιεῖ τὴ Γῆ.

Φυσικὰ ὅλα αὐτὰ μᾶς φαίνονται χαριτωμένα, ἴσως καὶ γοητευτικά, ὅμως ἀπλοῖκά καὶ παιδαριώδη. Καὶ πῶς πολὺ παιδαριώδεις θὰ φαίνωνται ἴσως καὶ οἱ πῶς πολλὰς ἀπὸ τὶς σημερινὲς δικές μας δοξασίες στοὺς ἀνθρώπους τῆς δεύτερης χιλιετηρίδας. Γιατὶ ὁ ἀνθρώπος, παρὰ τὶς καταπληκτικὰς ἐπιτεύξεις πού πραγματοποίησε, δὲν μπόρεσε καὶ δὲ θὰ μπορέσῃ ἴσως ποτὲ νὰ γνω-

ρίσῃ τὸ μεγάλο μυστικὸ τῆς ζωῆς, νὰ δαμάσῃ τὸ σκληρὸ καὶ ἀνελέητο νόμο τῆς φθορᾶς. Θ' ἀλλάξῃ βέβαια μορφὰς καὶ τρόπους ζωῆς. Θὰ πραγματοποιῆ θαύματα καὶ θὰ ἐπιτύχῃ ἴσως νὰ ἱκανοποιήσῃ τὶς πῶς ἀπίθανες ἀπαιτήσεις μιᾶς ἀνετής ζωῆς. Ὅμως θὰ ἐξακολουθήσῃ, πιστεύουμε, νὰ παραμένῃ ἕνας κυνηγὰρ τῆς χίμαιρας. Γιατὶ, στὸ βάθος, αὐτὴ ἡ ἀνικανοποίητη δίψα γιὰ μάθηση, γιὰ τὴν κατάκτηση δηλαδὴ τῆς αἰωνιότητος, θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ δίνει κάποιο νόημα καὶ κάποια ὁμορφιὰ σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο μὰ πάντα περιορισμένο ταξεῖδι τῆς ζωῆς μας.

Ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία εἰς τὸ 12ον Συνέδριον τῆς Διεθνοῦς Συνομοσπονδίας Μαθηματικῶν εἰς Ρώμην (Ὀκτώβριος 1960).

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΑΙΑΣ

ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ: Α) ΜΕ ΤΟ ΑΤΟΜΟΝ, Β) ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΝ

Ὁμιλία τῆς Προέδρου τοῦ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαιῶν Ἀθηνῶν Δίδος Χαρᾶς Βογιατζάκη, ἣτις ἐξεφωνήθη εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Διεθνoῦς Συνομοσπονδίας Μαιῶν εἰς Ρώμην (Ὀκτώβριος 1960) ὑπὸ τῆς Διδασκούσης τοῦ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδη» Κυρίας Μ. Λιουλιᾶ-Τσιτσιλώνη.

Δὲν εἶναι νομίζω δύσκολον νὰ νοιώσῃ κανεὶς γιὰ πολὺ λόγῳ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους πῆρε ἡ γυναῖκα τὴν ἀποστολὴν νὰ βοηθῆ τὴν γυναῖκα στὸν τοκετὸ τῆς. Αὐτὴ ἢ στιγμὴ πὸν χαρίζει στοὺς ἀνθρώπους τὴν αἰωνιότητα τῆς γενιᾶς τους, ἀνήκει πῖο πολὺ εἰς τὴν γυναικεία φροντίδα, καὶ γι' αὐτὸ δὲν λείπουν τὰ λογικὰ ἐπιχειρήματα πὸν ἐξηγοῦν αὐτὴ τὴ γυναικεία προτίμησι.

Ἦδη ἀπὸ τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς ἀνεγνωρίσθη ὁ ὕψηλός προορισμός καὶ ἡ ἱερὰ ἀποστολὴ τῆς Μαίας.

Εἰς τὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἀναφέρεται ὅτι εἰς τὸν τοκετὸ τῆς Ραχὴλ καὶ Θάμαρ παραστάθηκε Μαῖα.

Ἡ ἀρχαιοτάτη αἰγυπτιακὴ, ἰνδικὴ καὶ κινεζικὴ μυθολογία καὶ ἱστορία ἐπιτρέπουν τὸ συμπέρασμα πὸς καὶ ἐκεῖ ὁ τοκετὸς ἦταν στὰ χεῖρια γυναικῶν.

Εἰς τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν ἡ Ἐλευθώ, κόρη τοῦ Δία καὶ τῆς Ἥρας, βοηθεῖ στὸν τοκετὸ τῆς τῆς Λητώ στῆς Δῆλο, ὅπου γεννιέται ὁ Ἀπόλλων. Ἡ Ἄρτεμις, κόρη καὶ αὐτῆς τῆς Λητοῦς, βοηθεῖ τὴν μητέρα τῆς στοὺς ὑστερότερους τοκετούς τῆς. Τέλλος καὶ ἡ Ἥρα ἦταν θεὰ τοῦ τοκετοῦ, καθὼς καὶ οἱ Γενετυλλίδες. Καὶ στὴν ἑλληνικὴν ὁμως ἱστορικὴ ἀρχαιότητα, πὸν δημιουργοῦσε τὴν ὀνομασίαν Μαῖα, δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία πὸς στὸν τοκετὸ βοηθοῦσαν γυναῖκες. Ὁ Σωρανὸς ὁ Ἐφέσιος, ὅστις ἦτο ὁ διασημότερος γυναικολόγος τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, ἀκμάσας τὸν 2ον αἰῶνα

μετὰ Χριστόν, καθώριζεν ἄριστα τὸ «Ὁποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ Μαῖα» λέγων:

«Εἶναι λοιπὸν ἱκανὴ νὰ γίνῃ Μαῖα ἡ ἐγγράμματη, ἡ ἐξυπνη, ἐκεῖνη πὸν ἔχει ἰσχυρὴ μνήμη, ἡ ἐργατικὴ καὶ φρόνιμη (εὐπρεπής), καὶ γενικῶς ὅταν ἔχη ἀκμαῖες αἰσθήσεις, εἶναι ἀρτιμελὴς καὶ ζωηρῆ.

»Πρέπει νὰ εἶναι ἐγγράμματη, διὰ νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιλαμβάνεται μὰζὺ μὲ τὴν πράξιν καὶ τὴν θεωρίαν. Ἐξυπνη, γιὰ νὰ παρακολουθῆ μὲ εὐκολίαν ὅ,τι λέγεται ἢ ὅ,τι γίνεται. Νὰ ἔχη ἰσχυρὴ μνήμη γιὰ νὰ συγκρατῆ κάθε τι πὸν μαθαίνει, ἐπειδὴ ἡ μάθησις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κατανόησιν καὶ τὴν μνήμην.

»Ἐργατικὴ, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ μὲ ψυχραιμίαν καὶ ἐπιμονὴν κάθε τι πὸν θὰ τῆς συμβαίῃ.

»Εὐπρεπὴς, ἐπειδὴ θὰ τῆς ἐμπιστεύωνται τὰ σπιτικά καὶ τὰ μυστικά τῆς ζωῆς, καὶ ἐπειδὴ ὅποια ἔχει κακὴν ἠθικὴν χρησιμοποιοῖ γιὰ τὸ κακὸν τὰς γνώσεις τῆς.

»Πρέπει ἡ Μαῖα νὰ ἔχη ζωηρὸς καὶ ἀκμαῖες τίς αἰσθήσεις, ἐπειδὴ χρειάζεται ἀλλὰ μὲν νὰ βλέπῃ, ἀλλὰ νὰ ἐρωτᾶ καὶ νὰ μαθαίνει, ἀλλὰ νὰ ἀντιλαμβάνεται μὲ τὴν ἀφήν.

»Νὰ εἶναι ἀρτιμελὴς, διὰ νὰ μπορῆ νὰ ἐκτελῆ τὴν ἐργασίαν τῆς ἐλεύθερα, ζωηρῆ καὶ εὐκίνητος, ἐπειδὴ ὑφίσταται κακοπαθείας κατὰ τὴν περιουσίαν τῆς πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός τῆς καὶ ὑποβάλλεται ἔτσι εἰς διπλοὺς κόπους.

»Ἐτσι πρέπει νὰ εἶναι ἡ καλὴ Μαῖα.»

Εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ πρῶτες ἐπιστήμονες Μαῖες ἤρχισαν νὰ ἐμφανίζωνται ἀπὸ τὸ 1834, καὶ 24 σχετικὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα ἔχουν ἔκτοτε ἐκδοθῆ. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἦσαν πολὺ ὀλίγες, σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ὁ ἀριθμὸς τοὺς ἠξάνετο μὲ γοργὸν ρυθμὸν, ὥσπου καταλήγουμε στὰ σημερινὰ δεδομένα, νὰ βγάζουν οἱ τρεῖς Σχολές μας κάθε χρόνο περὶ τὶς 150 περίπου ἐπιστήμονες Μαῖες πὸν ἀποροφῶνται ἀμέσως ἀπὸ τὴν ὑπαιθρο κυρίως, πὸν τόσο τίς ἔχει ἀνάγκη. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῆ ὅτι σὲ πολλὰ χωριά μας οἱ τοκετοὶ τῶν γυναικῶν γίνονται ἀπὸ τίς ἐμπειρικές Μαῖες ἀκόμη.

Ἡ διάρκεια τῆς ἐκπαίδευσως τῶν Ἑλληνίδων Μαϊῶν εἶναι τριετής. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ τρίτου ἔτους ἀποκτοῦν δίπλωμα καὶ ὑποχρεοῦνται πρὸ τῆς χορηγήσεως ἀδείας ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος νὰ ὑπηρετήσουν ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς τὸ Ἴδρυμα εἰς τὸ ὁποῖον ἐξεπαιδύθησαν ἢ εἰς ἕτερον Ἴδρυμα. Ὑποχρεοῦνται ἐπίσης μετὰ τὴν ἀδειαν ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος νὰ ἐργασθοῦν ἐπὶ τρεῖς χρόνια εἰς τὴν ὑπαιθρον χώραν.

Ἔτσι ἡ μέχρι χθὲς ἐμπειρική γριούλα παρᾶχωρεῖ τὴν θέσιν εἰς τὰς νέας, αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν ἐπαξίως τὸν τίτλον τῆς Μαίας, μορφωνόμεναι εἰς τὰς ἐδικὰς πρὸς τοῦτο σχολὰς πὸν ἐθεμελίωσε ἡ ὠραία ἐκείνη μορφή τῆς Φλόρενς Νάιτινγκεῖλ.

Καὶ ἔκτοτε τὸ ἐπάγγελμα τῆς Μαίας ἐπῆρε τὴν μορφήν τοῦ κατ' ἐξοχὴν κοινωνικοῦ γυναικείου ἐπαγγέλματος, καταλαμβάνοντος συνεχῶς μεγαλυτέραν θέσιν εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἡ προσωπικότης τῆς Μαίας συνδέεται ὅλο καὶ στενωτέρα μὲ τὸ ἄτομον καὶ τὴν οἰκογένειαν, ἔτσι πὸν ὁ εκπαιδευτικός τῆς ρόλος κοντὰ τοὺς νὰ εἶναι ἄριστος καὶ ἐδεργетικός.

Ἡ ἐλευθέρως ἐξασκοῦσα τὸ ἐπάγγελμα Μαῖα ἀποτελεῖ ἓνα σπουδαῖον παράγοντα τῆς κοινωνικῆς ὑγιεινῆς καὶ συντελεῖ κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τῆς ὑγείας ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους.

Πολλές φορές διάφορα κοινωνικὰ προβλήματα δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς, πλὴν ὅμως πρέπει νὰ εἶναι ἐνήμερη καὶ ἔτοιμη νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν κάθε περίπτωσιν, ὅπως π.χ. τὸ ἐξώγαμον παιδί, ὁ

ἐξώγαμος σύνδεσμος, τὰ κοινωνικὰ νοσήματα, ἡ ἐγκληματικὴ ἔκτροσις, καὶ μάλιστα ὅταν ἔχη ὡς κύρια κίνητρο τὴν οικονομικὴν ἀνέχειαν κ.ἄ.

Ἐξ ἴσου ἀπαραίτητον εἶναι καὶ διὰ τὴν Μαῖαν τοῦ Νοσοκομείου νὰ ἔχη ὠρισμένας γνώσεις γύρω ἀπὸ τὰ κοινωνικὰ αὐτὰ προβλήματα, καὶ εἰδικῶς τῆς οἰκογενειακῆς καταστάσεως κάθε ἀσθενοῦς πὸν νοσηλεύει.

Τὸ ὅτι ἡ Μαῖα δείχνει ὑπομονὴν καὶ κατανόησιν καὶ συγκινητικὴν ἀφοσίωσιν σὲ κάθε περίπτωσιν πὸν ἀναλαμβάνει, τὴν ἔκαναν καλύτερον σύμβουλον καὶ συμπαραστάτην κάθε ἀτόμου πὸν θὰ τὴν πλησιάσῃ.

Δὲν ἔχει καμμιά ἐπίδρασις ἡ ἡλικία τῆς, γιὰτι πολλὲς φορές, ἂν μὴ τίς περισσότερες, εἶναι κατὰ κανόνα μικρότερη ἀπὸ αὐτὴν πὸν προστρέχει στήν βοήθειάν τῆς. Αὐτὸ ὅμως τῆς προσθέτει ἀκόμη περισσότερην βαρῦτητα. Αἱ γνώσεις τῆς, ἡ πείρα τῆς ἢ ἀξιοσύνη τῆς, ἡ μόρφωσίς τῆς καὶ πρὸ πάντων ἡ ἐχεμύθειά τῆς φέρνει κοντὰ τῆς, καὶ τίς πλέον ἐπιφυλακτικῆς γυναῖκες. Τῆς ἐξομολογοῦνται τὰ πάντα, τὴν ρωτοῦν γιὰ κάθε τι καὶ ἀκολουθοῦν πιστὰ τίς ὁδηγίας τῆς.

Τὸ λεπτομερὲς ἱστορικὸν καὶ ἡ προσεκτικὴ ἐξέτασις τῆς ἐγκύου θὰ τὴν βοηθήσῃ πολὺ σὲ αὐτό.

Ἡ Μαῖα εἶναι ἐπίσης ἐκείνη πὸν θὰ δεῖξῃ ὅλα ὅσα πρέπει νὰ ξέρῃ κάθε μέλλουσα μητέρα γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ φέρῃ στὸν κόσμον καὶ νὰ μεγαλώσῃ ἓνα ὑγιὲς ἄτομον. Ἡ διαφώτισις αὐτῆ ἐκ μέρους τῆς Μαίας μπορεῖ νὰ γίνεταί καὶ ὑπὸ τύπον ἐγκαρδίας συνομιλίας πρὸς τὴν ἔγκυο γυναῖκα καὶ τὸ περιβάλλον τῆς, ἀκόμη μὲ διαλέξεις, ὁμιλίαις, σύστασιν καταλλήλων βιβλίων καί, ὅσον ὑπάρχει εὐχέρεια, μὲ τὴν προβολὴν εἰδικῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν.

Ἡ Μαῖα συντελεῖ εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ διατήρησιν τῆς ὑγιεινῆς καὶ ψυχικῆς καταστάσεως τῆς μητέρας. Τῆς δίδει εὐκαιρίαν νὰ νοιώσῃ τὴν ὑψηλὴν ἀποστολήν τῆς, βοηθῶντας μὲ αὐτοπεποιθήσιν καὶ θάρρος τὴν ὁμαλὴν διαδρομὴν τῆς κνήσεως, τοῦ τοκετοῦ καὶ τῆς λοχείας.

Ἐπίσης βοηθεῖ τὴν μητέρα στὸ νὰ φρον-

τίμη καλύτερα τὸ παιδί της, τοῦλάχιστον κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τῆς ζωῆς του.

Ἡ Μαῖα μὲ τὴν στενὴν παρακολούθησίν της θὰ διαγνώσῃ πρώτη αὐτὴ κάθε ἀνωμαλία τῆς κησέως τοῦ τοκετοῦ καὶ θὰ προλάβῃ ἐπικίνδυνες ἐπιπλοκές. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ διὰ τὴν ἔγκαιρον διάγνωσιν ἀνωμαλιῶν, ἡ Μαῖα πρέπει νὰ παρακολουθῇ μὲ προσοχὴν καὶ παρατηρητικότητά διὰ νὰ μὴν τῆς ξεφύγῃ ποτὲ καμμιά λεπτομέρεια καὶ νὰ μὴν προσπεράσῃ μὲ ἑλαφρὰν συνείδησιν ἐκδηλώσεις καὶ ἐνδείξεις μιᾶς ἀρρώστιας ποὺ μποροῦν νὰ ἀποβοῦν θανάσιμες, τόσον διὰ τὴν ἔγκυο ὅσο καὶ διὰ τὸ νεογέννητο ἀργότερα.

Ἰδιαίτερα εὐθὺνὴ δημιουργεῖ ἐπίσης στὴ Μαῖα ἡ ἀνίχνευσις καὶ ἡ ἔγκαιρος διάγνωσις τοῦ καρκίνου. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἰδῶσθε καὶ νὰ κατέχη πολὺ καλά ὅλα τὰ πρῶιμα συμπτώματα τοῦ καρκίνου, τῆς ἐπαρόνου νόσου, ὅπως αὐτὰ ἐκδηλώνονται, ἀνάλογα μὲ τίς διαφορὰς ἐντυπώσεις της.

Εἶναι ἀπαράβατον καθήκον της νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ τῆς ξεφύγῃ ἓνα τέτοιο σύμπτωμα, οἰονδήποτε μέλος τῆς οἰκογενείας καὶ ἂν ἀφορᾷ, καὶ εἶναι ἐπίσης καθήκον ἢ ἐπίμονη σύστασις της νὰ ἐπισκεφθῇ ὁ πάσχων τὸν εἰδικὸν ἰατρόν. Καὶ βέβαια εἶναι εὐνόητος ἢ μεγίστη ἐξυπηρέτησις ποὺ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ Μαῖα προσφέρει σὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειαν, ἐφ' ὅσον ξέρομε ὅτι ἡ πιθανότης τῆς ἰάσεως τοῦ καρκίνου ἐξαρτᾷται ἀπὸ τὴν ἔγκαιρον διάγνωσιν αὐτοῦ. Ἰδιαίτερα, βέβαια, τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Μαίας θὰ στραφῇ στὴν ἀνίχνευσιν τοῦ καρκίνου τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῆς γυναικός. Πρὸς τοῦτο μπορεῖ εὐκολώτατα νὰ χρησιμοποιοῦσθαι τὴν παγκοσμίως πλέον γνωστὴν

μέθοδον τοῦ Ἑλληνος Καθηγητοῦ Παπανικολάου.

Ἀλλὰ ὅλες αὐτὲς οἱ εὐεργετικὲς ἐπιδράσεις τῆς Μαίας, ὅπως εἶναι εὐνόητον, δὲν πρέπει οὔτε καὶ μπορεῖ νὰ περιορίζωνται μόνον εἰς τὸ ἄτομον, ἀλλὰ ἐπεκτείνονται καὶ σὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας ἢ ἔγκυος ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον μέλος.

Τὸ τεράστιον ἔργον τῆς καταπολεμησεως τῆς ἀγνοίας, τῆς ἀμαθείας καὶ τῶν κακῶν καὶ ἀνθυγιεινῶν συνηθειῶν πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὴν συνεχῆ καὶ καθημερινὴν προσπάθειάν της, ἐπεκτεινομένην σὲ ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τῆς Μαίας εἰς τὸν τομέα αὐτὸν εἶναι τόσον μέγalon ὅσο καὶ πολὺπλευρον. Πολλὰς φορὰς ἀντικαθιστᾷ τὴν Ἐπισκέπτρια, τὴν Κοινωνικὴν λειτουργό, ἀκόμη δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Ἰατρόν τῆς οἰκογενείας.

Ἔτσι βλέπουμε τὴν Μαῖαν νὰ προχωρῇ καὶ νὰ καταλαμβάνῃ μὲ ἀργὰ ἀλλὰ σταθερὰ βήματα τὴν θέσιν ποὺ τόσο δικαιωματικὰ τῆς ἀνήκει μέσα στὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν κοινωνίαν. Ἡ ἐπίδρασις της, ὁ ἐκπολιτιστικὸς της ρόλος, ἢ συμβολὴ της εἰς τὴν ὑγιεινὴν καὶ ἠθικὴν ἐξύψωσιν τῆς κοινωνίας, ἀναγνωρίζονται ὁλονὲν καὶ περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους.

Ἡ Μαῖα τοῦ παρόντος, ξεπερνῶντας προλήψεις, προκαταλήψεις, συμφέροντα καὶ ἐνδοιασμοὺς, πετώντας μὲ τὰ διπλὰ φτερὰ τοῦ ὁλονὲν τελειότερου ἐπιστημονικοῦ της καταρτισμοῦ καὶ τῶν γυναικείων της συναισθηματικῶν θησαυρῶν, ἀποβαίνει ὁ φύλαξ ἄγγελος τῆς ὑγείας καὶ τῆς προστασίας τῆς μητρότητος καὶ ἀνοίγει ἀκόμη εὐρύτερους ὀρίζοντας δράσεως καὶ προσφορᾶς διὰ τὴν Μαῖαν τοῦ μέλλοντος, ποὺ καὶ εὐχόμεθα νὰ πραγματοποιηθοῦν πρὸς τὸ καλὸν τῆς κοινωνίας ὁλοκλήρου.

Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΜΑΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ*

Υπό

ΑΝΝΑΣ ΣΤΕΛΑΕΤΑΡΗ

Διπλωματούχου Μαίας Μαιευτηρίου
«Μαρίκα Ήλιάδη»

2) Ταμεῖα Περιθάλψεως Κοινωνικῆς Ἀντιλήψεως. Τὰ Ταμεῖα αὐτὰ ἐπιχορηγοῦνται ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Κοινωνικῆς Προνοίας, τὸ κάθε ἓνα δὲ ἔχει ὠρισμένη ἀκτῖνα δράσεως στὴν περιφέρεια πού βρῖσκεται. Δυστυχῶς ὑπάρχουν μόνον πέντε στὴν Ἀθήνα, στίς ἐξῆς περιφέρειες:

1) Στὸ Χολαργό, καὶ στεγάζεται προσωρινὰ στὴν Κοινότητα. 2) Στὸ Χαλάνδρι, ὁδὸς Ἀριστείδου καὶ Παπάγου γωνία. 3) Στοῦ Γκύζη, ὁδὸς Βαρβάκη 35. 4) Στὰ Ἄνω Πατήσια, στὴν Ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Νικολάου, καὶ 5) Περιφέρεια Ἀττικῆς-Ἀχαρνῶν, ὁδὸς Ἀγίου Μελετίου 110.

Ἡ Μαῖα μπορεῖ νὰ συνδέσῃ τὴν οἰκογένεια διὰ τὴν ὁποῖαν ἐνδιαφέρεται μὲ ἓνα ἀπὸ τὰ Ταμεῖα αὐτά, ἐφ' ὅσον βέβαια κατοικεῖ σὲ μιὰ ἀπὸ τίς περιφέρειες τῶν Ἀθηνῶν τίς ὁποῖες ἀναφέραμε.

3) Τὰ Ἐκκλησιαστικά Ταμεῖα. Ἀποτελοῦν ἐπίσης πολὺτιμη συμπάρστασι, ὅταν μάλιστα εἶναι καλὰ ὀργανωμένα. Μιὰ συνεργασία τῆς Μαίας μὲ τὸν Ἱερέα καὶ τὴν Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκκλησίας πολλὰ θὰ μπορῆ νὰ ἀποδώσῃ, καὶ τὸ σπουδαιότερο ὅτι μπορεῖ νὰ ἀποδώσῃ γρήγορα σὲ μιὰ ἄμεση ἀνάγκη πού δὲν εἶναι δυνατόν νὰ περιμένῃ τὴν καθυστέρησι μιᾶς σειρᾶς προτεραιότητος ἢ μιᾶς ἐξακριβώσεως.

4) Οἱ πλούσιες οἰκογένειες. Ἡ Μαῖα, λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ ἐπαγγέλματός της, μπαίνει βέβαια μέσα στὸ φτωχόσπιτο, ἀλλὰ καὶ μέσα στὸ πλούσιο σπίτι.

Ἀντικρῦζει τὴν ἀνέχεια καὶ τὴν στέρησι ἀλλὰ καὶ τὴν εὐμάρεια καὶ τὴν σπατάλη. Τὸ κέρδος θὰ εἶναι διπλό, ἂν μπορέσῃ νὰ συνδέσῃ τὴν μιὰ κατὰστασι μὲ τὴν ἄλλη. Διότι ἢ μὲν μιὰ οἰκογένεια θὰ ἐνισχυθῆ καὶ θὰ βοηθηθῆ ἀποτελεσματικά, ἀλλὰ καὶ στὴν ἄλλη θὰ δοθῆ ἡ εὐκαιρία νὰ ἀναπτύξῃ κοινωνικότητα, κατανόησι καὶ ἐνδιαφέρον γιὰ τίς ἀνάγκες τῶν συνανθρώπων της καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ νόμο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καλωσύνης πού τόσο πολὺ σήμερα τὸν χρειάζεται ἡ κοινωνία μας.

Ἡ δεῦτερη προσπάθεια πού θὰ κάνῃ ἡ Μαῖα γιὰ νὰ συμπαρασταθῆ καὶ νὰ βοηθήσῃ τὴν ἔγκυο γυναῖκα σ' αὐτὴ τῆς τὸ πρόβλημα ἀναφέραμε ὅτι εἶναι ἡ συμβουλή, ἡ καθοδήγησις καὶ ἡ διαφώτισις, διὰ νὰ μπορέσῃ ἡ ἴδια νὰ διορθώσῃ καὶ συχνὰ νὰ ἐξαλείψῃ πολλὰ ἀπὸ τίς συνέπειες τῆς φτώχειας, νὰ ἀποφύγῃ πολλὰ αἷτια πού τὴν αὐξάνουν καὶ νὰ ἐκμεταλλευθῆ κατὰ τὸ δυνατόν τὰ μέσα πού ὑπάρχουν γύρω της γιὰ νὰ τὴν βελτιώσῃ.

Ἡ προσπάθεια αὐτὴ εἶναι σπουδαιότατη σὲ ἀποτελέσματα, ὅσο καὶ ἂν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως πολὺ λιγώτερο πρακτικὴ καὶ ἄμεσα ἀποδοτικὴ. Διότι ἢ καταπολέμησις τῆς ἀγνοίας, τῆς ἀμαθείας, τῶν κακῶν καὶ ἀνθυγιαίνων συνθηγιῶν, τῆς ἀμελείας καὶ γενικὰ τῆς ἀπαθλιώσεως, ἀφαιροῦν ἀπὸ τὴν φτώχεια τὰ σπουδαιότερα ὅπλα της, τὴν στεροῦν ἀπὸ τὰ πιὸ δυναμικὰ στοιχεῖα της καὶ τὴν καθιστοῦν σὲ πολλὰ σημεῖα τῆς ἀκίνδυνῃ.

Ἡ φιλικὴ διάθεσι μὲ πνεῦμα ἀνθρωπίνης

* Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο φύλλο.

ἀλληλεγγύης, ἀπλά, καταληπτά θὰ μιλήσῃ στὴν ἔγκυο γυναῖκα γιὰ τοὺς βασικοὺς κανόνες τῆς ἀτομικῆς ὑγιεινῆς, διὰ τὴν ἀξίαν τῆς καθαριότητος, διὰ τὴν ὁμορφιά καὶ τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα τῆς νοικοκυροσύνης. Θὰ τῆς φέρῃ παραδείγματα ἀπὸ τὴν πείρα τῆς, θὰ τῆς ἐξηγήσῃ, θὰ τὴν συμβουλεύσῃ ἀλλὰ καὶ θὰ τὴν ἀκούσῃ προσεκτικὰ καὶ θὰ διευκολύνῃ τὴν ἔγκυο γυναῖκα νὰ τῆς μιλήσῃ καὶ νὰ τῆς πῆ ὅπως ἐκεῖνη βλέπει τίς δυσκολίες τῆς. Διότι, ἐνθαρρύνοντάς τὴν νὰ μιλήσῃ ἐκεῖνη περισσότερο, θὰ μπορέσῃ εὐκολώτερα νὰ καταλάβῃ καὶ νὰ βγάλῃ συμπεράσματα γιὰ τίς εἰδικές ἀνάγκες καὶ ἐλλείψεις πού ἔχει τὸ κάθε σπῆτι, ἐπὶ πλέον δὲ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ θὰ δημιουργήσῃ μία ἀτμόσφαιρα θερμῆς ψυχικῆς ἐπαφῆς καὶ κατανοήσεως, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἔχουν πολὺ καλύτερα ἀποτελέσματα καὶ ἐφαρμογὴ οἱ ὁδηγίες τῆς καὶ οἱ συμβουλές τῆς.

Τὸ μάθημα τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας καὶ διαιτητικῆς πού διδάσκεται στὸ Μαῖευτήριο εἶναι ἀπὸ τὰ μαθήματα πού μπορεῖ νὰ ἀποδῆ πολὺτιμο στὰ χέρια τῆς ὅταν θὰ ξέρῃ νὰ τὸ χρησιμοποιοῦσῃ. Ἔτσι μπορεῖ νὰ ὑποδείξῃ στὴν πελάτισσά τῆς μερικοὺς πρακτικοὺς συνδυασμοὺς καλῆς καὶ ὑγιεινῆς διατροφῆς πού κοστίζουν λιγώτερο καὶ ἀποδίδουν περισσότερο.

Ἐνα μεγάλο σχετικῶς δωμάτιο, μήπως μποροῦσε μὲ λίγο κόπο τοῦ συζύγου νὰ χωρισθῆ στὰ δύο μὲ πλίνθους ἢ ἐν ἀνάγκη μὲ πεπεισμένο χαρτόνι; Ἔτσι θὰ τακτοποιηθῆ κάπως ἢ τόσο ἀνθυγιεινὴ κατάστασις, νὰ κοιμοῦνται μικροὶ μεγάλοι μαζύ... Θέματα ὅλα αὐτὰ πού ἀνοίγουν εὐρύτερον πεδῖον δράσεως γιὰ τὴν Μαῖα, καὶ μάλιστα γιὰ τὴν Μαῖα τῆς ὑπαίθρου. Διότι στὸ χωριὸ περισ-

σότερο δημιουργεῖ δεσμούς, προσωπικοὺς θὰμποροῦσα νὰ πῶ, μὲ τὴν κάθε οἰκογένεια καὶ γίνεται ὁ μυστικὸς σύμβουλός τῆς. Ἔπειτα, τοὺς τραβάει τὸ καινούργιο. Ἡ Μαῖα εἶναι ξένη, εἶναι σπουδασμένη στὴν Ἀθήνα, τὰ λόγια τῆς ἔχουν κύρος... Ἰδίως οἱ νέες κοπέλλες διψοῦν γιὰ μάθησι, ἀλλὰ καὶ γιὰ μίμησι. Θὰ γεμίσῃ πραγματικὰ τίς ὄρες τῆς μὲ ἐνδιαφέρον ἀλλὰ καὶ εὐχαρίστησι γιὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς ἂν ἀναλάβῃ νὰ κάμῃ κάθε χρόνο μιὰ σειρά μαθημάτων στὶς νέες αὐτές καὶ νὰ τοὺς ἀναπτύξῃ μὲ ἀπλά λόγια ὅ,τι πρέπει νὰ ξέρουν καὶ ὅ,τι θὰ τοὺς εἶναι χρήσιμα σὰν αὐριανές μητέρες. Νὰ τοὺς μεταδώσῃ ὅ,τιμποροῦν νὰ πάρουν ἀπὸ τίς γνώσεις τῆς καὶ τὴν πείρα τῆς γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν μιὰ δύσκολη οἰκογενειακὴ τους κατάστασι, νὰ περιποιηθοῦν ἕναν ἄρρωστο, νὰ ἐπιδέσουν ἕνα τραῦμα, νὰ φτιάξουν μιὰ κρέμα καὶ μιὰ σούπα γιὰ ἕνα μωρὸ καὶ τόσα ἄλλα. Δυὸ τρεῖς διαλέξεις τὸ χρόνο γιὰ ὅλους γύρω ἀπὸ θέματα διατροφῆς, ἀτομικῆς ὑγιεινῆς, ὑγιεινῆς τοῦ παιδιοῦ, τῆς ἔγκυου γυναικὸς κλπ. θὰ φέρουν πολὺ καλὰ ἀποτελέσματα.

Τὸ σχολεῖο δὲν πρέπει ἐπίσης νὰ τῆς ξεφύγῃ. Γὰ μικρὰ προσέχουν καὶ ἀφομοιώνουν πολὺ εὐκολώτερα. Μισὴ ὥρα κάθε 15 ἡμέρες ἐὰν ἀφιερῶσῃ γι' αὐτὰ, θὰ τὰ κατακτήσῃ. Ἔτσι, πολὺ σιγὰ καὶ ἀθόρυβα ἀλλὰ σταθερά, θὰ σπέρνεται ὁ σπόρος πού μὲ τὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν ἐπιμονὴ θὰ φυτρώσῃ, θὰ ἀυξηθῆ καὶ θὰ πνίξῃ τίς τόσο καταστρεπτικὲς συνήθειες πού φέρνει πίσω τῆς ἢ ἄγνοια, ἢ ἀμάθεια, ἢ ἀνθυγιεινὴ συνήθεια καὶ οἱ προλήψεις. Πολὺς εἶναι ὁ κόπος καὶ ἡ προσπάθεια πού ἀπαιτοῦν ἀπὸ τὴν Μαῖα ὅλα αὐτὰ, ἀλλὰ ἀξίζουν τὰ ἀποτελέσματα τόσο πολὺ ἐπίσης.

ΤΟ ΕΞΩΓΑΜΟ ΠΑΙΔΙ

Τὸ ἐξώγαμο παιδί εἶναι τὸ πρόβλημα πού μπροστά τῆς θὰ βρῆ συχνότατα ἢ Μαῖα. Καὶ θὰ τὸ βρῆ συνυφασμένο κάθε φορὰ μὲ διαφορετικὲς συνθῆκες, αἰτίες καὶ καταστάσεις. Εἶναι τὸ πρόβλημα πού περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο ἀπαιτεῖ ἀπὸ αὐτὴν σύνεσι, εὐθυκρισία, ἀντίληψι, κοινω-

νικὴ πείρα, ἐχεμύθεια, κατανόησι, ἀποφασιστικότητα καὶ καλωσύνη.

Μελετώντας τὸ μεγάλο αὐτὸ θέμα δὲν εἶναι βέβαια δυνατὸν νὰ δώσῃ κανεὶς λύσι καὶ κατεύθυνσι διὰ τὴν κάθε περίπτωσι, διότι, ὅπως ἀναφέραμε, κάθε περίπτωσις εἶναι ἰδιαίτερη καὶ ὑπάρχουν χιλιάδες περι-

πτώσεων. Μπορεί όμως να δοθούν μερικές γενικές κατευθύνσεις που βασικά πρέπει να ακολουθήσει η Μαΐα, και η κοινωνική της πεύρα και η κρίσις της θα την βοηθήσουν να βρίσκη κάθε φορά ό,τι άλλο χρειάζεται, και ανάλογα να ενεργή. “Ας πάρουμε π.χ. την περίπτωση που ο πατέρας και η μητέρα ενός παιδιού είναι άγαμοι. Γύρω από αυτή την βασική κατάσταση θα υπάρχουν, όπως αναφέραμε, πολλοί και διάφοροι παράγοντες που θα την διαμορφώνουν, όπως π.χ. η διαφορά της κοινωνικής θέσεως, η οικονομική διαφορά, η ηλικία κλπ. “Οποιοι όμως και αν είναι αυτοί οι παράγοντες και αυτές οι διαφορές που παισιώνουν αυτήν την περίπτωση, η προσπάθεια της Μαΐας που θα βρεθῆ αντιμετώπιη μαζί της πρέπει να είναι ακλόνητη και σταθερή σε κάθε ενέργεια που θα οδηγήσει στην πιο σωστή εν προκειμένω λύσι, δηλ. τόν γάμο. Καμιά άλλη συμβατική λύσις, κανένας άλλος τρόπος διευθετήσεως αυτής της περιπτώσεως δεν είναι δυνατόν να εξαφανίση και εξαλείψη από την κοινωνία το τραύμα που θα αφήσουν στο πέρασμά τους οι συνέπειες της. Συνέπειες που θα σέρνονται για χρόνια και χρόνια, όχι μόνον πίσω από τὰ κύρια πρόσωπα αλλά και από ένα σωρό άλλα, άθωα πολλές φορές, άτομα.

Δυστυχώς όμως πολύ συχνά η Μαΐα θα βρεθῆ μπροστά στο άδύνατο της λύσεως αυτής, είτε διότι ο πατέρας είναι πανδρεμένος είτε διότι είναι άγνωστος είτε διά πολλές άλλες ακόμη αιτίες, και αντιμετωπίζει την περί τωσι που ένα παιδί μένει χωρίς νόμιμο πατέρα και μιὰ μητέρα χωρίς νόμιμο σύζυγο.

Διά την κατά τὸ δυνατόν σωστή επίλυσι αυτής της τόσο δύσκολης όσο και λεπτής περιπτώσεως ενδείκνυται η Μαΐα να συνεργασθῆ στενά με τὴν δημοσίαν υπηρεσίαν που υπάρχουν για τὴν προστασία της μητέρας και τοῦ παιδιοῦ. Σκόπιμον λοιπὸν εἶναι να ξέρη ποιὸς εἶναι οἱ σπουδαιότερες ἀπ’ αυτές και ποιὸς ὁ τρόπος της λειτουργίας τους.

1) Τὸ Πατριτικὸν Ἰδρυμα

ἔχει εἰδικὴ ὑπηρεσία διὰ τὴν προστασία τοῦ ἐξωγάμου παιδιοῦ. Τὸ Γραφεῖον τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς (Ἰπποκράτους 5, Ἀθήναι) στὴν προσπάθειά του να βοηθήσει τὴν ἐξώγαμο μητέρα και να προστατεύσει τὸ ἐξώγαμο παιδί ἀκολουθεῖ δυὸ τρόπους ἐνεργείας, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ πρῶτος ἀποτελεῖ προσωρινὴν τακτοποίησι τοῦ παιδιοῦ και ὁ δεύτερος μόνιμον.

Ὁ πρῶτος εἶναι ἡ τοποθέτησις τοῦ βρέφους σε θετὴ οικογένεια και ὁ δεύτερος ἡ φροντίδα να υιοθετηθῆ ἀπὸ κατάλληλη οικογένεια. Ἡ μητέρα που θα ἀποταθῆ στο Π.Ι. για να ζητήση προστασία για τὸ παιδί της θα πρέπει να ἔχη ἀποφασίσει και να δηλώση ἀν τὸ θέλη για υιοθεσία ἢ ἀν τὸ δὶνη να τοποθετηθῆ προσωρινά σε θετὴ οικογένεια και να τὸ πάρη ἀργότερον, ὅταν τακτοποιήση κάπως τὴν ζωὴ της.

Και στίς δυὸ περιπτώσεις θα χρειασθοῦν τὰ ἐξῆς πιστοποιητικά: α) Ληξιαρχικὴ πράξις γεννήσεως, και β) Πιστοποιητικὸν Ἰατροῦ ὅτι εἶναι υγιές. “Αν εἶναι ἄρρωστο, στέλνεται στο Νοσοκομεῖο Παίδων μερίμνη τοῦ Π.Ι. ἕως ὅτου ἀποθεραπευθῆ.

2) Τὸ Κέντρον Β ρ ε φ ῶ ν (« Ἡ Μητέρα »). Τὸ πολύτιμο αὐτὸ Κέντρον που πρὶν λίγα χρόνια ἀπέκτησε ἡ Πατρίδα μας, ὑψηλὴ μερίμνη και προστασία της Α.Μ. της Βασιλίσσης της Ἑλλάδος Φρειδερίκης, στεγάζεται σε ἕνα θαυμάσιο συγκρότημα ἀπὸ μικρὰ περίπτερα, κτισμένα με τὴν τελευταία λέξι τῆς υγιεινῆς και τοῦ πολιτισμοῦ, τοποθετημένα σε μιὰ ὁμορφη και ἡσυχη γωνιά, στοὺς Ἀγίους Ἀναργύρους στὴν Ἀθήνα.

Σκοπὸς τοῦ Κέντρου εἶναι ἡ φροντίδα κυρίως για τὸ παιδί και για τὴν μητέρα. Οἱ βασικὲς γραμμὲς που ἀκολουθεῖ, καθὼς και οἱ διαδικασίες που χρειάζονται εἶναι οἱ ἴδιες με τοῦ Π.Ι. Τὸ Κέντρον ἐνδιαφέρεται ἐπίσης κατά τὸ δυνατόν και για τὴν μητέρα, π.χ. να τῆς βρῆ δουλειά ἢ, σε εἰδικὲς περιπτώσεις, να τὴν δεχθῆ και να τὴν φιλοξενήσῃ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἐγκυμοσύνης ἕως ὅτου γεννήσῃ κλπ.

(Συνεχίζεται)

FLORENCE NIGHTINGALE*

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ

Ἰπό

ΜΑΡΙΑΣ Μ. ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗ

Δὲν θὰ ἦτο σύμφωνον πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἂν ἐξ ὠρισμένων περιπτώσεων, αἱ ὁποῖαι μᾶς τὴν παριστοῦν ὡς αὐθαίρετον, ἐξήγομεν τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Florence Nightingale ἐθεώρει τὸν ἑαυτὸν τῆς ἀνωτέραν τῶν συνεργατῶν τῆς καὶ ὅτι δὲν ἀνεγνώριζε τὴν ἀξίαν τοῦ καθενός. Ἦτο πράγματι ἀμείλικτος ὁπότε ἀντελαμβάνετο στενοκεφαλίες, κακὴν πρόθεσιν, ἀναρμοδιότητα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καθηκόντων· ἀλλ' ὅταν διέκρινε εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν ὠρισμένα προσόντα, ἀρετὰς καὶ προτερήματα, πάντοτε τὰ ἀνεγνώριζε· καὶ μὲ τὸν μόνον σκοπὸν ν' ἀπονέμη τὸ δίκαιον χάριν τῆς ἀνελλιπούς λειτουργίας τῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ ἐπήγει, ὅταν ἔπρεπε, καὶ ἐπέπληττε. Δὲν εἶχε καμμίαν ἐγωπάθειαν. Ἔγραφε, παραδείγματος χάριν, διὰ μίαν συνεργάτιδά τῆς: «Χωρὶς τὴν Καν Χ., χωρὶς τὴν κρίσιν τῆς, τὴν ἀφοσιώσιν τῆς, χωρὶς τὰς ἀνιδιοτελεῖς συνεχεῖς προσπάθειάς τῆς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ μόνου μας μεγάλου ἱεροῦ σκοποῦ, δηλαδή τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου ἐν τῷ συνόλῳ του, χωρὶς τὸν ἀκούραστον ζῆλον τῆς, τὴν συγκινητικὴν τῆς φροντίδα διὰ τὰς ἄλλας Ἀδελφάς, τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὸν ἀλτροῦσμόν τῆς, ὅλαι αἱ ἰδικαί μου προσπάθειαι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Κριμαϊκοῦ Πολέμου θὰ εἶχον ἀποβῆ μάταιαι καὶ ἄκαρποι.»

Ἡ Florence Nightingale ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως ἡ ὁποία θέτει εἰς τὴν διάθεσίν τῆς πολεμικὸν διὰ νὰ τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν Πατριδα, καὶ ἐπιστρέφει μὲσω Ἀθηνῶν, Μεσσηνίας καὶ Μασσαλίας διὰ τοῦ ἐμπορικοῦ «Δούναβις». Ἡ ἐπιστροφή τῆς ἡρώιδος θεωρεῖται ἱστορικὸν γεγονός, εἶναι τὸ θέμα γενικῆς ὁμιλίας, αἱ ἐφημερίδες εἶναι γεμάτες ἀπὸ τὸ ὄνομά τῆς καὶ τὰ κατορθώματά

τῆς. Ἐτοιμάζεται δι' αὐτὴν στρατιωτικὴ ὑποδοχὴ, προσφωνήσεις, θριαμβευτικαὶ ἀψῖδες, φωταψαίαι, ἀλλ' ἡ Florence Nightingale ἀποστρέφεται τὰς ἐπιδείξεις, ἐπιμελῶς ἀποκρύπτει τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς τῆς, καὶ φθάνει, χωρὶς νὰ τὴν περιμένουν, εἰς τὸ πατρικὸν τῆς σπίτι εἰς τὴν ἐξοχὴν. «Τὸ κτύπημα τῆς μικρῆς καμπάνας τοῦ χωριοῦ ἐπάνω εἰς τὸν λόφον, καὶ σιωπηλὴ προσευχὴ εἰς τὸ παρεκκλήσι μας, εἰς αὐτὸ περιωρισθὴ ὅλος ὁ χαιρετισμὸς τῆς Florence», γράφει ἡ ἀδελφὴ τῆς.

Καὶ κλείει ἐδῶ ἡ δευτέρα περίοδος τῆς ζωῆς τῆς μεγάλῃς ἀυτῆς γυναικός, ἡ δρᾶσις τῆς κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν Πόλεμον.

* * *

Παρ' ὅλα τὰ θαυμαστά ἀποτελέσματα τῆς, ἐν τούτοις, ἡ ἀποστολὴ τῆς Florence Nightingale εἰς τὴν Κριμαίαν ἀπετέλεσε, μέσα εἰς τὴν πορείαν τῆς μακρᾶς τῆς ζωῆς, ὄχι τὸσον πολὺ ἕνα σταθμὸν, ὅσον ἐν ἐπεισόδιον, φωτεινὸν καὶ περιλαμπρὸν βέβαια ἐπεισόδιον, ποῦ τῆς ἐδημιούργησε παγκόσμιον φήμην. Ἀλλά, δι' αὐτὴν, ἡ φήμη τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀποκτήσει εἶχεν ἀξίαν μόνον ἐφ' ὅσον τῆς ἐδίδε τὰ μέσα διὰ νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον τῆς, διὰ νὰ τὴν χρησιμοποιήσῃ, μαζὶ μὲ τὴν ἀποκτηθεῖσαν πείραν τῆς, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἰδανικῶν τῆς, δηλαδή ριζικὴν, μόνιμον ὀργάνωσιν τῶν ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ στρατεύματος καὶ ἀνύψωσιν τῆς νοσηλείας εἰς ἐπίπεδον ἐπιστημονικόν.

Ἡ ἀποστολὴ τῆς εἰς τὴν Ἀνατολὴν δὲν τῆς εἶχε δώσει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν σκοπὸν τῆς· εἶχε συντελέσει μόνον εἰς τὴν διαφήμισίν του, καὶ εἶχε πρὸ παντὸς ἀποδείξει πόσον ἐπιγούσα καὶ ἐπιτακτικὴ ἦτο ἡ ἀνάγκη νὰ συστηματοποιήσῃ τὸ ἔργον. Ὁ κόσμος ὅλος ἀνεγνώριζε καὶ ἐθαύ-

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου τεύχους.

μαζε τὰ εὐεργετικά ἀποτελέσματα τῆς ἀποστολῆς της. Ἡ ἴδια εἶχεν ἀποκομίσει ζωηρὰς ἐντυπώσεις περὶ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς συνδρομῆς τὴν ὁποίαν εἶχε προσφέρει, καὶ πλήρη ἐπίγνωσιν τῶν αἰτίων τῆς ἀνεπαρκείας αὐτῆς.

Εἶναι ἀποφασισμένη νὰ παλαίση διὰ νὰ ἐπανακτήσῃ τὰς ἀπολεσθείσας σωματικὰς τῆς δυνάμεις, ὅπως δυνηθῆ νὰ συνεχίσῃ καὶ φέρῃ εἰς πέρας τὸν ἡμιτελῆ ἀγῶνα της.

Παρηκολουθήσαμεν εἰς τὴν δευτέραν περίοδον τοῦ βίου τῆς Florence Nightingale τὰς κολοσσιαίας προσπάθειάς τὰς ὁποίας κατέβαλε διὰ νὰ βελτιώσῃ τοὺς ὑγεινοὺς, ἢ μᾶλλον ἀνθυγεινοὺς ὁρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἔζη ὁ Στρατὸς κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν Πόλεμον. Αἰσθανθῆκαμε τὸν ψυχικὸν τῆς πόνον διὰ τὰ ἄδικα θύματα τὰ ὁποῖα ἐπροκάλει ἡ θλιβερά κατάστασις τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Αἱ ἐντυπώσεις αὐταί, τὰς ὁποίας εἶχεν ἀποκομίσει ἀπὸ τὴν ἐκστρατείαν, τὴν ἀπερρόφων καὶ τὴν ἐβασάνιζαν νυχθημερόν, τῆς ἤτο ἀφόρητον βάρος ἢ ριζωθεῖσα πεποιθήσις της ὅτι πολλά ἀπὸ τὰ παιδιὰ αὐτὰ εἶχαν πραγματικῶς ἀποθάνει ὄχι διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ σωθοῦν, ἀλλ' ἐπειδὴ τοὺς εἶχαν λείψει αἱ ἀναγκαῖαι φροντίδες.

«Στέκομαι παρὰ τὸν βωμὸν τῶν δολοφονηθέντων ἀνδρῶν, ἔγραφε, καὶ ἐφ' ὅσον ζῶ θὰ παλαίω τὸν ἱερὸν ἐξιλεωτικὸν αὐτὸν ἀγῶνα.»

Ἐξησθημένη, πάσχουσα ἀπὸ νόσημα τῆς καρδίας, τὸ ὁποῖον θὰ τὴν βασανίσῃ ἐπὶ 54 ἀκόμη ὀλόκληρα ἔτη, καταδικασμένη εἰς τὴν πολυθρόναν ἢ τὸ κρεβάτι της, ἀναλαμβάνει μὲ τὴν πένναν τὸ τεράστιον ἔργον τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς στρατιωτικῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας καὶ ὑποβάλλει εἰς τὴν Κυβέρονσιν ἐκτενέστατον ὑπόμνημα, ἀριστούργημα σαφηνείας καὶ ἀκριβείας. Προκαλεῖ ἡ ἐκθεσις αὐτὴ τὸν θαυμασμὸν τῶν Ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι ἐκφράζονται ἐπ' αὐτῆς ὡς ἑξῆς: «Εἶναι ἓνα σύνολον πληροφοριῶν καὶ ὁδηγιῶν πρωτοφανές εἰς τελειότητα. Κανεὶς εἰς τὸ μέλλον δὲν θὰ τολμήσῃ ποτὲ ν' ἀσχοληθῆ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ χωρὶς νὰ ἔχῃ μελετήσῃ κατὰ βάθος τὰ τεύχη αὐτά, χω-

ρὶς νὰ κατέχῃ τὴν ὅλην ὕλην ποὺ πραγματεύεται, καὶ χωρὶς ν' ἀναφέρεται εἰς ὅσα μᾶς διδάσκει, διὰ τὸ κάθε της συμπέρασμα. Θεωροῦμεν τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ἓνα σημαντικώτατον ἀπόκτημα διὰ τὸ Στρατεύμα, καὶ προσφέρει αὕτη πολὺτιμον συμβολὴν εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ μεριμνάν μας.»

Συνεπεία τοῦ ὑπομνήματος αὐτοῦ, ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων ἀποφαίνεται ὅτι: «Μεταρρυθμίσεις ἐπιβάλλονται ὄχι μόνον διὰ λόγους καλῶς ἐννοουμένης σκοπιμότητος καὶ οἰκονομίας, ἀλλὰ διότι τὸ ἀπαίτεῖ καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ὁ στοιχειώδης ἀνθρωπισμὸς.»

Καὶ γίνεται ἐντονωτάτῃ ἐργασία πρὸς μεταρρύθμισιν τῶν διαφόρων στρατιωτικῶν Νοσοκομείων. Τὰ κτίρια ἐπισκευάζονται, λαμβάνεται φροντίς δι' ἀερισμὸν καὶ θέρμανσιν, γίνονται ὑδραυλικά ἔργα, τὰ μαγειρεῖα ἀνανεοῦνται, εἰσάγεται ὁ φωτισμὸς διὰ φωταερίου.

Τῇ εἰσηγήσει καὶ ἐπιμόνω συστάσει τῆς Florence Nightingale ἰδρύεται γραφεῖον στατιστικῆς τῆς στρατιωτικῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας. Τὰ κακὰ τὰ ἀπορρέοντα ἐκ τῆς ἐλλείψεως στατιστικῶν τῆς εἶχαν γίνει πάρα πολὺ αἰσθητὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκστρατείας, ὥστε νὰ μὴ στρέψῃ τὸ ταχύτερον ὅλην τὴν προσοχὴν της εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτό. Ἡ σημασία τὴν ὁποίαν ἀπέδωκε εἰς τὸ νὰ εἰσαχθῆ ὑπηρεσία στατιστικῆς, ἡ ἐπιμονὴ μὲ τὴν ὁποίαν ὤθησε καὶ ἐπέβαλε τὴν ἰδέαν, ἡ ἐπιδειξίότης μὲ τὴν ὁποίαν ἀπέδειξε τὸ πρακτικώτερον καὶ σκοπιμώτερον σύστημα, εἶναι ἀναμφισβητήτως ἐκ τῶν πολυτιμωτέρων ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσέφερον εἰς τὸν τόπον της.

Καὶ τέλος, ἐπιτυγχάνει τὴν ἴδρυσιν ἱατρικῆς στρατιωτικῆς σχολῆς καὶ τῆς ἀνατίθεται τὸ ἔργον τῆς διοργανώσεως καὶ ἐκπονήσεως Κανονισμοῦ διὰ τὴν λειτουργίαν της. Πρώτην φοράν εἰς τὸν Κανονισμὸν αὐτὸν τίθεται ἡ ἀρχὴ ὅτι «τὸ ἀρμόδιον τμημα τῆς στρατιωτικῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας ὑποχρεοῦται νὰ μεριμνᾷ τόσον περὶ τῶν ὑγιῶν ὅσον καὶ περὶ τῶν νοσοῦντων στρατιωτῶν». Βλέπομεν ἐδῶ τὴν ἀντίληψιν περὶ προληπτικῆς ὑγιεινῆς.

(Συνεχίζεται)

‘Η Έτησία Τακτική Συνέλευσις τῶν Μελῶν τοῦ Σ.Ε.Μ. Ἀθηνῶν

Τὴν 19ην Φεβρουαρίου ἐπραγματοποιήθη εἰς τὸ ἀμφιθέατρον τοῦ Μαιευτηρίου («Μαρίκα Ἡλιάδης», παρουσία τῆς Κυβερνητικῆς ἀντιπροσώπου Ἰατροῦ Δίδου Εἰρήνης Καλλινίκου, ἡ Έτησία Τακτικὴ Συνέλευσις τοῦ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαιῶν Ἀθηνῶν, καταγωγῆς τῆς διὰ τὴν προηγουμένην Κυριακὴν, 12ην Φεβρουαρίου 1961, συγκληθείσης Συνελεύσεως, ἑλλείψει νομίμου ἀπαρτίας.

Κατ’ αὐτὴν, συμφώνως πρὸς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, πλὴν ἄλλων, ἀνεγνώσθη ἡ ἐκθεσις πεπραγμένων ἔτους 1960 τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἐνεκρίθη αὕτη, μετὰ προηγουμένην σχετικὴν συζήτησιν, ἐγένοντο δὲ καὶ διάφοροι ἀνακοινώσεις πρὸς τὰ μέλη ὑπὸ τῆς Προέδρου τοῦ Συλλόγου.

Ἐκ τῶν πεπραγμένων τοῦ Συλλόγου νομίζομεν ὅτι ἐπιβάλλεται, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως καταστῶσι ταῦτα γνωστά εἰς ὁλόκληρον τὸν μαιευτικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἀναφερθῶσι τὰ ἀκόλουθα:

1) Ἡ ἐκδοσις καὶ δημοσίευσις εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Διατάγματος τοῦ ἀφορώντος τὰ φάρμακα καὶ ἐργαλεῖα ἄτινα δικαιούται ἡ Μαία νὰ χορηγῇ καὶ χρησιμοποιῇ.

2) Ἡ ἐπανυποβολὴ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Κοινωνικῆς Προνοίας ὑπομνήματος ἀφορώντος τροποποίησιν καὶ συμπλήρωσιν τῆς περὶ Μαιῶν νομοθεσίας, ἐπὶ πλείστον σοβαρῶν θεμάτων, οἷον ἡ βελτίωσις τῆς διαβαθμίσεως τῶν Μαιῶν τῶν ὑπηρετουσῶν εἰς Νοσοκομεῖα Κρατικά, Δημοτικά κλπ. καὶ πλείστα ἄλλα.

3) Ἡ μελέτη καὶ ὑποβολὴ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Κοινωνικῆς Προνοίας προτάσεων τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Ὑπουργείου Ὑπουργεῖον Κοινωνικῆς Προνοίας ἐπ’ ὠφελείᾳ τοῦ μαιευτικοῦ ἐπαγγέλματος ἐν γένει, ὡς λ.χ. ἡ μετονομασία καὶ διεύρυνσις τοῦ ἀντικειμένου τοῦ «Τμήματος Μαιῶν», ἡ βελτίωσις τοῦ βαθμοῦ μὲ τὸν ὁποῖον θὰ ὑπηρετοῦν αἱ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ τὰ Ὑγειονομικὰ Κέντρα προσλαμβανόμεναι Μαῖαι, ὁ διορισμὸς παρ’ ἐκάστῳ Ὑγειονομικῷ Κέντρῳ μίας πεπειραμένης Μαίας, ἔργον τῆς ὁποίας θὰ εἶναι, πλὴν τῆς ὑπηρεσίας ἣν θὰ προσφέρῃ ἐν αὐτῷ, καὶ ἡ ἐποπτεία καὶ ὁ ἐλεγχὸς τῶν ἐλευθέρως ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκάστου Ὑγειονομικοῦ Κέντρου ἀκουσῶν τὸ ἐπάγγελμα Μαιῶν.

4) Ἡ παρακολούθησις, καθοδήγησις κλπ. τῶν ἐπαρχιακῶν Συλλόγων Ἐπιστημόνων Μαιῶν, διανοῦντων τὰ πρῶτα βήματα τῆς λειτουργίας των.

5) Ἡ συνέχισις τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ «Ἐλευθῶν». Ἐπὶ τὸν τελευταῖον τούτου, ἐξήρθη ἰδιαιτέρως ἡ ἐπιτυχὴ προσπάθεια τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ τούτου καὶ ἡ ὑπ’ αὐτοῦ ἐκπλήρωσις τῶν σκοπῶν δι’ οὓς ἐκδίδεται τούτου. Συγχρόνως, ἐγένοντο συστάσεις πρὸς ὅλας τὰς Μαίας, ὅπως, ἀφ’ ἐνὸς μὲν περιβάλλον με μείζονα στορ-

γὴν καὶ ἐνδιαφέρον τὴν «Ἐλευθῶν», ἀφ’ ἑτέρου δὲ μὴ παραλείψωσι τὴν τακτικὴν πληρωμὴν τῶν συνδρομῶν των, ὅπως εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσις τῆς μετ’ ἐπιτυχίας συνεχίσεως τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς.

Ἐπ’ εὐκαιρίᾳ, ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν λύπην μας, διότι κατὰ τὴν ἄνω Συνέλευσιν δὲν παρετηρήθη ἀθρόα προσέλευσις τῶν Μαιῶν, ὡς ἀνεμνετο, παρὸς τὴν ἀνάγκη ἡ Συνέλευσις νὰ κληθῇ εἰς ἐπαναληπτικὴν συνεδρίασιν διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ νόμιμος ἀπαρτία. Ἡ τοιαυτὴ ἑλλείψις ἐνδιαφέροντος ἐκ μέρους τῶν Μαιῶν εἶναι περιττὸν νὰ τονίσωμεν ὅτι ἀναστέλλει τὸν ζῆλον τῶν μελῶν τῆς Διοικήσεως τοῦ Συλλόγου, τὰ ὁποῖα, ἐνῶ ἀναλίσκουσι τὰς δυνάμεις των διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν γενικῶν θεμάτων τῶν Μαιῶν, δὲν βλέπουν τὴν ἐπιβαλλομένην ἐκ μέρους των ἠθικὴν συμπαράστασιν.

Κεναὶ θέσεις Μαιῶν

Ζητοῦνται Μαῖαι ἔχουσαι ἄδειαν ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος:

1) Εἰς Μαιευτικὴν-Γυναικολογικὴν Κλινικὴν τοῦ κ. Νικολάου Λυράκη, Ρέθυμον Κρήτης.

2) Εἰς Μαιευτικὴν-Γυναικολογικὴν Κλινικὴν τῆς Κυρίας Χαρ. Κλαδάκη-Κούγια, Ἑμμ. Μπενακῆ 53, Ἀθήνας.

Γνωστοποιήσις

Καθίσταται γνωστὸν εἰς ἀπάσας τὰς Μαίας τῆς Χώρας, ὅτι διὰ τὰ ἐπαγγελματικά των θέματα δέον ὅπως ἀπευθύνωνται εἰς τὸν οἰκεῖον Σύλλογον, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι ἐγγεγραμμένοι.

Ἡ ἐποπτεία τοῦ Σ.Ε.Μ. Ἀθηνῶν ἐπὶ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συλλόγων

Ὡς εἶναι γνωστὸν, ὁ ΣΕΜ Ἀθηνῶν, κατ’ ἄρθρον 29 παρ. α’ τοῦ Β.Δ. 15/12/1955 «Περὶ Συλλόγων Ἐπιστημόνων Μαιῶν», πλὴν ἄλλων καθηκόντων του ἀσκεῖ καὶ τὴν ἐποπτεῖαν ἐπὶ τῆς κανονικῆς λειτουργίας τῶν λοιπῶν ΣΕΜ τῆς Χώρας, ἵνα δὲ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀσκησις τῆς ἐποπτείας αὐτῆς, τὸ ἄρθρον 30 τοῦ ἰδίου Β.Δ. ἐπιβάλλει ὅπως ἀπαντες οἱ ΣΕΜ τῆς Χώρας ἀνακοινώσιν εἰς τὸν ΣΕΜ Ἀθηνῶν τὰς ὑπὸ τῶν Γενικῶν Συνελεύσεων καὶ τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων αὐτῶν λαμβανόμενας ἀποφάσεις, ἐντὸς τοῦ πολὺ 10 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήψεως τούτων.

Ἀτυχῶς, παρὰ τὰς ρητὰς αὐτὰς διατάξεις τοῦ ἄνω Β.Δ. καὶ παρὰ τὸ ὅτι περὶ τούτων σαφῆς μείναι ἐγένετο εἰς τὴν πρὸ τίνος πρὸς πάντας τοὺς Συλλόγους μακροσκελὴ ἐγκύκλιον τοῦ ΣΕΜ Ἀθηνῶν, οἱ κατὰ τόπους Σύλλογοι δὲν συμμορφοῦνται πρὸς τὰς ἄνω διατάξεις, ἰδίᾳ τὴν διάταξιν τοῦ ἁρθρου 30. Ὁ σκοπὸς τῶν ἄνω διατάξεων εἶναι ἡ ἐπίτευξις ὁμοιομορφίας ἐν τῇ ὁργανώσει καὶ λειτουργίᾳ τῶν διαφόρων Συλλόγων τῆς Χώρας καὶ ὁ συντο-

νισμὸς τῆς δράσεώς των ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ ΣΕΜ Ἀθηνῶν. Αἱ διατάξεις αὐταὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶσι μειωτικαὶ τῶν ἐπαρχιακῶν Συλλόγων, ἀλλ' ἀντιθέτως πρέπει νὰ θεωροῦνται ὡς τείνουσαι εἰς τὴν καλυτέραν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τοῦ μαιευτικοῦ κόσμου.

Ἐξαίρεσιν ἀξίαν πάσης ἐξάρσεως ἀποτελεῖ ὁ ΣΕΜ Κερκύρας, ὅστις ἀπολύτως καὶ ἐγκαίρως συμμορφοῦται πρὸς τὰς ἀνω διατάξεις. Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον ἔγγραφόν του πρὸς τὸν ΣΕΜ Ἀθηνῶν ὑπ' ἀριθμὸν 5/16.1.1961, δίδει πειστικὴν περὶ τούτου ἀπόδειξιν. Περιέχονται ἐν αὐτῷ συνοπτικῶς ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ πλείστων θεμάτων, ἰδίᾳ δ' ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 353/7.12.60 ἐγκυκλίου τοῦ ΣΕΜ Ἀθηνῶν πρὸς πάντας τοὺς Συλλόγους τῆς Χώρας. Ἀξίζει πᾶς ἐπαινος πρὸς τὴν Διοίκησιν τοῦ ΣΕΜ τούτου, διὰ τὴν σοβαρότητα μεθ' ἧς διαχειρίζεται τὰ θέματα τοῦ Συλλόγου.

Ἀναμένομεν καὶ συνιστῶμεν καὶ οἱ λοιποὶ Σύλλογοι νὰ πράξουν ὁμοίως.

Ἡ Διοίκησις τοῦ Σ.Ε.Μ. Ἀθηνῶν

Τὸ ἔγγραφο τοῦ Σ.Ε.Μ. Κερκύρας

Ἐν Κερκύρα τῇ 16/1/1961

Πρὸς
τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Σ.Ε.Μ.Α.
Ἀθήνας

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀνακοινώσωμεν τὰς ἀποφάσεις τῆς συνεδριάσεως τοῦ Δ.Σ. τῆς 12.1.1961.

Θέματα πρῶτον: Ἐπαναληπτικὴ συζήτησις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 353/7.12.60 ἐγκυκλίου τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. Κατ' αὐτὴν ἀπεφασίσθησαν τὰ κάτωθι: 1) Λόγῳ δυσκολιῶν, τὸ Γραφεῖόν μας θὰ ἐξακολουθῇ νὰ στεγάζεται ἐν τῷ ἐπὶ τῆς πλατείας Ἀγγέλου Ψωροῦλα ἀριθ. 2 οἰκῆμα. 2) Ἀπαξ τοῦ μηνὸς θὰ γίνωνται συνεντεύξεις τῶν Μαιῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἱατρικῆς Ἐταιρείας Κερκύρας. Κατ' αὐτὰς θὰ λαμβάνουν χώραν καὶ ὁμιλίαι ἐκ μέρους τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου. 3) Ἡ Μαῖα θὰ προστατεύεται ἀπὸ τὸν Σύλλογον εἰς περιπτώσιν παραβάσεως εἰς βῆρος τῆς τῶν ἐκ τῶν κειμένων νόμων δικαιωμάτων τῆς. 4) Διὰ τοῦ Μητρώου τὸ ὅποιον θὰ ἀποσταλῇ ἀπὸ τὴν Πρόεδρον, ὁ Σ.Ε.Μ.Α. θὰ λάβῃ γνῶσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Μαιῶν καὶ ποῦ ἐξασκοῦν αὐταὶ τὸ ἐπάγγελμα των, ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰς συνθήκας καὶ ποῦ ὑπάρχει ἀνάγκη Μαίας, καὶ ὑπάρχει τοιαύτη, ἐν καιρῷ θὰ ἀποσταλῇ ἔγγραφον διὰ νὰ καταποτισθῇ οὗτος. 5) Θὰ γίνεται ἐπίσκεψις ὑπὸ τῆς Προέδρου καὶ Γραμματέως εἰς τοὺς τόπους ἐργασίας τῶν Μαιῶν. 6) Θὰ γίνωνται συστάσεις πρὸς τὰ μέλη κατὰ τὴν προσεχῆ Γενικὴν Συνέλευσιν: α) διὰ τὴν διαφώτισιν τῆς ὑπαίθρου ὑπὸ τῶν Μαιῶν διὰ τῆς διδασχῆς τῆς μητρικῆς τέχνης, β) διὰ τὴν προσάθειαν ἐργασίας ὑπὸ τῶν Μαιῶν διὰ τὴν «Ἐλευθῶν», καὶ γ) διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ περιοδικοῦ.

Θέματα δευτέρου: Συνετάχθη ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ ἔτους 1961.

Θέματα τρίτου: Καθωρίσθη ὡς ἡμερομηνία τακτικῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἡ 5/2/1961, ἡμέρα Κυριακὴ καὶ ὥρα 10 π.μ. Εἰς περιπτώσιν δὲ μὴ ἀπαρτίας, θὰ συνέλθῃ καὶ αὖτις τὴν 12/2/1961, ἡμέραν Κυριακὴν καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν, μεθ' ἑτάτω: 1) Ἐγκρίσις ἀπολογισμοῦ ἔτους 1960, Ἀνάγνωσις Ἐκθέσεως Ἐλεγκτριῶν ἔτους 1960, Ἀνάγνωσις Ἐκθέσεως Πεπραγμένων τοῦ Δ.Σ. ἔτους 1960. 2) Ψήφισις Προϋπολογισμοῦ ἔτους 1961. 3) Ἐκλογή Ἐλεγκτριῶν ἔτους 1961. 4) Διάφοροι ἀνακοινώσεις.

Θέματα τέταρτου: Ἀνάγνωσις ἐγγράφων Λαρίσης 116/15.12.60, Θεσσαλονίκης 393/19.12.60, ὡς ἐπίσης ἀνάγνωσις εὐχῶν ἀπὸ τοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, Κρήτης, Δωδεκανήσου, Ναυπλίου καὶ Δημάρχου Κερκύρας.

Μετὰ τιμῆς

Ἡ Πρόεδρος
Μ. Λαμπρῆ

Ἡ Γραμματεὺς
Μ. Γεωργίου

Κεναὶ θέσεις Ἱατρῶν καὶ Μαιῶν

Φέρεται εἰς γνῶσιν τῶν ἐνδιαφερομένων, ὅτι τὸ Νομαρχικὸν Συμβούλιον Ἰγείας καὶ Ἀσφαλίσεως Νομοῦ Ἐβρου δέχεται αἰτήσεις Ἱατρῶν διὰ τὴν ἐπ'ἀνδρωσιν τῶν κάτωθι Ἱατρείων: Ν. Δεραίου, Πρωτοκκλησίου, Καστανῶν, Κουανῆς, Θουρίου, Ζώνης, Νεοχωρίου, Προβατῶνος, Πυθίου, Ἀνθείας καὶ Αἰσούμης. Μηνιαῖα ἀποδοχαὶ Δρχ. 3.000-5.000 καὶ παγία ἐπιχορηγήσεως δι' ὀδοπορικὰ ἐξοδα κλπ. ἀπὸ Δρχ. 900-1.500.

Τὸ ρηθὲν Συμβούλιον δέχεται ὡσαύτως αἰτήσεις Μαιῶν διὰ τὴν ἐπ'ἀνδρωσιν τῶν Κοινοτικῶν Ἱατρείων Πετρωτῶν, Σπηλαίου καὶ Ἐλαφοχωρίου. Μηνιαῖα ἀποδοχαὶ Δρχ. 1.285 καὶ παγία ἐπιχορηγήσεως δι' ὀδοπορικὰ ἐξοδα Δρχ. ἀπὸ 500-800.

Τοποθέτησις Μαιῶν

Αἱ κάτωθι Μαῖαι ἐτοποθετήθησαν εἰς τὰς ἐντὸς παρενθέσεως ἀναφερομένας Κοινότητας καὶ Νομούς, πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἀδείας ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος:

Καλλιόπη Κ. Παναγιώτου (Κ. Ι. Προφήτου Θεσσαλονίκης), Μαρία Α. Δημητρίου (Δερβενίου Κορινθίας), Μαρίκα Ι. Νεοχωρίτου (Ν. Ἀπολλωνίας Θεσσαλονίκης), Εἰρήνη Σ. Μοντιάδου (Ἀρχαγγέλου Δωδεκανήσου) Καλλιόπη Μ. Πουγούνια (Κάλυμνον Δωδεκανήσου), Ναυσικά Μ. Σασσοπούλου (Κέντρον Βρεφῶν «Ἡ Μητέρα»), Μαριέττα Δ. Ἴντου (Ὁρφανῶν Καρδίτσας), Ξανθίππη Ν. Παναγιωτίδου (Διαλεχτοῦ Τρικάλων), Σουλτάνα Β. Ἀναστασίου (Νέων Μαλγάρων Θεσσαλονίκης), Ἀσμήνη Ι. Φραγκεδάκη (Χώρας Στεφανίων Χανίων), Κατίνα Α. Ἀλεξάνδρου (Παλαιοχωρίου Χαλκιδικῆς), Κυριακὴ Α. Στεφανίδου (Λειψυδρίου Κιλκίς), Οὐρανία Γ. Λυμπεροπούλου (Ἰσώματος Ἀχαΐας), Νίκη Στ. Τρικκαλίτου (Προφήτου Θεσσαλονίκης), Μαρία Β. Χρηστίδου (Γαληφοῦ Καβάλας), Μαργαρίτα Σ. Καραμανλῆ (Ριτίνης Πιερίας), Εὐχαρις Η. Πά-

νο (Ἀριανίας Ἀχαΐας), Εὐαγγελία Κ. Σαδίκη, (Κουτσοποδίου Ἀργολίδος), Χαρίκλεια Π. Στρούμπα (Μεσοτύπου Λέσβου), Δήμητρα Π. Κοσκωλέττου (Κρηγῶν Κορινθίας), Χρυσούλα Μ. Τσικλάκη (Ἀρκαλοχωρίου Ἡρακλείου), Μαγδαληνή Γ. Γκουμουλάκη (Δίου Καρύτσης Πιερίας), Δέσποινα Ν. Λεβιδιώτου (Τερψιθέας Αἰτωλοακαρνανίας), Ὁθωνία Δ. Τζεβελέκου (Ἄετοῦ Μεσσηνίας), Βασιλική Μ. Καϊσέρογλου (Σωχοῦ Θεσσαλονίκης), Μαριέττα Δ. Ἴντου (Γουμενίτσας Κιλίκης), Γραμματική Δ. Φραγκοῦλη (Φούρων Χορεσῶν Σάμου), Ἀναστασία Ε. Κουτσίδα (Κέδρου Καρύτσης), Στέλλα Ι. Γαλάνη (Μαιευτήριον «Μαρίκα Ἡλιάδη»), Ἀθανασία Π. Δάρμαρη (Κάμπου Μεσσηνίας), Ὀλγα Κ. Ζαβογιάννη (Κονίτσης Ἰωαννίνων), Φωτεινὴ Β. Ἀδριανοπούλου (Σκορτινοῦ Ἀρκαδίας), Φωτεινὴ Κ. Φώτη (Μαιευτήριον Θεσσαλονίκης), Κλαίρη Δ. Πέρτσαλη (Ἡγουμενίτσας Θεσπρωτίας), Χρυσή Φ. Μάρκου (Δημόσιον Μαιευτήριον Θεσσαλονίκης), Μαρία Γ. Πιτσαλίδου (Ἄγιου Ἀδριανοῦ Ἀργολίδος), Αἰκατερίνη Γ. Ἀναγνώστου (Καλοχωρίου Θεσσαλονίκης), Ἐλένη Θ. Γιαλοῦση (Λουτροῦ-Βάλτου Αἰτωλοακαρνανίας), Πηνελόπη Γ. Σταύρου-Βελέντζα (Πενταλόφου Αἰτωλοακαρνανίας), Ἀναστασία Β. Παπασπυριδῶνος (Κοντοπολίου-Λήμου Λέσβου), Χρυσούλα Ζ. Λαγαρέμου (Μπακαπαλιῶ-Βάλτου Αἰτωλοακαρνανίας), Βασιλικὴ Π. Τσόλα (Δρεπάνου Ἀργολίδος), Εὐανθία Γ. Μπουκαούρη (Λειβαρτζίου Ἀχαΐας), Ἐλένη Θ. Μαρίνου (Νεοχωρίου Μαγνησίας), Κυριακὴ Γ. Σπυριδοπούλου (Λυκόφωτος Ἐβρου), Χιονία Δ. Πισλῆ (Αὐγερινῶν Κοζάνης), Βασιλικὴ Θ. Κολοῦ (Πάργας Πρεβέζης), Ἐλένη Ι. Γεμετζέ (Ζυγοῦ Καβάλας), Σταματία Π. Λύγουστῆ (Νέων-Καρῶν Λαρίσης), Ἄννα Ε. Παράσχου (Ν. Καρβάλης Καβάλας), Αἰκατερίνη Α. Κατσίκη (Συκιάς Χαλκιδικῆς), Ὀλγα Ι. Γεμετζῆ (Νέου Σκοποῦ Σερρών), Ἐλένη Δ. Τσελίκη (Ν. Καρυῶς Νέστου Καβάλας), Μαρίνα Κ. Παπαδάκη (Ἄγιων Δέκα Ἐπαρχίας Καινουργίου Ἡρακλείου), Δέσποινα Δ. Ραπτοπούλου (Αἰσύμης Ἐβρου), Ζωὴ Π. Τσολακίδου (Μικροκάμπου Κιλίκης), Φανή Κ. Μανίκα (Κυπρίνου Ἐβρου), Αἰκατερίνη Γ. Ρακάλου (Ἐλαφοχωρίου Ἐβρου), Βικτωρία Κ. Βήτου (Κυδωνίων Κοζάνης), Χριστίνα Ι. Γιαγτζίδου (Φυτιάς Ἡμαθίας), Μαρία Δ. Μούτλια (Πέπλου Ἐβρου), Ἀθηνᾶ Ε. Μπαϊλάκη (Κολυμβαρίου Κισάμου Χανίων), Εὐθυμία Β. Βασιλειάδου (Νιγρίτης Σερρών), Ἐλένη Δ. Δαβουλτσόγλου (Νέου Σουλίου Σερρών), Δωροθέα Φ. Ζυγοῦρη (Πρανοβάλλου Κοζάνης), Εὐγενία Ν. Σακελλαρίου (Πλατάνου Ναυπακτίας Αἰτωλοακαρνανίας), Βύρوديς Α. Παπαδοεργωροπούλου (Ἄνω Χώρας Ναυπακτίας Αἰτωλοακαρνανίας), Εὐαγγελία Δ. Κουτσογιαννοπούλου (Γεωργιτσίου Λακωνίας), Ἐλένη Δ. Λάνη (Λαγκαδικίων Θεσσαλονίκης), Εὐσταθία Ε. Κάτσουλα (Ἀσῆας Ἀρκαδίας), Σάσα Η. Καγιάννου (Μαιευτήριον «Μαρίκα Ἡλιάδη»), Σοφία Γ. Γραβάνη (Νεοχωροῦδας Θεσ-

σαλονίκης), Αἰκατερίνη Η. Κουτσοθύμιου (Ἀσθήρου Θεσσαλονίκης), Κωνσταντίνα Κ. Κυριακοπούλου (Ἐρμυκθίας Ἀχαΐας), Ζωὴ Σ. Μαγκριώτου (Ἀμαράντης Ροδόπης), Χριστίνα Α. Ἀλεξανδρῆ (Κρανίδιου Ἀργολίδος), Μαρία Κ. Χριστοφορίδου (Ν. Ἐπιβατῶν Θεσσαλονίκης), Κωνσταντίνα Π. Σκόνδρα (Μοίραλι Ἀχαΐας), Καλλιόπη Θ. Χρηματοπούλου (Ἀναλήψεως Θεσσαλονίκης), Μαριάνθη Κ. Ἀσβεστά (Περιστερᾶς Θεσσαλονίκης), Δάφνη Κ. Μαδένα (Γεννησαίας Ἐάνθης), Γεωργία Γ. Γκαϊντατζῆ (Κουτσοῦ Ἐάνθης), Μαρία Α. Γεωργιάδου (Λεονταρίου Ἀρκαδίας), Μαργαρίτα Α. Ἐλευθεριάδου (Νέου Γυναϊκοκάστρου Κιλίκης), Βασιλικὴ Α. Κυρίμη (Λεωνιδίου Ἀρκαδίας), Σάρα Γ. Αἰματζίδου (Ἐπταλόφου Κιλίκης), Ἀναστασία Δ. Μπάρλα (Πρασίνου Γορτυνίας Ἀρκαδίας), Κωνσταντίνα Θ. Παζίου (Γρανίτσης Εὐρυτανίας), Ἐλισσάβη Σ. Φαλοῦριδου (Καστανιάς Κιλίκης), Εὐαγγελία Α. Τόλιου (Φιλαδελφειανῶν Θεσσαλονίκης), Σοφία Δ. Ἀλαμάνη (Ἰπάτης Φθιώτιδος), Μαρία Δ. Εὐστρατίου (Ποντοκόμης Κοζάνης).

Ἐνα ἔγγραφο τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου Ἀττικῆς

Κοινοποιούμεν κατωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 25509/15607/2.12.1960 ἔγγραφο τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου Ἀττικῆς, Νομιάτρου κ. Θ. Κατσάκου πρὸς τὸν Σ.Ε.Μ.Α., «Περὶ ἔγγραφου Ἐπιστημόνων Μαιῶν εἰς τὰ Μητρώα τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου Ἀττικῆς καὶ τοῦ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαιῶν»:

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν εἰς ὑμᾶς ὅτι, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 15 τοῦ Ν.Δ. 2593/53, αἱ Μαῖα ὑποχρεοῦνται νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς τὰ τηρούμενα Μητρώα τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου τῆς περιφερείας των, ἀνεξαρτήτως ἐὰν αὐταὶ ἐγγάζονται εἰς Ἱδρύματα Δημόσια, Δημοτικά ἢ τοιαῦτα Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου ἢ εἰς Ἰδιωτικὰ Κλινικὰ καὶ Ἱατρεῖα. Ὡσαύτως, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 1 παρ. 1 τοῦ ἀπὸ 15.12.55 Β.Δ., αὐταὶ δεῶν νὰ ὄσιν ἐγγεγραμμένα καὶ εἰς τὸν Σύλλογον Ἐπιστημόνων Μαιῶν τῆς περιφερείας των καὶ νὰ ἀποτελῶσι μέλη αὐτοῦ. Ἄν ἐλλείπῃ τὸ στοιχεῖον τῆς ἐγγραφῆς καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν, ἢ ἐργασία αὐτῶν εἰς Ἱδρύματα, Κλινικὰ καὶ Ἰδιωτικὰ Ἱατρεῖα θεωρεῖται παράνομος ἄσκησις τοῦ Μαιευτικοῦ Ἐπαγγέλματος.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, παρακαλοῦμεν Ὑμᾶς ὅπως συστήσητε εἰς τὰς τυχόν ὑπηρετούσας παρ' ὑμῖν ἐπιστημόνας Μαῖας καὶ προσέλθωσι τὸ ταχύτερον εἰς τὸ Ὑγειονομικὸν Κέντρον Ἀττικῆς (Λεωφ. Ἀλεξάνδρου 196), Γραφεῖον ἀρ. 6, καὶ ἐγγραφῶσιν εἰς τὸ πρὸς τοῦτο τηρούμενον Μητρώον Μαιῶν, ἐγγραφόμενα ἅμα καὶ εἰς τὸν Σύλλογον Ἐπιστημόνων Μαιῶν (ὁδὸς Ζαχαράτου 17, ἐντὸς Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδη»).

FISSAN

Τὰ ἰδιο-
σκευάσματα
ΦΙΣΣΑΝ

Ἀπαραίτητα διὰ τὴν
περιποίησιν τοῦ δέρματος
καὶ τὴν θεραποίαν τῶν
δερματοπαθειῶν

FISSAN

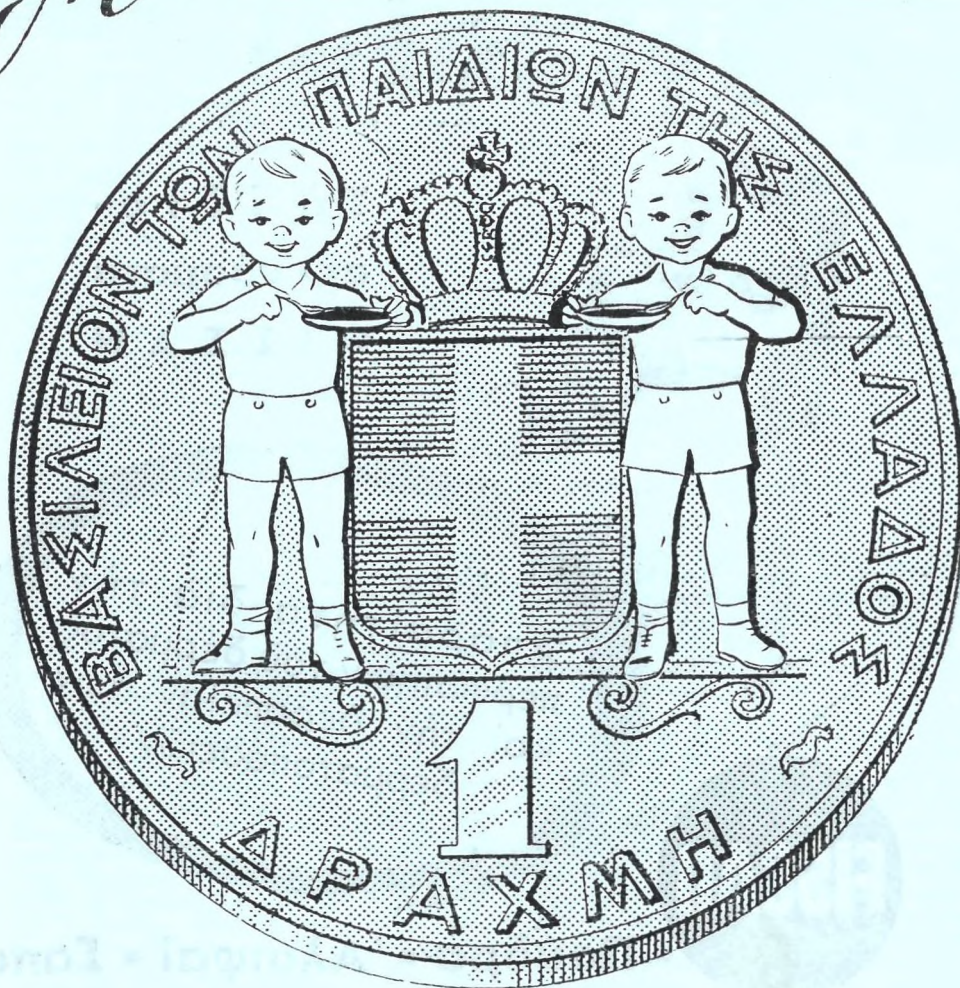
• Πούδρα • Ἀλοιφαὶ • Σάπων

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ
DEUTSCHE MILCHWERKE ZWINGENBERG / BERGSTR.

HESSEN - GERMANY

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ • ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Κ. ΚΑΝΑΡΟΓΛΟΥ - ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 12 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 612-421

Με ΜΙΑ δραχμή ΔΥΟ γεύματα

Με προϊόντα

ΓΙΩΤΗ

ΑΝΘΟΣ ΟΡΥΖΗΣ - ΑΝΘΟΣ ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΥ - ΚΟΡΝ ΦΛΑΟΥΡ

ΜΕ ΕΝΑ ΦΑΚΕΛΛΑΚΙ 4 ΠΙΑΤΑ • ΜΕ ΕΝΑ ΚΟΥΤΙ 20 ΓΕΥΜΑΤΑ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΤΡΟΦΩΝ Ι. ΓΙΩΤΗΣ Ο.Ε. ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΙΚΤΙΝΟΥ 3

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1) *Τί είναι η φαινυλοκετονοουρία των βρεφών;*

Είναι μία διαταραχή του μεταβολισμού, η οποία προκαλεί διανοητικήν άτλειαν εις τὰ βρέφη.

Ἐν ἡ δύο άτομα ἐπὶ 50.000 γεννῶνται μὲ τὴν μεταβολικὴν αὐτὴν διαταραχὴν, ἡ ὁποία προκαλεῖται ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ἐνὸς ἥπατικοῦ ἐνζύμου, ἀνευ τοῦ ὁποίου ὁ ὄργανισμὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ μεταβολίσῃ τὴν φαινυλαλανίνην — ἀμινοξύ, συστατικὸν τῆς πρωτεΐνης.

Ἡ διάγνωσις τῆς μεταβολικῆς αὐτῆς διαταραχῆς γίνεται διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν οὐρῶν μὲ τὸ Phenistix.

2) *Ποῖον εἶναι τὸ αἷτιον τῆς κατακρατήσεως τῶν οὐρῶν κατὰ τὴν λοχείαν καὶ ποία ἡ θεραπεία;*

Ἡ κατακράτησις τῶν οὐρῶν κατὰ τὴν λοχείαν ὀφείλεται συνήθως εἰς ἐλάττωσιν τοῦ μυϊκοῦ τόνου τῆς κύστεως ἢ εἰς τραυματισμὸν αὐτῆς. Ἐπίσης εἰς τραυματισμὸν τῆς οὐρήθρας ἢ σπασμὸν τοῦ σφιγκτήρος αὐτῆς, χαλάρωσιν τῶν κοιλιακῶν μυῶν καὶ ἐπὶ μακρὸν κατάκλισιν τῆς λεχωίδος.

Θ ε ρ α π ε ῖ α :

Κατάλληλος θέσις τῆς λεχωίδος πρὸς οὐρησιν. Θερμὸν ὕδωρ ἐντὸς τοῦ δοχείου καὶ τοποθέτησις θερμοφόρου ἐπὶ τοῦ ὑπογαστρίου.

Ὁ ὑποκλισμός, ἐὰν δὲν ἀντεδείκνυται, ὑποβοηθεῖ.

Τελικῶς, ἐὰν ὅλα τὰ ἀνωτέρω δὲν ἐπιδράσουν, ἐνδείκνυται ὁ καθητηριασμὸς τῆς κύστεως, ὑπὸ τὰς συνήθεις προϋποθέσεις.

3) *Κάθε πότε πρέπει νὰ ἐξετάζεται ἡ ἔγκυος;*

Ἐπὶ φυσιολογικῆς πορείας τῆς κήσεως, μίαν φορὰν τὸν μῆνα τοῦλάχιστον μέχρι τοῦ βου μηνός, δύο φορὰς τὸν μῆνα τοῦλάχιστον μέχρι τοῦ 8ου μηνός, καὶ κάθε ἑβδομάδα κατόπιν μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ τοκετοῦ.

Ἐπὶ ἐμφανίσεως ὁμως παθολογικῶν καταστάσεων τῆς κήσεως, ὅπως π.χ. τοξιναιμίας, ἡ ἔγκυος ἐπιβάλλεται νὰ παρακολουθῆται συχνότερα, καὶ ἡ Μαῖα ὀφείλει νὰ παραπέμψῃ τὴν ἔγκυον εἰς τὸν Ἴατρον ἢ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον. Ἡ ὑγεία τῆς ἔγκυου καὶ τοῦ ἐμβρύου ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς στενῆς συνεργασίας μεταξὺ Ἴατροῦ, Νοσοκομείου καὶ Μαίας.

Ἡ Μαῖα ὑποχρεῖται νὰ τονίσῃ εἰς τὴν ἔγκυον τὴν σπουδαιότητα τῆς τακτικῆς παρακολουθήσεώς της καὶ νὰ πείσῃ αὐτὴν νὰ ἐξετάζεται συχνά.

4) *Εἰς ποίας περιπτώσεις παρουσιάζεται λεύκωμα εἰς τὰ οὖρα κατὰ τὴν κήσιν καὶ ποία ἡ ἀπλουστέρα μέθοδος ἐξετάσεως οὐρῶν;*

Ἐπὶ προεκλαμψίας, ἐκλαμψίας, κακοήθων ἐμέτων, καρδιακῶν παθήσεων, νεφρώσεως, δξείας καὶ χρονίας νεφρίτιδος, κιρρώσεως τοῦ ἥπατος κ.ἄ.

Ἐπίσης ἀνευρίσκεται τὸ λεύκωμα εἰς τὰ οὖρα τὰ ὁποία περιέχουν αἷμα, πῦον, κολπικὰ ἐκκρίματα καὶ ἀμνιακὸν ὑγρὸν.

Ἡ ἀπλουστέρα καὶ πλέον σύγχρονος μέθοδος ἐξετάσεως τῶν οὐρῶν διὰ λεύκωμα εἶναι ἡ διὰ τοῦ Albustix.

“ΕΛΕΥΘΩ,,

ΔΕΛΤΙΟΝ

Ἀποκόψατε τὸ παρὸν καὶ ἀποστείλατέ το μὲ τὴν ἐρώτησίν σας.

Γάλα κατ' έξοχήν « προφυλακτικόν »

Διά την κανονικήν διατροφήν τῶν ὑγιῶν βρεφῶν.
Τὸ Πελαργκὸν αὐξάνει τὴν ἀντίστασιν εἰς τὰς λοι-
μῶξεις, προλαμβάνει τὰς δυσπεψίας, καταπολεμεῖ
τὰς ἀναγωγάς, ἐμποδίζει τὴν ὑποχλωρυδρίαν.

Ἔτοιμον πρὸς χρῆσιν.

Pelargon

Γάλα πλήρες ὀξινοσθέν εἰς κόνιν

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΝΔΡΕΑΣ Ι. ΔΡΙΤΣΑΣ & ΥΙΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ: ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 18 — ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ: ΑΚΤΗ ΜΙΑΟΥΛΗ 3

ΤΗΛΕΦΩΝΑ: 27.033 — 26.602